

ROHKEUS
LÄHEISYYS
SUJUVUUS

PUKKILAN KUNTA

STRATEGIA TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA 2022 - 2024

PUKKILA

SISÄLLYSLUETTELO

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	3
1. KUNTASTRATEGIA	5
1.1. SITOVAT TAVOITTEET	12
2. TALOUSARVION LAADINNAN LÄHTÖKOHDAT	14
2.1 YLEINEN TALOUSTILANNE	14
2.2 KUNNAN TALOUSARVION LAADINNAN PERUSTEET	17
2.3 VALTIONOSUUEDET VUONNA 2022	21
2.4 VÄESTÖ- JA TYÖLLISYYSKEHITYS	23
3. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS	24
3.1 TALOUSARVIOASETELMA	24
3.2 TALOUSARVION JA SEN PERUSTEIDEN SITOVUUS	26
4. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 - 2024	27
4.1 TALOUSARVION 2022 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIoidEN YHTEENVETO	27
4.2 KÄYTTÖTALOUSOSA	28
4.3 TULOSLASKELMAOSA	75
4.4 INVESTOINTIOSA	79
4.5 RAHOITUSLASKELMAOSA	81
LIITTEET	
Investoinnit 2022 - 2025	84

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Pukkilan visio vuodelle 2025 on "Itsenäinen Pukkila kokoaa voimat yhteen ja uudistuu kuntalaisten parhaaksi." Kunta pyrkii strategian mukaisesti vastaamaan toimintaympäristön muutoksiin uudistamalla, korostamalla kumppanuutta, yhteisöllisyyttä ja osaamista, jotta saamme jatkossakin nauttia kotoisasta, idyllisestä ja turvallisesta Pukkilasta. Yhteisesti päätetyn toteuttaminen vaatii kovaa työtä, ennakoivia päätöksiä ja ehkä hieman onneakin:

Arvomme "rohkeus, läheisyys ja sujuvuus" ohjaavat toimintaamme. Tavoitteellinen ja kuntastrategiaan pohjautuva päätöksenteko parhaimmillaan toteutuessaan tarkoittaa, että jokainen ratkaisu peilataan strategisia tavoitteita ja arvoja vasten.

Päivitämme strategiamme. Määrittelemme sen, mitä haluamme olla vuonna 2030.

Epävarmuuden aika jatkuu vuonna 2022. Covid -19 pandemia on muuttanut merkittäväällä tavalla arkeamme taaksejääneen puolentoista vuoden aikana. Talousarviovuoteen pandemia on jättänyt omat jälkensä. Virustartunnoilla on ollut suora vaikutuksensa kunnan palvelutuotantoon. Elämme edelleen jatkuvankin varautumisen aikaa. Näiltä osin muutos voi olla pysyvä tai ainakin pitkävaikutteinen. Korona on vienyt koko yhteiskuntamme ja myös Pukkilan kunnan perusasioiden äärelle. Kysymys kuuluu; mikä sitten loppujen lopuksi onkaan tärkeää?

Kunta on keskittynyt ja keskittyy perustehtäviensä hoitamiseen. Pienen kunnan vahvuudet ovat olleet parhaimmillaan vaikeassa tilanteessa. Tunnumme toisemme. Pidämme toisistamme huolta. Olemme kyenneet olemaan ketteriä hankalissakin tilanteissa. Yhteisöllisyys ja naapurista välittäminen on ollut konkreettisesti läsnä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä lastemme tulevaisuuden rakentaminen ovat toimintamme ytimessä. Kunnan siirrettyä vuodesta 2007 lähtien järjestämisvastuun sosiaali- ja terveystaloukselta Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymälle vastuu on P-H Sotella. Meitä odottaa suuri muutos, joka toivottavasti näkyy kuntalaisille mahdollisimman vähän. Pukkila on lakiin perustuen jatkossa osa Itä-Uudenmaan hyvinvointialuetta. Kunnan näkökulmasta suurin muutos on rahoitusvastuun siirtyminen valtiolla. Kunnan talouden ennakoitavuus tulee parantumaan merkittävästi.

Pukkilalaiset ikäihmiset ovat saaneet ja tulevat saamaan tulevana vuonnakin kenties maan parhaita senioripalveluita. Kiitos Onni Nurmen kaukaa viisaan testamentin varojen.

Kaukaa viisautta tarvitsisimme ja tarvitsemme jatkossakin. Itsenäisen kunnan tulevaisuus – niiltä osin kuin se omassa päätösvallassamme vaatii toimia, joilla katsotaan eteenpäin. Olisi uskallettava ottaa riskejäkin Kunnan elinvoima on monien asioiden summa. Yritysten toimintaedellytykset – sikäli kun ne ovat kunnan mahdollisuuksien piirissä, laadukkaista peruspalveluista huolehtiminen ja vakaus sekä ennakoitavuus ovat välttämättömyyksiä.

Kunnan asukasluvun laskusuunta on saatu pysäytettyä, Tonttikaupparamme on virinnyt. Korona antaa tähän meille uuden mahdollisuuden.

Kunnan talous on lujilla. Vuosien 2018 ja 2019 alijäämäisten ja 2020 vuoden 303 000 ylijäämäisen tilinpäätöksen jälkeen taseessa olevaa ylijäämää on noin kahden vuoden verran. Taloudessa voi sanoa viime vuosikymmenen loppuvuosina olleen rakenteellista alijäämää miljoonan euron verran. Tämä alijäämä on saatu pienennettyä n. 600 000 euroon vuosina 2021 ja 2022.

Vuoden 2021 talousennusteen mukaisesti tilipäätös tulee olemaan ennakoitua parempi jääden kuitenkin alijäämäiseksi. Sosiaali- ja terveystalouksien muutokset, verotulojen ennakoitua parempi kehitys sekä tehtäväalueiden ennakoitavissa oleva talousarvioiden alittaminen on mahdollistamassa tämän.

Talousarviota on laadittu realistisesti, mutta toteutuakseen se sisältää joitakin riskejä. Pienen kunnan talouden satunnaiset heilahtelut voivat olla merkittäviäkin.

Tulevan vuoden talousarvio on 636 000 euroa alijäämäinen. Vuosikate on 247 000 euroa negatiivinen. Otamme syömävelkaa siitä huolimatta, että palvelualueiden talousarviosäästöt verrattuna kuluvan vuoden lukuihin ovat n. 93 000 euroa. (v 2021 säästöt 392 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna). Todellisuudessa tämä luku on suurempi, sillä uusiin työehtosopimuksiin on varauduttu 2 % palkankorotusvarauksella.

Verotulojen ennakoitaan olevan lähes samalla tasolla kuin veroja on kertymässä vuonna 2021. Valtionosuudet ovat tämän hetken tiedon mukaan lisääntymässä 117 000 eurolla. Sosiaali- ja terveydenhuollon menot sisältävät 5,4 % kasvun kuluvan vuoden palvelusopimuksen mukaisiin lukuihin.

Jokaisen kunnan tehtävässä olevan tulee muistaa päivittäin ketä varten ja miksi työtämme teemme. Tulevana vuonna kunnan palveluksessa on n 65 henkilöä. Asiantuntemusta ja osaamista on paljon. Samalla kun olemme vahvoja, organisaatiomme on haavoittuva. Takana oleva Korona-aika on koetellut jaksamista. Henkilöstön hyvinvointiin ja jaksamiseen panostetaan – pukkilalaisten parhaaksi. Talouden epävarmuuden ja liikkumavaran jopa edelle kunnan tulevaisuuden osalta nostan kunnan henkilöstön vaihtuvuuden sekä koko kunnankin toimintakulttuurin näköalan. Vain uudistamalla ja yhdessä tekemällä voimme päästä yli vaikeidenkin tilanteiden. Tämä muutos lähtee meistä jokaisesta.

Talousarvio katsoo kuitenkin vahvasti tulevaan. Säästöt kyetään käytännössä kokonaan tekemään puuttumatta merkittäville tavoille palveluiden tasoon samalla kuitenkin panostaen niin varhaiskasvatukseen, perusopetuksen kuin hyvinvointi- ja vapaa-aikapalveluidenkin sisältöihin. Ruoka- ja siivouspalvelut ja tekniset palvelut antavat oman panoksensa ja tuen sille, että palvelut toimivat ja ympäristömme on mahdollisimman viihtyisiä. Elinvoimapaaluissa tehdään painotuksien mukaista työtä.

Valokuituhanke on ottanut ja ottamassa ihan uuden vauhdin. Kunnan yksin omistama Pukkikuitu Oy on perustettu viemään valokuituverkon rakentamisen keskusteluista ensimmäiseen liittymän avaamiseen. Kyse on merkittävästä tulevaisuusinvestoinnista asumisen ja elinvoimaisuuden mahdollistamiseksi lähivuosikymmeniksi. Hallinnossa panostetaan sähköisiin palveluihin.

Tuleva vuosi on osittain vahvankin usvan peitossa. Varminta on muutos, joka tulee kyetä tekemään yhtäältä hallitusti ja toisaalta tukeutuen kuntastrategiaan. Kuluvan vuoden aikana liikkeelle saatu hallinnonuudistus jatkuu ja hakee käytännössä omat uomansa. Kuntayhteistyötä tullaan tiivistämään ainakin naapurimme Myrskylän kunnan kanssa. Soteton kunta on myös uuden oppimista. Voimme keskittyä kunnan perustehtäviin. Samalla meidän on nähtävä kunta uusien silmin.

Olemme saaneet uudet kuntapäätäjät, joilla tulee olemaan suuri vastuu siinä, miten itsenäinen Pukkila on. Muutos ja talouden tasapainottaminen ei tule tapahtumaan odottamalla vaan se edellyttää päätöksiä. Olen varma, että yhteistyöllä ja yhteistyössä tämä tulee onnistumaan – Pukkilan ja ennen kaikkea pukkilalaisten puolesta – yhdessä.

Pukkilassa 19.11.2021

Juha Rehula
kunnanjohtaja

1. KUNTASTRATEGIA

Arvot

ROHKEUS

Rohkea Pukkila merkitsee meille halua uudistua kuntana. Onnistuaksemme meidän tulee olla rohkeasti kekseliäitä ja innovatiivisia. Meillä on lupa tehdä virheitäkin. Kunnioitamme perinteitä ja toivotamme yhtä aikaa uudet asiat tervetulleiksi. Viestintämme on vireää ja rohkeaa. Pukkilan kunnan henkilöstönä ja kuntalaisina teemme rohkeasti ehdotuksia oman toimintamme kehittämiseksi. Rohkeus on myös vapautta, jossa jokainen meistä saa elää rauhassa oman näköistään elämää.

LÄHEISYYS

Läheinen Pukkila merkitsee meille yhteisöllisyyttä, yhteistyötä, lähimmäisenrakkautta ja välittämistä. Pukkilassa arvostamme jokaista ja jokainen saa olla juuri sellainen kun on. Läheisyys näkyy jokaisessa kohtauksissamme ja osallistumisessamme.

YHTEISÖLLISYYS

Pukkila on turvallinen ympäristö meille kaikille vauvasta vaariin. Lisäämme toimillamme ja teoillamme luottamusta. Rakennamme kumppanuuksia kehittääksemme palvelujamme ja harrastusmahdollisuuksiamme. Lisäämme mahdollisuuksia osallistua. Edesautamme yritystoiminnan käynnistymistä, laajentamista ja monipuolisuutta. Pukkila on tärkeä meille merkityksellinen kuntalaisina, yrityksinä, kumppaneina ja henkilöstönä. Kerromme mitä ja mistä olemme.

VISIO 2025

ITSENÄINEN PUKKILA KOKOAA VOIMAT YHTEEN JA UUDISTUU KUNTALAISTEN PARHAAKSI

MISSIO

Pukkilan tehtävä on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa.

**STRATEGISET
PAINOPISTEET
2025**

HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

ELINVOIMAN KEHITTÄMINEN

**STRATEGISET
TAVOITTEET**

- HYVINVOIVA JA LIIKKUVA PUKKILALAINEN
- VALOVOIMAINEN KULTTUURIPUKKILA
- MOTIVOITUNUT JA HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ KUNNAN VOIMAVARANA
- TERVEYTTÄ JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ TURVALLINEN ASUIN- JA ELINYMPÄRISTÖ

- NÄKYVÄ JA TUNNETTU PUKKILA
- HYVÄ PAIKKA YRITTÄÄ JA TOIMIA
- TILAT JA TONTIT KÄYTTÖSSÄ
- INFRA JA YHTEYDET TOIMIVAT

TOIMEENPANO

HYVINVOINTISUUNNITELMA

ELINVOIMASUUNNITELMA

KEINOT

OMAN TOIMINNAN JOHTAMINEN JA KEHITTÄMINEN
Hallintosääntö

TASAPAINOINEN TALOUS
Talousarvio- ja suunnitelma

VIESTINTÄ JA BRÄNDITYÖ
Viestintäsuunnitelma

ARVOT

ROHKEUS

LÄHEISYYS

SUJUUVUUS

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kuntien talous kääntyi vuoden 2020 aikana valtaosin ylijäämäiseksi. Vuosien trendi kuntatalouden tiukkenemisestä kääntyi kunnille myönteiseksi merkittävimmiltä osiltaan koronan vaikutusten myötä valtion täysimääräisen kustannusten kattamiseen tuen seurauksena. Alle kymmenen kuntaa teki alijäämäisen tilinpäätöksen.

Vuotta 2020 voidaan pitää monellakin perusteella poikkeuksellisenä. Kuntatalouden heikkenemiseen on useita syitä. Verojen tulouttamisessa on ollut ja on ns. rytmihäiriöitä. Verokorttiuudistus sekä tulorekisterin käyttöönotto ovat tähän johtaneet. Valtionosuudet eivät ole kasvaneet sitä mukaa kun kunnille on siirretty uusia tehtäviä. Menopuolella kasvu on ollut suurinta sosiaali- ja terveyspalveluissa. Mm. ikääntyminen, medikalisaatio, hoitomuotojen kehittyminen, päihteet, mielenterveyshaasteet ja perheiden kasvava tuen tarve ovat aiheuttaneet kulujen nousua.

Vuoden 2022 talousarvioiden lähtöasetelmat ovat vaikeat aiempien vuosien haasteiden vuoksi. Koronapandemia on osaltaan tehnyt taloudellisen tilanteen lyhyen aikavälin arvioimisenkin vaikeaksi. Kuntatalous tasoittunee verokertymän osalta, mutta muuten kuntatalouden näkymät ovat huonot. Työttömyys ei ole hellittämässä. Samalla kun työvoimapula on kasvun esteenä, rakenteellinen työttömyys on kasvamaanpäin.

Menot kasvavat kunnissa yleisten arvioiden mukaan 3-4 prosentin vuosivauhtia, vaikka menoja onkin jo sopeutettu useimmissa kunnissa. Lisäksi palkkamenot nousevat yleiskorotuksien vuoksi. Menoja onkin paikat- tu velkarahalla ja kuntien velkaantumisaste on sitä myötä noussut. Tällä hetkellä edullinen lainaraha on ollut monen kunnan pelastus. Väestön ikääntyminen ja sen vaikutukset palveluiden tarpeeseen, syntyvyyden dramaattinenkin lasku sekä kaupungistuminen ovat ilmiöitä, joihin voidaan kuntatasolla vaikuttaa melko vähän.

Sosiaali- ja terveysalan muutosten sekä hyvinvointialueiden syntymisen odotetaan monessa kunnassa tuovan lisää vakautta kunnallistalouteen. Satunnaisten tekijöiden vähentyminen lisää ennakoitavuutta. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä on onnistumassa omassa sopeuttamisohjelmassaan. Tämä tulee näkymään myönteisesti niin kuluvan vuoden kuin ensi vuodenkin talouden luvuissa. Tässä yhteydessä on kuitenkin huomioitava, että pienen kunnan haavoittuvuus ja satunnaisten tekijöiden vaikutukset saattavat olla äkillisiäkin kuntayhtymätasoisesta tasausjärjestelmästä huolimatta. Nykyhallituksen suunnitelmat ja jo tehdyt päätökset parantavat peruspalveluiden saatavuutta sekä hoivamitoitusta ovat inhimillisesti katsottuna hyviä, mutta näiden muutosten hintalappu näkyy kasvavina sote-menoina. Ikäsidonnaisten menojen kasvu jatkuu tulevinakin vuosina. Kuntien näkökulmasta rahoituksesta huolehtii vuoden 2023 alusta valtio.

Pukkila ei tee tässä poikkeusta. Vuoden 2018 ja 2019 alijäämäiset tilinpäätökset sekä vuosien 2020, 2021 ja 2022 talousarvion perustat ovat huolestuttavia. Kuluvan vuoden tilinpäätösennuste on laadittua talousarviota myönteisempi ja on antamassa meille aikaa tehdä omia päätöksiämme talouden tasapainottamiseksi. Kunnan tase pysymässä positiivisena. Suunnitelmavuosille osalta ajautuminen kriisikuntamenettelyyn on vältettävissä tarvittavilla päätöksillä. Pukkilan yhteistyörakenteiden keikkuminen Uudenmaan ja Päijät-Hämeen välillä syö osaltaan pienen kunnan voimavaroja. Toisaalta se myös tarjoaa mahdollisuuksia tehdä valintoja. Edellä olevaan liittyen kuntamme tulee tarvitsemaan palvelutuotannossa yhä lisääntyvää yhteistyötä. Valmistelua on tehtävä ennakkoluulottomasti.

Väestön ikääntyminen ja muuttoliike

Väestö ikääntyy pienen syntyvyyden ja eliniänodotteen kasvun myötä. Nuoret ja työikäiset muuttavat koulutuksen ja työn perässä suuriin kaupunkeihin, jonne syntyy muuttoliikenteen myötä yhä kasvava työntekijöiden tarve. Kaupungistumista voi hidastaa nouseva luontoarvojen vahvistuminen, ympäristötietouden lisääntyminen sekä ymmärrys siitä, että luonto tarjoaa ihmiselle kokonaisvaltaista terveyttä ja hyvinvointia. Koronan lopullisia vaikutuksia muuttoliikkeen mahdolliseen kääntymiseen ei ole mahdollista vielä ennakoita. Kiinnostus maaseutumaiseen asuinympäristöön on kuitenkin ollut lisääntymäänpäin.

Pelkkä tieto maaseudun terveysvaikutuksista ei kuitenkaan riitä. Nykyelämään tarvitaan työtä, infraa, palveluita ja yhteisöjä.

Pukkilassa kuolleisuus on ollut syntyvyyttä suurempaa yhä useammin viime vuosien aikana. Samaan aikaan kunnasta muuttaa pois esimerkiksi nuoria, jotka hakeutuvat asumaan opiskelupaikkakunnille. Lisäämällä potentiaalisten kuntalaisten ja kesäasukkaiden tietoisuutta Pukkilasta muun muassa linjakkaalla tiedottamisella ja brändäyksellä, voidaan positiiviseen muuttoliikenteeseen vaikuttaa. Pukkilan maaseutumainen miljöö on hyvä markkina-arvo pääkaupunkiseudun läheisyydessä. Läheisyys, sujuvuus ja yhteisöllisyys ovat aidosti totta Pukkilassa. Aktiivinen vuoropuhelu kuntalaisten kanssa sekä osallistaminen näkyvät strategian mukaisesti vuoden 2022 toimintasuunnitelmassa.

Pukkilan kunta on linjannut strategiassaan ja Phhykyn kanssa solmittavassa palvelusopimuksessa asioita ja toimenpiteitä, joilla voidaan turvata pukkilalaisten hyvinvointia. Hyvinvoiva kuntalainen on kunnalle taloudellisesti tärkeä, mutta myös paras käyntikortti elinvoimaisesta kunnasta. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen kuuluu kunnassa kaikille työntekijöille, yhdistyksille, yrityksille, yhteisöille ja kuntalaisille.

Kunnan talousarvio- ja suunnitelma

Kuntalain (410/2015 110 §) mukaan kunnanvaltuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Lain mukaan on otettava huomioon myös kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma tuleville vuosille. Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava niin, että edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan ja että suunnitelman toteuttaminen on linjassa kuntastrategian kanssa.

Talousarvio ja -suunnitelma linjaa kunnan taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kuntalain (110 §) mukaan kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon kirjataan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden toteuttamiseen tarvittavat määrärahat ja tulosarvio, sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Vuoden 2022 talousarvio sekä vuosien 2023-2024 taloussuunnitelma laaditaan yhtenä kokonaisuutena ja yhdistetään samaan asiakirjaan. Valmistelun painopiste on ollut talousarviovuodessa 2022. Kokonaisuudessa kunnanvaltuusto asettaa palvelualueittain toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä osoittaa tavoitteiden saavuttamiseen käytettävissä olevat resurssit, määrärahat ja tulosarviot. Talousarvio sisältää kuntastrategiaa toteuttavan kokonaisuuden, jonka valtuusto hyväksyy talousarviokäsittelyn yhteydessä. Uuden valtuustokauden alettua on käynnissä strategian päivitysprosessi, jossa valtuusto päättää tämän talousarvion käsittelyn yhteydessä niin Vision vuoteen 2030 kuin mission ja strategisen tason tavoitteet. Keinot valmistellaan kevään 2022 kuluessa, jolle pohjalle laaditaan vuoden 2023 talousarviota ja sen painopisteitä.

Kuntastrategiassa ja jatkossakin itsenäinen Pukkila yhdessä kumppaniensa kanssa vastaa tuleviin haasteisiin määrittelemällä strategisiksi painopisteiksi elinvoiman ja hyvinvoinnin edistämisen. Keskeisinä keinoina ovat oman toiminnan johtaminen ja kehittyminen, tasapainoinen talous sekä viestintä ja brändityö. Strategian mukaiset arvot, rohkeus, läheisyys ja sujuvuus, ovat toimintaperiaatteina jokaisessa päätöksessä ja toiminnassa.

PALVELUJEN JÄRJESTÄMINEN JA TUOTTAMINEN

Kunnan järjestämät ja tuottamat palvelut, palvelutavoitteet

Kunta järjestää laissa säädetyt palvelut omana toimintana sekä yhdessä muiden kuntien, kuntayhtymien ja kumppaneiden kanssa. Pukkilan kunnassa palveluita tuottavat ja järjestävät Yhteiset palvelut, Hyvinvointipalvelut ja Kasvatuspalvelut. Palvelualueiden sisällä vastuualueina ovat Elinvoimapalvelut, Ruoka- ja siivouspalvelut, Sosiaali- ja terveystyöpalvelut, Varhaiskasvatuspalvelut, sekä hallinnollisesti Myrskylän kanssa toimeenpantavat Yhdyskuntatekniset palvelut.

Kunnan palvelut tuotetaan lakien edellyttämällä tavalla. Taloudellisen tilanteen kohentuessa voidaan palvelujen laatutasoa nostaa kokonaistaloudellisuus huomioiden.

Yhteiset palvelut

Talous-, toimisto- ja asiakaspalvelut -tiimi tuottaa kuntaorganisaatiolle mm. taloussuunnittelua, kokoa ti-
linpäättökseen, sekä hoitaa asiahallintaa (mm. esityslistat, pöytäkirjat ja arkisto). Tiimi tukee koko kunnan henkilöstöä talous- ja henkilöstöasioissa. Palvelupiste tarjoaa kunnan palveluihin liittyvää neuvontaa ja oh-
jausta keskitetysti yhden luukun periaatteella. Palvelupiste toimii kontaktipintana kunnan, kuntalaisten ja eri toimijoiden välillä. Kunta lisäksi ostaa sopimukseen perustuen talous- ja henkilöstöhallinnon sekä ICT -
palveluja.

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalvelujen tavoitteena on kehittää kunnan elinvoimaa kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnan yksityiskohtaisemmat tavoitteet ja tehtävät toimenpiteet määritellään elivoimasuunnitelmassa. Kunnan elinvoimaisuutta pyritään lisäämään mm. kehittämistoiminnalla ja markkinoinnilla (brändityö, asuin- ja yritystontit, toimitilat). Kunta tukee uutta yritystoimintaa ostamalla yritysneuvontapalveluja yrittäjiksi ryhtyville. Työllisyyspalveluilla kunta pyrkii edistämään kuntalaisten työllistymistä.

Työllisyyspalveluissa arvioidaan asiakkaan palvelujen tarve sekä luodaan yhdessä suunnitelma asiakkaan asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi. Palvelun piiriin pääsee, jos on esteitä työllistyä ja tarve selvittää, miten päästä eteenpäin. Työllisyyspalvelut tarjoavat pukkilalaisille palveluohjausta ja valmennusta sekä lakisääteisen TYP-palvelun. Tarjotaan myös tukea pukkilalaisille yrittäjille työllistämiseen.

Ruoka- ja siivouspalvelut

Ruoka- ja siivouspalvelujen toimipaikat ovat keskuskeittiö, päiväkotia Vekara, Hyvinvointikeskus Onni, Kirkon-
kylän koulu, kunnantalo, kirjasto ja paloasema. Ruokapalveluissa työskentelee 6 henkilöä ja siivouspalve-
luissa 5 henkilöä, molempien yksiköiden esimies on palvelupäällikkö. Suoritteita on tuotettu vuodessa n.
100 000, aterioita tarjottu päivittäin n. 300 henkilölle. Ruokapalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti huomioiden eri ikäryhmät ja erityisruokavaliot. Merkittävän muutoksen tuo Päijät-Soten kanssa tehdyn sopimuksen päättymisen kuluvan vuoden lopussa.

Siivouspalveluissa pyritään ekologisuuteen ja huomioimaan asiakkaan toiveet. Siivoustyö tehdään siivousmi-
toituksen mukaan. Siivousmitoituksen mukainen pinta-ala on n. 8 000 m². Päijät-Hämeen hyvinvointiyhty-
män Hyvinvointikeskus Onnista vuokraamien tilojen siivous tehdään myyntisopimuksella siivoussopimuksen
sekä yhtymän oman mitoituksen mukaisesti.

Ruokapalvelut toimivat jatkossa viitenä päivänä viikossa. Siivouspalvelut toimivat vuoden jokaisena päivänä.

Hyvinvointipalvelut

Kunta järjestää liikunta-, nuorisot-, kirjasto- ja kulttuuripalvelut sekä taiteen perusopetuspalvelut omana
toimintana ja yhdessä kumppaniensa kanssa. Kuntalaisten vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin panostetaan
yhdessä yhdistysten, seurakunnan, naapurikuntien ja alueella toimivien organisaatioiden kanssa. Liikunta-,
nuorisot- ja kulttuuripalveluista myönnetään avustuksia paikallisille toimijoille.

Kunnassa on sisä- ja ulkoliikuntapaikkoja, Hyvinvointikeskus Onni sekä kirjasto. Lisäksi kulttuuripalveluja
tarjotaan kesäaikana galleria Koivulinnassa sekä Pukkilan kotiseutumuseossa. Palveluja järjestetään myös
yhteistyökumppaneiden tiloissa, esim. nuorisotilatoiminta yhdistyksen seuratalossa ja konsertteja kirkossa.
Tiloissa pyritään huomioimaan esteettömyys. Sisä- ja ulkoliikuntapaikoista pidetään huolta paitsi käytettä-
vyyden ja turvallisuuden myös houkuttelevan kuntakuvan luomiseksi.

Hyvinvointikeskus Onniin on keskitetty sosiaali- ja terveystalvelujen lisäksi merkittävasti kunnallisia vapaa-ajan palveluja ryhmätoiminta-, liikunta- ja allastiloissa, Onnissa järjestetään myös konsertteja, teatteriesi-tyksiä ja näyttelyjä. Lisäksi Onnin välittömässä läheisyydessä on Onninpuisto ulkokuntoilulaitteinen.

KulttuuriPukkila on toiminut kunnan tehtävien ytimessä kuntalaisten hyvinvoinnin ja kunnan elinvoiman edistämässä kulttuurin ja taiteen keinoin. KulttuuriPukkila on koonnut yhteen vapaa-ajan palvelujen ja kumppaneiden toiminnan kokonaisuuden ja se on brändännyt Pukkilan omaleimaisuutta ja aktiivisuutta. KulttuuriPukkilan toimijoina ovat kunta ja sen kumppanit.

Maahanmuuttopalvelut tuotetaan yhdessä kumppanien kanssa.

Sosiaali- ja terveystalvelut

Pukkilan sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämisvastuu on Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymällä. Lähipalve-lut tarjotaan kuntalaisille pääasiallisesti Hyvinvointikeskus Onnin tiloissa.

Varhaiskasvatustalvelut

Varhaiskasvatuksen toiminta on monipuolista ja laadukasta. Toimintaa suunniteltaessa huomioidaan lasten yksilöllisyys, mielipiteet ja osallisuus. Tarjoamme huoltajille säännöllisesti mahdollisuutta osallistua ja vai-kuttaa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Lapsilähtöisyys toiminnassamme mahdollistaa lasten omien tietojen, taitojen ja kiinnostuksen kohteiden se-kä vahvuuksien löytämisen. Elämyksellinen, lämminhenkinen ja turvallinen kasvatusympäristömme avaa mahdollisuuksia leikin ja kokeilun kautta uuden oppimiseen.

Arjen sujuvuutta helpottaa inhimillinen, avarakatseinen, erilaisia perheitä arvostava ja luotettava henkilöstö. Jokaisen lapsen hoidontarve huomioidaan yksilöllisesti. Huoltajien päivittäinen kohtaaminen mahdollistaa sujuvan ja avoimen yhteistyön perheiden kanssa.

Varhaiskasvatustalvelut toteutetaan päiväkotit Vekarassa. Sen lisäksi tarjotaan perhepäivähoitoa. Esikoulu-laisten aamu- ja iltapäivähoito järjestetään esikoulun tiloissa Kirkonkylän koululla. Esiopetuksesta vastaa opetustalvelut. Vuorohoitoa järjestetään päiväkotit Vekarassa huoltajien työ- tai opiskelutilanteen mukaan.

Opetustalvelut

Oppilaita tuetaan heidän kasvussaan itsestään, muista ihmisistä, ympäröivästä yhteiskunnasta ja luonnosta välittäviksi vastuuntuntoisiksi kansalaisiksi. Koulun pyrkimyksenä on oppilaan itsetunnon ja monipuolisen il-maisuuden kehittäminen.

Kirkonkylän koulussa järjestetään perusopetusta vuosiluokilla 1-6. Opetusta annetaan myös pienryhmissä.

Kirkonkylän koulussa annetaan myös esiopetusta ja tarvittaessa perusopetukseen valmistavaa opetusta. Esiopetuksen tiloissa järjestetään perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä varhaiskasvatuksen aamu- ja iltapäivähoitoa.

Kunnalla on Askolan kunnan kanssa sopimus yläkouluyhteistyöstä. Oppilaat voivat hakeutua yläkouluun myös muualle, mutta siihen on saatava koulun sijaintikunnan lupa.

Yhdyskuntatekniset talvelut

Yhdyskuntatekniset talvelut tuotetaan kuntayhteistyönä Myrskylän kunnan toimiessa vastuukuntana. Tekni-sen toimen tehtävänä on ylläpitää ja kehittää turvallista ja toimivaa elinympäristöä tuottamalla kuntalaisille laadukkaita talveluja.

Henkilöstöpolitiikka

Kuntastrategiassa huomioidaan kuntalain mukaan henkilöstöpolitiikka. Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö on määritelty kunnan voimavaraksi kuntastrategiassa. Työntekijät tuottavat kunnan talvelut ja huolehtivat siten myös kuntalaisten hyvinvoinnista. Pukkilan kunta on hyvä ja vastuullinen työnantaja, joka pitää huolen työntekijöistään järjestämällä lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi sairaudenhoidon ja tyhy-toimintaa. Hy-vinvoiva henkilöstö tuottaa säästöjä kunnalle.

Pukkilan kunnan henkilöstöpolitiikkaa on määritelty *Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa*, johon on kirjattu tavoitteita ja niihin liittyviä toimenpiteitä huomioiden mm. henkilöstörakenne, koulutuksen ja urakehityksen mahdollisuudet työssä sekä työolosuhteet johtamisen, esimiestyön, työyhteisön ja viestinnän näkökulmista että työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen.

Henkilöstöä koskevia asioita käsitellään työnantajan ja henkilöstön edustajista koostuvassa *yhteistyötoimikunnassa*, joka huolehtii lakisääteisesti työpaikan yhteistoiminnasta ja työsuojeluyhteistoiminnasta.

Omistajapolitiikka

Kuntalain mukaan kuntastrategiassa tulee ottaa huomioon omistajapolitiikka. Valtuusto hyväksyy osana kuntastrategiaa kunnan omistajapoliittiset linjaukset, jotka määrittelevät, millaista omaisuutta kunta hankkii ja missä tehtävissä kunta on mukana omistajana ja sijoittajana. Omistajapolitiikka määrittelee myös omistuksen tarkoituksen ja tavoitteet.

Pukkilan kunta on viime vuosina tehnyt ratkaisuja, joilla on vähennetty kunnan omistuksia ja tehtäviä. Tällaisia päätöksiä ovat olleet mm. metsäpalstojen ja peltojen sekä kunnan toiminnalle tarpeettomien kiinteistöjen ja rakennusten myynnit. Vesi- ja lämpölaitostoiminnoista luovuttiin omana toimintana tavoitteena turvata kuntalaisille tärkeiden palvelujen toimivuus ja laatu aiempaa paremmin pitkälle tulevaisuuteen. Edellä mainittujen omistajapoliittisten ratkaisujen taustalla on ollut vahvasti myös kuntatalous. Tavoitteena on ollut turvata kunnan taloudelliset mahdollisuudet suoriutua lakisääteisistä palveluvelvoitteista itsenäisenä kuntana.

Kunta perusti valokuituverkon hallinnointia, rakentamista ja ylläpitoa varten Pukkikuitu Oy:n vuonna 2021. Yhtiön toimesta on tavoitteena koko kunnan kattavan valokuituverkon rakentuminen ja rakentaminen. Yhtiön käynnistyminen on tapahtunut omistajaohjauksen näkökulmasta vahvalla kunnan ohjauksella ja tuella. Yhtiöjärjestykseen kirjataan kunnan rooli yhtiön toiminnassa.

Omistajapoliittisia linjauksia tarvittaessa arvioidaan ja tarkistetaan tulevien kuntastrategian päivitysten yhteydessä.

1.1. SITOVAT TAVOITTEET

Yhteiset palvelut

- strategian tavoitteisiin tähtäävistä keinoista päättäminen.
- strategiasta johdettu johtamisen toimintamalli otetaan käyttöön.
- hallinnon ja talouden prosessien läpikäyminen ja toiminnan sujuvuuden lisääminen.
- käynnistetään välimuotoisen ikäihmisten asumisyksikön rakennuttamishanke.
- valmistellaan strategisen yleiskaavan laadintaprosessi ja käynnistetään hanke.
- varmistetaan koko kunnan kattavan valokuituverkon rakentuminen kunnan alueelle.
- talouden tasapainottamistyötä jatketaan läpikäyden nykyisiä rakenteita ja etsien vaihtoehtoisia toteuttamistapoja.
- henkilöstöhallinnossa otetaan käyttöön sähköiset välineet (esim. työajanseuranta, kalenteri).
- laaditaan ja päivitetään henkilöstön tehtäväkuvat sekä tehdään työn vaativuuden arvioinnit.

Elinvoimapalvelut

- linvoimasuunnitelma päivitetään kunnan päivitetyn strategian mukaiseksi.
- kunnan markkinoinnin ydin on uusien asukkaiden saaminen kuntaan.
- olemassa olevien yritysten kanssa tiivistettävä yhteistyö.
- välimallin asumisyksikön rakentamisen käynnistäminen.
- laaditaan työllistämisen toimenpideohjelma.
- pitkäaikaistyöttömien määrän taittaminen.

Hyvinvointipalvelut

Hallinto

- koota tekeillä olevaan strategiaan linkittyvä laaja hyvinvointikertomus vuoden 2022 aikana. Toteuttaa yhdistysavustusudistus vuoden 2022 aikana.

Liikuntapalvelut

- liikuntaneuvontaryhmän järjestäminen riittävästi liikkuville kuntalaisille. Ryhmä kokoontuu 6 kertaa.
- kehittää liikunnanvertaisohjaajatoimintaa, ennen kaikkea tämä kohdistetaan yli 60-vuotiaisiin kuntalaisiin.
- edistää nuorten mielen hyvinvointia järjestämällä yhdessä nuorisopalvelujen kanssa nuorten hyvinvointiryhmä/-iltoja 6 kertaa.

Nuorisopalvelut

- edistää nuorten mielen hyvinvointia järjestämällä yhdessä liikuntapalvelujen kanssa nuorten hyvinvointiryhmä/-iltoja 6 kertaa sekä etsivän työn kautta järjestää arjen hallintaan liittyvää toimintaa täysi-ikäisille nuorille yhteistyössä kumppanien kanssa.
- lisätä jalkautuvaa työtä niin, että jalkautumme vähintään 4 krt/vuodessa. Jalkautuminen tapahtuu Pukkilan keskusta-alueella sekä vähintään 2 kertaa viemällä toimintaa vähintään kahteen Pukkilan kylään.
- kehittää koulunuorisotyötä alakoulussa lisäämällä nuorisotyötä koulupäivän aikana ryhmäytymis- ja teematuntien muodossa vähintään 6 krt/vuodessa.
- lisätä verkkonuorisotyötä niin, että toimintaviikkojen aikana nuoria kohdataan joka viikko verkkotapahtumien/julkaisujen muodossa.

Senioripalvelut

- ikäihmisten koteihin vietävän virkistystoiminnan kehittäminen ja toteuttaminen.
- "nuorempien seniorien" (n. 65-75 v.) laajempi osallistaminen mukaan senioripalveluiden toimintaan.
- vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen ja käynnistäminen.

Kulttuuripalvelut, yleiset kulttuuripalvelut

- toteuttaa Kuutamoviikko, Itsenäisyyspäivän juhla, Veteraanipäivä sekä kaatuneiden muistopäivä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Toteuttaa 1-3 muuta kulttuuritapahtumaa tai -toimintaa.

Kasvatuspalvelut

Opetuspalvelut

- henkilökunnan työtehtävien, tehtäväalueittaisten palkkarakenteiden ja henkilökohtaisen palkan rakenteen läpinäkyvyys, vastuualueiden, sopimuspalveluiden sekä koulupäivien sujuvuuteen liittyvät kehittämisprosessit / hyvinvoinnin edistäminen, sujuvuus.
- talouden ja toiminnan peruskulujen vakiinnuttaminen, ennakoitavuuden ja läpinäkyvyyden lisääminen.
- aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen alennus- ja maksuttomuuskäytänteitä selkeytetään ja laaditaan uudet ohjeistukset.
- harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan käynnistäminen.

Varhaiskasvatus

- toiminnan näkyväksi tekeminen huoltajille lisäämällä yhteistyötä ja kanssakäymistä.
- henkilökunnan täydennyskoulutus – rohkeus uudistua ja oppia uutta.
- pätevien varhaiskasvatuksen opettajien palkkaaminen.

Ruoka- ja siivouspalvelut

- ruokapalvelun tavoitteena on olla osa koulun ja päiväkodin ruokakasvatusta.
- järjestetään teemapäiviä tai toiveruokapäiviä yhteistyössä koulun/päiväkodin kanssa.
- siivouspalvelujen tavoitteena on palvelujen tuottaminen siivoussopimusten ja -mitoitusten mukaisesti.
- tehdään asiakastytyväisyyskysely.

2. TALOUSARVION LAADINNAN LÄHTÖKOHDAT

2.1 YLEINEN TALOUSTILANNE

Yleinen taloudellinen kehitys

Kesän aikana on vahvistunut näkemys, että Suomen talous toipuu koronan aiheuttamasta iskusta nopeasti loppuvuoden 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana. Valtiovarainministeriön arvion mukaan kasvupyrähdys jää kuitenkin väliaikaiseksi.

Valtiovarainministeriö arvioi BKT:n kasvavan noin 3 prosentin vauhtia vuosina 2021-2022. Suhdannekierron tasoituttua vauhti hiipuu ja sen määrittää talouden rakenteellinen suorituskyky – työllisyyden ja tuottavuuden kasvu sekä talouden kilpailukyky. Kasvupyrähdysten jälkeen BKT:n kasvu uhkaa hidastua 1-1,5 prosentin haarukkaan.

Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,3 % v. 2021. Talouden toipuminen covid-19 pandemiasta on ollut nopeaa kuluvan vuoden keväästä alkaen. Varsinkin työllisyys on kohentunut nopeasti. Talouden elpyminen jatkuu syksyllä varsinkin niillä toimialoilla, joita rajoitukset vielä tällä hetkellä koskevat. Sen seurauksena talouskasvu pysyy edelleen vahvana loppuvuonna ja jatkuu v. 2022. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,9 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023.

Ennusteessa tautitilanteen heikentymisen ei oleteta rajoittavan talouden toipumista, vaikka yhteiskunnan avaaminen tapahtuisi hitaammin kuin kesän ennusteessa oletettiin. Taudinkehitykseen, virusmuunnoksiin sekä rokotekattavuuteen liittyvä epävarmuus lisää ennusteen epävarmuutta.

Julkisen talouden alijäämä pienenee tänä ja ensi vuonna voimakkaasti, kun talouden toipuminen ja nopea työllisyyskasvu lisäävät verotuloja ja pienentävät työttömyysmenoja. Myös covid-19-epidemiaan liittyvän rahankäytön ja tukitarpeen väistyminen vahvistavat julkista taloutta. Talouden väliaikainen elpyminen ei kuitenkaan poista rakenteellista julkisen talouden epätasapainoa.

Maailmantalous on elpynyt koronaviruspandemian varjossa nopeasti finanssipoliittisen elvytyksen, patoutuneen kulutuskysynnän purkautumisen sekä rokotusten etenemisen ansiosta, mutta nopeamman kasvun vaihe on jo taittunut. Lähiaikojen talousnäkyviä ennakoivat indikaattorit ovat hieman laskeneet, mutta ovat vielä korkealla tasolla kehittyvissä maissa. Kehittyvissä talouksissa rokotukset eivät kuitenkaan ole edenneet yhtä nopeasti. Niiden näkymät ovat teollisuusmaita haastavimmat mm. maiden valuuttojen dollarikurssin heikkenemisen takia. Maailmantalous kasvaa 6,1 % v. 2021 ja 4,7 % v. 2022.

Kuntatalous

Kansantalouden tilinpidon mukaan paikallishallinnon rahoitusasema oli v. 2020 tasapainossa ja koheni ennätyselliset 3 mrd. euroa edeltäneestä vuodesta. Kohentumista selittävät covid-19 -epidemian vuoksi kuntatalouteen kohdennetut mittavat tukitoimet.

Vuonna 2021 paikallishallinnon rahoitusasema heikkenee n. miljardi euroa alijäämäiseksi talouden elpymisestä ja valtion tukitoimista huolimatta. Tähän vaikuttaa kulutusmenojen kasvun kiihtyminen, mikä aiheutuu mm. suojavarusteisiin ja covid-19-viruksen testaukseen käytettävien menojen kasvusta, hallitusohjelman tehtävämuutoksista ja kunta-alan palkankorotuksista. Lisäksi viime ja kuluvalta vuodelta on kertynyt mm. palvelu- ja hoitovelkaa, joiden purkaminen aiheuttaa ylimääräisiä menopaineita. Syntyneen hoito- ja palveluvelan suuruutta ei pystytä vielä täysin arvioimaan. Kehitysarvioon on sisällytetty EU:n elpymis- ja palautumisvälineestä kohdennettu rahoitus hoito-, kuntoutus- ja palveluvelan purkamiseksi sekä vastaavansuuruiset kustannukset vuosille 2021-2022. Hallitus on sitoutunut rahoittamaan kuntien uudet ja laajenevat tehtävät täysimääräisesti sekä kompensoimaan koronavirukseen välittömästi liittyvät kustannukset kunnille.

Vaikka paikallishallinnon menojen kasvu hidastuu vuonna 2022 covid-19-kriisin helpottaessa, heikkenee paikallishallinnon rahoitusasema voimakkaasti, kun määräaikaisten tukitoimien vaikutus pienenee tai päättyy. Kertaluonteiset covid-19-kriisistä johtuvat tuet eivät ratkaise kuntatalouden rakenteellista tulojen ja menojen epätasapainoa, joka on seurausta väestön ikääntymisen aiheuttamasta sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvupaineesta ja työikäisten määrän vähenemisestä.

Kulutusmenojen kasvua ylläpitävät myös hallituksen päättämät tehtävien laajennukset, hoito- ja palveluvelan purku sekä hintojen nousu. Toisaalta sote-uudistus saattaa kannustaa kuntia hillitsemään sote-menojen kasvua.

Kunta-alan työ- ja virkaehtosopimukset ovat katkolla helmikuun lopussa 2022. Henkilöstökulut muodostavat paikallishallinnon suurimman kuluerän, ja siksi kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys sen kustannuskehitykselle. Painelaskelmassa paikallishallinnon ansiokehityksen on oletettu mukailevan koko kansantalouden ennustettua ansiokehitystä vuosina 2022-2025. Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kunta-alalla, sillä TEM:in ammattibarometrin mukaan työnantajilla on pulaa etenkin terveydenhuollon ja sosiaalityön ammattilaisista, mutta myös varhaiskasvatuksen opettajien rekrytoinneissa on ollut haasteita.

Paikallishallinnon investoinnit ovat kasvaneet viimeiset 15 vuotta ja kasvu on ollut hyvin ripeää muutaman viime vuoden aikana. Paikallishallinnosta siirtyy hyvinvointialueiden mukana pois investointeja 1,2 mrd. euron edestä. Vaikka investointien nopeimman kasvuvaiheen arvioidaan olevan jo takanapäin, oletetaan investointien pysyvän korkealla tasolla koko tarkastelujakson ajan. Investointipaineet pysyvät mittavina muun muassa rakennuskannan iän ja väestön muuttoliikkeen vuoksi.

Paikallishallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa paikallishallinnon velkaantumista vuoteen 2023 saakka. Sote-uudistuksen seurauksena paikallishallinnolta siirtyy n. 4,6 mrd. euroa velkaa hyvinvointialueille v. 2023. Paikallishallinto jää painelaskelmassa alijäämäiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen, mutta alijäämä tasaantuu 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuosina 2024-2025. Tämä näkyy myös paikallishallinnon velkasuhteen kasvun hidastumisena.

Valtion toimenpiteet lisäävät vuonna 2022 kuntien menoja nettomääräisesti noin 60,1 milj. eurolla verrattuna kuluvalle vuodelle budjetoituihin päätöksiin (varsinainen talousarvio ja lisätalousarviot 1–3 yhteensä). Kuntien tuloja valtion toimenpiteet vähentävät vuonna 2022 noin 0,6 mrd. eurolla, mikä johtuu suurelta osin yhteisöveron jako-osuuden korotuksen poistumisesta. Kun lisäksi otetaan huomioon kustannustenjaon tarkistuksen valtionosuusvaikutuksen neutralisointi (564 milj. euroa), vähentävät valtion toimenpiteet kuntien tuloja yhteensä noin 1,1 mrd. eurolla. Näin ollen valtion toimenpiteet heikentävät kuntataloutta vuonna 2022 arviolta noin 1,2 mrd. eurolla, missä on syytä huomioida, että vuoteen 2021 kohdistui poikkeuksellisia kertaluonteisia koronatukia, jotka nyt päättyvät. Edellä mainituissa luvuissa ei ole otettu huomioon valtion vuoden 2021 avustuksia koronarustilanteen terveysturvallisuuden menoihin.

Valtio on päätösperäisesti lisännyt kuntien menoja kaikkiaan noin 1,2 mrd. eurolla vuoden 2022 tasolla vaalikauden alusta laskien. Kuntien tuloja päätökset ovat lisänneet kaikkiaan noin 1,5 mrd. eurolla vuoden 2022 tasolla. Uusiin ja laajeneviin tehtäviin kunnat saavat 100 prosentin valtionrahoituksen.

Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys

Valtionosuudet

Kuntien valtionavut ovat 13,1 mrd. euroa vuonna 2022, mikä on noin 900 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2021 varsinaisessa talousarviossa. Mikäli vuoden 2021 lisätalousarviot huomioidaan, ehdotetut valtionavut vuodelle 2022 ovat 1,1 mrd. euroa pienemmät kuin vuoden 2021 valtionavut. Alenema aiheutuu pääsääntöisesti siitä, ettei vuodelle 2022 ole budjetoitu vastaavia määräaikaista koronatukia kuin vuodelle 2021. Esimerkiksi terveydenhoidon koronarustilanteesta aiheutuviin kustannuksiin on varattu 1,6 mrd. euroa vuodelle 2021.

EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä kohdistuu kuntatalouteen vuonna 2022 noin 134 milj. euroa. Vuodelle 2022 sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle ehdotetaan 124 milj. euroa. Työkykyohjelman ja IPS-mallin laajentamiseen ehdotetaan 3 milj. euroa, mielenterveys- ja työkykypalveluihin 2 milj. euroa ja hoitotakuun toteutumiseen sekä koronarustilanteen aiheuttaman palveluvelan purkuun sosiaali- ja terveydenhuollossa 80 milj. euroa. Lisäksi ehdotetaan rahoitusta hoitotakuun toteutumiseen 15 milj. euroa, hoitotakuuta edistäviin digitaalisiin innovaatioihin 14 milj. euroa sekä sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta varten 15 milj. euroa.

Osana elpymis- ja palautumistukivälineen tavoitteita jatkuvan oppimisen ja sen digitalisointi-ohjelman rahoitusta kohdistetaan kuntatalouteen arviolta 4 milj. euroa vuonna 2022.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla kunnille tai kuntayhtymille myönnettävään ohjaamotominnan valtionavustukseen ehdotetaan 3,2 milj. euroa vuodelle 2022, mikä rahoitetaan EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä.

Ympäristöministeriön hallinnonalalla kuntien kiinteistöjen öljylämmityksestä luopumiseen ehdotetaan kohdennettavan 2,5 milj. euroa rahoitusta EU:n elpymis- ja palautumistukivälineestä vuonna 2022.

Kunnallisvero

Pääministeri Marinin hallituksen ohjelman mukaisesti ansiotuloveroperusteisiin ehdotetaan tehtäväksi ansiotasoindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus.

Kotitalousvähennystä korotetaan vuosina 2022 ja 2023 kotitalous-, hoiva- ja hoitotyön osalta. Lisäksi kotitalousvähennystä korotetaan öljylämmityksestä luopumisen osalta lämmitystapamuutosten tukemiseksi. Muutos on määräaikainen ja se on voimassa vuosina 2022–2027.

Vähäpäästöisten työsuhdeautojen verotusarvoa alennetaan 85 eurolla kuukaudessa vuosille 2022–2025. Lisäksi asuntolainan korkovähennysoikeutta supistetaan hallitusohjelman mukaisesti. Vähennysoikeutta supistetaan vuosina 2021–2023 viisi prosenttiyksikköä vuodessa siten, että vuonna 2023 asuntolainan korkojen vähennyskelpoisuus poistuu kokonaan. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kunnallisveron kertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 49 milj. euroa vuodelle 2022.

Yhteisövero

Korkovähennysrajoitussääntelyä koskien tasevertailuun perustuvaa poikkeusta ja infrastruktuurihankkeita koskevaa poikkeusta ehdotetaan muutettavaksi. Tasevertailuun perustuvaan poikkeukseen liittyvä muutos kasvattaa valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 15 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 18 milj. eurolla. Infrastruktuurihankkeita koskevaan poikkeukseen liittyvä muutos pienentää valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 5 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 7 milj. eurolla.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi siirtohinnoitteluoikaisusäännyttä. Muutos kasvattaa valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 40 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 75 milj. eurolla. Lisäksi tutkimus- ja kehittämistoimintaan liittyvää lisävähennystä ehdotetaan nostettavaksi vuoden 2022 alusta 150 prosenttiin tutkimusyhteistyön menoista. Muutos pienentää valtion yhteisöveron kertymää vuonna 2022 noin 8 milj. eurolla ja maksuunpanoa vuositasolla noin 11 milj. eurolla. Muutos on määräaikainen ja se on voimassa vuosina 2022–2027.

Hallitusohjelman mukaisesti veroperustemuutoksen verotuottovaikutukset kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Kompensaatio toteutetaan muuttamalla yhteisöveron jako-osuuksia siten, että esityksen verotuotto kunnille on neutraali.

Osana covid-19-epidemiaan liittyvää kuntien tukemisen toimenpiteiden kokonaisuutta kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettiin 10 prosenttiyksiköllä verovuodelle 2021. Yhteisöverokertymän jaksotuksesta johtuen muutoksen arvioidaan kasvattavan kuntien yhteisöveron tilityksiä vuonna 2022 edelleen noin 40 milj. eurolla. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kuntien yhteisöverokertymää näiltä vuosilta yhteensä noin 4 milj. euroa vuodelle 2022. Alustavan arvion mukaan kuntien yhteisövero-osuutta alennettaisiin 0,43 prosenttiyksikköä.

Kiinteistövero

Hallitusohjelman mukaisesti käynnissä olevaa kiinteistöverouudistusta jatketaan siten, että uudistus tulee pääosaltaan voimaan vuoden 2023 verotuksessa. Uudistus siirtyi aiemmin suunnitellusta vuodelle. Verotuksen maksujärjestelyjen huojentaminen vuosina 2020 ja 2021 siirtää kiinteistöverotulojen kertymää arviolta 5 milj. euroa vuodelle 2022.

Lähde: VM, Kuntatalousohjelma vuodelle 2022, syksy 2021

2.2 KUNNAN TALOUSARVION LAADINNAN PERUSTEET

Päätökset ja asiakirjat talousarvion laadinnan pohjana

Talousarvion laadinnan pohjana on valtuuston hyväksymä kuntastrategia, kunnanhallituksen antamat talousarvion laadintaohjeet sekä talouden tasapainottamiseen liittyvät linjauspäätökset. Talousarvion tavoitteena on mahdollistaa strategisten linjausten toteutuminen. Tavoitteena on saavuttaa talouden tasapaino suunnitelmakaudella.

Talousarvion laadinnan pohjana on lisäksi huomioitu Suomen Kuntaliiton ja Valtionvarainministeriön kansantalouden ja kuntatalouden kehitysennusteet, verotuloennusteet ja valtionosuuslaskelmat sekä osin myös valtion talousarviopäätökset ja niiden vaikutukset kuntatalouteen.

Koronan vaikutusten ennustamisen vaikeus on asettanut haasteita talouden suunnittelulle kuluvan vuoden aikana jo toisena vuonna peräkkäin. Ennustettavuus on covid -19 pandemian pitkittyessä lisääntynyt, mutta toisaalta pandemian pitkittymisen seuraukset esim. hoitovelan lisääntymisenä lisäävät epävarmuutta.

Covid -19 vaikutukset talouteen tulevat näkymään pitkällä aikavälillä. Valtion tukitoimien myötä kuntataloudet saivat kaipaamaansa tukea. Koronan kokonaisvaikutuksia tullaan kuitenkin arvioimaan ja maksamaan vielä pitkään. Haasteena on talouskehityksen pitkäaikaisten negatiivisten vaikutusten arvioiminen. Talousarvion ja -suunnitelman valmistelussa on keskitytty vuoden 2022 talousarvion valmisteluun.

Kuntien rahoitusvastuissa tulee tapahtumaan merkittävä muutos vuoden 2023 alusta lukien. Sosiaali- ja terveydenhuollon muutostyö on saanut lakisääteisen perustan. Rahoitusvastuu siirtyy uudistuksen myötä valtiolle. Tämä muutos tulee parantamaan erityisesti pienten kuntien talouden ennakoitavuutta ja ennustettavuutta.

Kunnanhallitus hyväksyi 14.6.2021 talousarvion laadintaohjeet. Samassa yhteydessä päivitettiin talouden tasapainottamisen tavoitteet ja prosessia vuoteen 2022. Valmistelussa on ollut uusina toimijoina hallinnon muutoksien myötä kuntavaalien jälkeen aloittaneet lautakunnat.

Käyttötalous

Kunnanjohtajan esityksen mukaiset kunnan toimintakulut vuonna 2022 ovat yhteensä 12,847 milj. euroa ja talousarvioesityksen mukaan ne nousevat kuluvaan vuodesta n. 2,4 %:ia. Henkilöstömenoissa on lisäystä 0,4 % (vuonna 2021 muutos oli - 6,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Työehtosopimuskorotusvaraus 2,0 %). Toimintamenoissa merkittävin muutos on sosiaali- ja terveystoimen kasvu 5,4 %:ia eli 344 000 euroa kuluvaan vuoteen verrattuna. Talousarvioon kirjataan Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa tehdyn palvelusopimuksen mukainen määrärahavaraus.

Toimintatulojen arvioidaan olevan n. 1,134 milj. euroa (+0,7 %). Tuloarviointiin liittyy kuitenkin poikkeuksellisen paljon epävarmuustekijöitä.

Toimintakate heikkenee kuluvaan vuoteen verrattuna yhteensä n. 2,5 %:ia.

Verotulot

Verotulot koostuvat kunnallisverosta, yhteisöverosta ja kiinteistöverosta. Verotulojen arvioinnissa on käytetty Kuntaliiton kuntakohtaista veroennustekehikkoa. Verotulojen arvioidaan säilyvän lähes vuoden 2021 ennusteen tasolla. Voimassa olevaan talousarvioon nähden verotulot kasvavat 2,9 %.

Kunnallisvero

Vuonna 2021 tuloveroprosentti on ollut 21,5 prosenttia. Vuodelle 2022 valtuusto vahvistu 21,5 määrällisen tuloveroprosentin. Kunnallisveron tuotoksi vuodelle 2022 on arvioitu 6,568 milj. euroa, mikä on n. 4,4 % kuin vuoden 2021 talousarviossa.

Yhteisövero

Yhteisöveron tuotoksi vuonna 2022 on arvioitu 300 000 euroa, joka on 14,3 % kuluvaan vuoteen verrattuna vähemmän.

Kiinteistövero

Kiinteistöveron tuottoarvio vuodelle 2022 on n. 426 000 € ja perustuu seuraaviin kiinteistöveroprosentteihin.

Kunnan kiinteistöveroprosentit verotuskohteittain eriteltynä:

	2022	2022 Raja-arvot
Yleinen kiinteistöveroprosentti	1,15	0,93—2,00
Vakituinen asuinrakennus	0,65	0,41—0,80
Muut kuin vakituiset asuinrakennukset	1,25	0,93—2,00
Rakentamaton rakennuspaikka	3,10	2,00—6,00
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00	0,00—2,00
Voimalaitos	3,10	enintään 3,10

Verotulojen erittely

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	22/21
Kunnallisvero	6 043	6 303	6 294	6 568	+4,4 %
Kiinteistövero	446	396	447	426	-4,7 %
Yhteisövero	272	298	350	300	-14,3 %
Yhteensä	6 761	6 997	7 091	7 294	+2,9 %

Valtionosuudet vuonna 2022

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta: kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta. Lisäksi verotulojen tasaus vaikuttaa valtionosuuksien määrään. Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palveluiden saatavuuden varmistaminen koko maassa kohtuullisella verorasitteella.

Eduskunnassa käsitellyssä olevan valtion vuoden 2022 talousarvioesityksen mukaan peruspalvelujen valtionosuusprosentti laskee 25,67 prosentista 23,57 prosenttiin v. 2022. Muutoksessa on otettu lisäyksenä huomioon 0,28 prosenttiyksikköä liittyen uusien ja laajenevien tehtävien toteuttamiseen siten, että valtionosuus on 100 prosenttia sekä 0,80 prosenttiyksikköä v. 2022 tehtävän erillisen valtionosuuskorotuksen johdosta. Valtionosuusprosentin alenemasta 1,87 prosenttiyksikköä liittyy kuntien ja valtion välisen vuoden 2022 kustannustenjaon tarkistuksen neutralisointiin sekä 0,55 prosenttiyksikköä vuosien 2016, 2018 ja 2019 indeksikorotuksiin liittyvien vähennysten ja 0,76 prosenttiyksikköä kilpailukyky sopimukseen liittyvän vähennyksen muuttamisesta määräaikaista vähennyksistä pysyviksi vähennyksiksi.

Kunnan vuoden 2022 valtionosuusiksi on arvioitu 4,033 milj. euroa. Valtionosuuden ennakoidaan lisääntyvän 117 000 € kuluvaan vuoden voimassa olevaan talousarvioon nähden. Lopulliset laskelmat ja päätökset saadaan vasta vuoden 2022 lopussa.

Investoinnit

Taloussuunnitelmakauden 2022 - 2025 bruttoinvestoinnit ovat yhteensä 392 500 €. Talousarviovuonna 2022 Investointimenot kohdentuvat välttämättömiin korjaus- ja kunnostusinvestointeihin.

Lainanotto

Vuosikate on 247 493 € alijäämäinen, joka katetaan lainanotolla. Myös investointien rahoituksen osalta joudutaan turvautumaan vieraaseen pääomaan. Vierasta pääomaa tarvitaan investointien rahoituksen lisäksi lainojen lyhennyksiin. Vuonna 2022 lainoja lyhennetään 788 158 €. Lainaa otetaan 1 400 000 €. Lainakannan arvioidaan kasvavan 6 656 909 euroon vuoden 2022 aikana. Tässä on lisäystä 611 842 €. Ensi vuoden lopussa lainaa on 3 632 € asukasta kohden. Lisäksi jouduttaneen ottamaan lyhytaikaista lainaa mm. maksuvalmiuden ylläpitämiseksi. Taloussuunnitelmakauden lopussa lainakannan voi arvioida edelleen kasvavan, investointitarpeesta johtuen vaikka käyttötalous saataisiinkin tasapainoon.

Arviointimenettelystä ja sen tunnusluvuista

Kunnan taloudellisen tilanteen arvioinnin perustat on kirjattu kuntalain 118 §:ään. Arviointi tapahtuu kriteereillä, jotka mittaavat kunnan vakavaraisuutta ja talouden näkökulmasta kykyä selvittää velvoitteistaan. Mittarit osaltaan toimivat myös kunnan talouden ohjauksen mittareina.

Kriteeristö uudistettiin 1.3.2019 voimaan tulleella lainsäädännöllä. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella. Tunnuslukuja tiukennettiin. Raja-arvojen ylittyessä kunnassa voidaan käynnistää arviointimenettely. Uudistusta tehtäessä luotiin kriteeristölle myös laissa säädettyä lievemmät viitteelliset raja-arvot, jotka auttavat kuntaa arvioimaan omaa talouttaan ja ennakolta ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin.

Mikäli konsernitaseeseen kertynyt asukasta kohden laskettu alijäämä on kunnan viimeisessä konsernitilinpäätöksessä vähintään 1 000 € ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500 € voidaan arviointi menettely saattaa liikkeelle valtiovarainministeriön päätöksellä.

Myös kuntalain 110 §:ssä määritellyn mukaisesti " Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan." on toteuduttava.

Menettely kunnan talouden tasapainottamiseksi voi käynnistyä myös mikäli neljä laissa määriteltyä vakavaraisuudesta kertovaa tunnuslukua ylittävät raja-arvot kahtena vuonna peräkkäin.

- 1) kunnan konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80 prosenttia;
- 2) kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti;
- 3) asukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden keskimääräisen määrän vähintään 50 prosentilla;
- 4) konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Edellä olevien ehdottomien kriteerien lisäksi kunnan taloutta ja sen tunnuslukuja voidaan arvioida ns. Keltaisten valojen mittarien mukaan. Nämä raja-arvot ovat:

- 1) konsernin kertynyt alijäämä on vähintään 500 €/as
- 2) konsernin vuosikate % -poistoista alle 100
- 3) tuloveroprosentti 1,5 %-yks yli keskimääräisen
- 4) konsernin lainat ja vastuut 25 % yli keskimääräisen
- 5) konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 1,0

Vuosikate prosenttia poistoista on uusi tunnusluku, joka korvaa aiemman kriteerin negatiivisesta vuosikatteesta. Uusi tunnusluku on monella tapaa yksi parhaista kunnan talouden tasapainon mittareista. Tunnusluku kuvaa erityisesti kunnan lyhyen aikavälin tilannetta. Jos vuosikate riittää poistoihin, kunnan talous on tasapainossa. Raja-arvona pidetään sitä, että vuosikate on 80 prosenttia poistoista.

Tuloveroprosentti kuvaa osaltaan kunnan taloudellista liikkumavaraa. Kunnallisvero on kuntien tärkein tulonlähde ja kunnilla on itsehallintoon perustuva oikeus päättää veroprosentistaan. Kuitenkin korkean tuloveroprosentin kunnalla on vähemmän liikkumavaraa kuin matalan veroprosentin kunnalla. Raja-arvoisena kriteeri on 2,0 %-yksikköä keskimääräistä korkeampi tuloveroprosentti. Tällä hetkellä raja arvo keskimääräinen + 1,0 % yksikköä.

Yhtenä neljästä kriteeristä on lainamäärä euroa/asukas. Uudistettujen kriteerien mukaan lainamäärän lisäksi tunnusluvussa huomioitaisiin myös vuokravastuut. Tämä kuvastaisi paremmin kunnan taloudellista todellisuutta nykypäivänä, kun esimerkiksi kiinteistöjen leasing-järjestelyt ovat kasvanut päin. Tunnusluvun raja-arvo on keskimääräinen + 50 %.

Laskennallinen lainanhoitokate on uusi tunnusluku, joka korvaa aiemman suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluvun. Tämä tunnusluku on hieman vaikeaselkoinen ja sen laskukaava on koko kriteeristön vaikein. Perusajatus on, että tunnusluku kuvaa velanhoitokykyä, kun vuosikatteen riittävyyttä verrataan lainojen korkokuluihin ja lyhennyksiin. Koska lainojen lyhennysaikataulut vaihtelevat kunnittain, laskennassa käytettäisiin kaavamaisesti kahdeksaa vuotta kaikkien kuntien osalta. Velkoina huomioitaisiin sekä lyhytaikaiset että pitkäaikaiset velat. Tunnusluvun raja-arvo on 0,8.

Analyysi Pukkilan kunnan arviointimenettelykriteereistä vuoden 2019 tilinpäätöstietojen mukaan

Keskeisimmän ja ainoana mahdollisen arviointimenettelyn käynnistämiseen riittävänä tunnuslukuna on taseen yli-/alijäämä. Vuoden 2020 jälkeen taseeseen kirjattua ylijäämää on 1,576 milj. euroa (860 €/as). Vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli alijäämää 1,256 milj. euroa. Vuoden 2019 tilinpäätös osoitti 1,095 miljoonan euron alijäämää. Vuoden 2020 tilinpäätös oli ylijäämäinen 303 132 euroa. Mikäli vuosi 2021 toteutuisi budjetoidulla tavalla ilman esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollon menolisäyksiä (talousarvion 2021 mukainen alijäämä 664 000 €) ja talouden kehitys pysyisi suunnitelmavuosien mukaisena kriteerin täyttymiseen ei ole akuuttia uhkaa. Riskien minimoiminen edellyttää sekä tiukkaa talouden hoitoa kuin lähes trendin omaisten sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvun pysähtymistä. Suunnitelmavuosien osalta merkittävimmän muutostekijän tuo sosiaali- ja terveysmenojen rahoitusvastuun siirtyminen valtiolle. Tämä tulee lisäämään ennakoitavuutta.

Vakavaraisuuden mittaamiseen käytössä olevien mittareiden mukaan ovat niin vuosikatteen %-osuus poistoista kuin laskennallinen lainahoitokatekin täyttänyt arviointi menettelyssä arvioitavat kriteerit. Tuloveroprosentti on alle 2 %-yksikön valtakunnantasosta ja kokonaislainamäärä sekä – vastuut alle kaikkien kuntien keskimäärän ja näin alle myös alle kriteerinä olevan enintään 50 % enemmän kuin kaikkien kuntien osalta keskimäärin.

Vuoden 2021 käytettävissä olevien talousennusteiden mukaan kuluvan vuoden tilinpäätöksestä on muodostumassa talousarviotilannetta parempi. Tämä on seurausta yhtäältä tehtävälueiden ennakoitavissa olevista käyttötalousmenojen alittumisista talousarvioon verrattuna, Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän talousennusteen mukaisten sote-menojen kehittymisestä sekä verotulojen ennakoitua paremmasta toteutumisesta.

Vuoden 2022 talousarvion vuosikate on 247 493 € negatiivinen toista vuotta peräkkäin tehtävistä merkittävästikin toimintamenojen säästöistä huolimatta. Poistojen jälkeinen alijäämä on 635 645 €. Näidenkin lukujen toteutuminen edellyttää talouskurin toteutumista sekä aktiivisia toimia käyttötalousmenojen tasapainottamiseksi olemassa olevien päätösten ja linjausten mukaisesti.

Kuntatalouden arviointikriteerit (Kuntal 118 § mukaisesti)

	2017	2018	2019	2020
konsernin kertynyt alijäämä on vähintään 1000 €/as /eli -1000 €/as	1 789	1 206	644	822
peruskunnan kertynyt ylijäämä	3 624	2 368	1 273	1 576
konsernin vuosikate % -poistoista alle 80	114	-120	-110	155,7
tuloveroprosentti 2,0 %-yks yli keskimääräisen	22	21,5	21,5	21,5
konsernin lainat ja vastuut euroina/asukas	3 045	2 920	5 474	5 256
konsernin lainat ja vastuut 50 % yli keskimääräisen lainamäärän				
konsernin laskennallinen lainanhoitokate alle 0,8	1,35	-0,77	-0,6	1
asukasluku	1 941	1 900	1 862	1 833
keskimääräinen tuloveroprosentti	19,89	19,84	19,88	19,97
konsernin lainat/vuokravastuut euroina/asukas/kokomaa			8 198	8 762

2.3 VALTIONOSUUDET VUONNA 2022

Valtionosuusjärjestelmä

Valtionosuusjärjestelmän kautta valtio osallistuu kunnallisten peruspalvelujen rahoitukseen.

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset voivat saada tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta kohtuullisella verorasituksella. Tämä toteutetaan tasaamalla kuntien välisiä eroja palvelujen järjestämisen kustannuksissa ja tulopohjissa.

Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu kahdesta osasta:

1. valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja
2. opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Peruspalvelujen valtionosuus

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät

- sosiaali- ja terveydenhuolto
- varhaiskasvatus
- esi- ja perusopetus
- kirjastot
- yleinen kulttuuritoimi ja
- asukasperustaisesti rahoitettava taiteen perusopetus

Myös esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvausjärjestelmä ja verotuloihin perustuva valtionosuuden taseus ovat osa kunnan peruspalvelujen valtionosuutta. Lisäksi kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen sisältyvät lisäosat, järjestelmämuutoksen taseus ja valtionosuudessa huomioon otettavat lisäykset ja vähennykset, mm. veromenetysten kompensatio. Laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta tuli voimaan vuonna 2010. Edellisen kerran peruspalvelujen valtionosuuslainsäädäntöä muutettiin valtionosuuden määräytymisperusteiden osalta vuonna 2015.

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisen rahoituksen euromääräisesti merkittävin osa on koulutuksen ylläpitäjille myönnettävä yksikköhintarahoitusta

- lukiokoulutukseen
- ammatilliseen koulutukseen ja
- ammattikorkeakouluille

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää perusopetukseen oppilaskohtaista lisärahoitusta ja rahoituksen muuhun opetus- ja kulttuuritoimintaan.

Perusopetuksen oppilaskohtaista lisärahoitusta myönnetään:

- lisäopetukseen
- maahanmuuttajien perusopetukseen valmistavaan opetukseen
- muille kuin oppivelvollisille järjestettävään esi- ja perusopetukseen
- korotuksena pidennetyn oppivelvollisuuden piiriin kuuluville perusopetuksen oppilaille
- sisäoppilaitoslisänä ja koulukotikorotuksena
- joustavan perusopetuksen lisänä.

Lisäksi myönnetään rahoitusta

- yksityisen perusopetuksen järjestäjän toiminnan aloittamiseen
- ulkomailta järjestettävään perusopetuslain mukaiseen opetukseen
- aamu- ja iltapäivätoimintaan
- taiteen perusopetukseen
- liikuntatoimintaan ja nuorisotyöhön
- museoille, teattereille ja orkestereille.

Pukkilan kunnan valtionosuudet 2022 (tilanne 5.10.2021)

Peruspalvelujen valtionosuus ennen verotulotasausta, sis. verotulojen kompensaaion	3 448 039
(Verotulojen kompensaaio 1 183 970 €)	
Verotulotasaus	1 084 085
Peruspalvelujen valtionosuus yhteensä	4 532 124
Opetustoimen ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-498 800
Valtionosuudet yhteensä	4 033 324
Kotikuntakorvaukset perusopetuksessa	
saatavat	52 013
maksettavat	882 020
Netto	830 007

2.4 VÄESTÖ- JA TYÖLLISYYSKEHITYS

Väestö

Kunnan asukasluku 31.12.2020 oli 1 833, josta naisia oli 903 ja miehiä 957. Asukasluvun vähennys vuonna 2020 oli 27 henkilöä eli 1,4 %.

Väestön ikärakenne

Ikä	Yhteensä	%
0 – 6	111	6,1
7 – 14	177	9,7
15 – 64	1 110	60,5
65 – 74	233	12,7
yli 75	202	11,0
	1 833	100,0

Pukkilalaisia arvioidaan 31.12.2021 olevan 1 835. Vuoden 2022 lopussa asukasluvun arvioidaan olevan 1 845.

Tilastokeskuksen väestöennuste 2022 - 2040

Vuosi	2022	2023	2024	2025	2030	2035	2040
Tilastokeskus (v. 2021)	1 780	1 759	1 744	1 728	1 684	1 665	1 669

Asukasluku on vuoden 2021 aikana noussut. Tilastokeskuksen mukaan 30.9.2021 mennessä asukasluvun muutos on +11, jossa elävänä syntyneet 9, kuolleet 16, tulomuutto 87 ja lähtömuutto 105. Kunnan asukasluku 30.9.2021 oli 1844.

Väestö ja työllisyys vuosina 2012 - 2020

Vuosi	Väestö	Muutos	Muutos %	Työvoima	Muutos	Muutos %	Työttömyysaste %
2012	2 047	+31	+1,5	953	+9	+0,9	6,0
2013	2 036	-11	-0,5	956	+3	+0,3	8,1
2014	2 013	-23	-1,1	986	+30	+3,1	10,0
2015	1 971	-42	-2,1	981	-5	-0,5	9,1
2016	1 988	+17	+0,9	960	-21	-2,1	10,6
2017	1 940	-44	-2,4	943	-17	-1,7	10,0
2018	1 899	-41	-2,1	935	-8	-0,8	8,8
2019	1 860	-39	-2,0	919	-16	-1,7	8,8
2020	1 833	-27	1,4	911	-8	-0,9	11,7

Lähde: Tilastokeskus ja Uudenmaan ELY-keskus

Syyskuun 2021 työllisyyskatsauksen mukaan kunnan työttömyysaste oli 9,6 %. Työttömiä työnhakijoita oli 86, joista naisia 41 ja miehiä 45, alle 25-vuotiaita 9. Pitkäaikaistyöttömiä oli 46.

3. TALOUSARVION JA -SUUNNITELMAN RAKENNE JA SITOVUUS

3.1 TALOUSARVIOASETELMA

Taulukossa on esitetty talousarvioasetelma valtuuston ja toimielinten sitovuustasolla. Valtuusto hyväksyy talousarvion palvelualueitasolla.

TOIMIELIN	Sitovuustaso Palvelualue Valtuusto	Vastuualue 1 Kunnanhallitus	Vastuualue 2 (kustannus- paikka) Viranhaltija
Tarkastus- lautakunta	Tarkastustoimi	Tarkastustoimi	Tarkastustoimi
Kunnanhallitus	Yhteiset palvelut	Keskusvaalilauta- kunta	Kuntavaalit Valtiolliset vaalit EU-vaalit
		Valtuusto	Valtuusto
		Kunnanhallitus	Hallinto Yhteistoiminta Riskien hallinta Eläinsuojelu Maa- ja metsätilat Verotus Maaseutuhallinto Kaavoitus ja maankäyttö
		Talous-, toimisto- ja asiakaspalvelut	Talous-, toimisto- ja asiakaspalvelut ICT-palvelut Henkilöstöpalvelut
		Sosiaali- ja terveys- palvelut	Sosiaali- ja perusterveydenhuolto Erikoissairaanhoido Ympäristöterveydenhuolto Muut palvelut Työmarkkinatuki Ehkäisevä päihdetyö
		Yhdyskuntatekniset palvelut	Hallinto Puistot ja yleiset alueet Ulkoliikuntapaikat Kaavatiet Palo- ja pelastuspalvelut Rakennusvalvonta ja ympäristön- suojelu Kunnantalo Hyvinvointikeskus Onni Päiväkoti Vekara Kirkonkylän koulu Torpin koulu Koivulinna Museo Säästösuvento Iilijärven maja Teknisen varastohalli Paloasema Muut rakennukset
Elinvoima- lautakunta		Elinvoimapalvelut	Elinvoima- ja kehittämispalvelut Markkinointi Joukkoliikenne Asunto- ja teollisuustontit Työllisyyspalvelut

TOIMIELIN	Sitovuustaso Palvelualue Valtuusto	Vastuualue 1 Kunnanhallitus	Vastuualue 2 Viranhaltija
Hyvinvointi- lautakunta	Hyvinvointipalvelut	Hallinto	Hallinto
		Maahanmuutto- palvelut	Maahanmuuttopalvelut
		Nuorisopalvelut	Nuorisopalvelut
		Liikuntapalvelut	Liikuntapalvelut
		Senioripalvelut	Senioripalvelut
		Kulttuuripalvelut	Yleiset kulttuuripalvelut Koivulinna Museo Musiikkiopistopalvelut Kansalaisopistopalvelut Kuvataiteen perusopetus
		Kirjastopalvelut	Kirjastopalvelut
	Kasvatuspalvelut	Varhaiskasvatus	Hallinto Päiväkoti Vekara Perhepäivähoito Esikoululaisten varhaiskasvatus Varhaiskasvatuksen ostopalvelut Lastenhoidon tuki
		Opetuspalvelut (pe- rusopetus)	Hallinto Esiopetus Kirkonkylän koulu Torpin koulu Erityisopetus Aamupäivä- ja iltapäivätoiminta Kuljetus- ja tukipalvelut Kuraattori- ja psykologipalvelut Kotikuntakorvaukset
		Muut opetuspalvelut	Lukiokoulutus Ammatillinen koulutus
		Ruoka- ja siivouspal- velut	Keskuskeittiö Päiväkoti Vekara, keittiö Hyvinvointikeskus Onni, kahvio Siivous, koulu Siivous, päiväkoti Vekara Siivous, hyvinvointikeskus Onni Siivous, kunnantalo ja muut kiin- teistöt

3.2 TALOUSARVION JA SEN PERUSTEIDEN SITOVUUS

Valtuusto määrää, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan toimielimiä. Talousarvion sitovuustasot ovat kohdan 3.1 talousarvioasetelman mukaiset, mikä tarkoittaa, että talousarvion sitovuustaso valtuustoon nähden on palvelualueitaso.

Talousarvion käyttötalousosa sisältää toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä määrärahat ja tuloarviot palvelualuekohtaisesti. Palvelualuekohtaiset määrärahat sitovat palvelualueetta nettotasolla. Kunnanhallitus hyväksyy talousarvioon perustuvat käyttösuunnitelmat, joilla palvelualuekohtaiset määrärahat ja tuloarviot jaetaan alemmille yksiköille sekä asetetaan tarkennetut tavoitteet vastuualueittain. Kunnanhallitus voi siirtää käyttösuunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaa edelleen alaisilleen viranhaltijoille. Käyttösuunnitelmat on toimitettava kunnanhallitukselle tiedoksi viimeistään helmikuussa.

Palvelualueiden on toiminnassaan noudatettava tehokkuutta, taloudellisuutta ja säästäväisyyttä. Niiden tulee valvoa tehokkaasti tulojen kertymistä.

Tuloslaskelmaosan määrärahat ja tuloarviot ovat valtuustoon nähden sitovia seuraavasti: verotulot yhteensä, valtionosuudet yhteensä ja rahoitustuotot ja -kulut yhteensä (netto).

Investointiosan määrärahat sidotaan valtuustoon nähden hankekohtaisesti.

Talousarvion yleisperustelut ovat informaatiota, joka ei ole tarkoitettu sitovaksi talousarvion osaksi. Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut ovat lähinnä ohjeellisesti sitovia. Tehtävän hoidossa tulee noudattaa perusteluissa esitettyä toiminnallista linjaa.

Talousarviossa esiintyvät tunnusluvut muodostuvat suoritettavista, tehokkuutta ja taloudellisuutta ilmaisevista luvuista, toiminnan laajuustiedoista sekä voimavaroja osoittavista tunnusluvuista. Tunnuslukujen laskennassa on huomioitu sisäiset erät.

Tuloslaskelmat ovat talousarviota täydentäviä tietoja, joissa lähinnä osoitetaan palvelualueen taloudellinen laajuus ja kustannusrakenne.

4. TALOUSARVIO JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2022 - 2024

4.1 TALOUSARVION 2022 MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN YHTEENVETO

	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Tarkastuslautakunta			
Tarkastustoimi	N	8 397	
Kunnanhallitus	N		
Yhteiset palvelut	N	9 076 901	1 007 510
Elinvoimalautakunta			
Hyvinvointilautakunta			
Hyvinvointipalvelut	N	700 299	289 417
Kasvatuspalvelut	N	4 063 425	839 578
TULOSLASKELMAOSA			
Verotulot	B		7 294 000
Valtionosuudet	B		4 033 324
Korkotulot	B		32 000
Muut rahoitustulot	B		146 400
Korkomenot	B	40 000	
Muut rahoitusmenot	B	700	
Satunnaiset erät	B		
INVESTOINTIOSA			
Kunnanhallitus			
Talonrakennus	B	180 000	
Kadut, tiet, puistot ja ulkoliikuntapaikat	B	212 500	10 000
RAHOITUSOSA			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	B		
Antolainasaamisten vähennykset	B		
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	788 158	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N		1 400 000
Oman pääoman muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen			18 151
		15 070 380	15 070 380

4.2 KÄYTTÖTALOUSOSA

KÄYTTÖTALouden YHTEENVETO

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
Myyntituotot	346 281	316 244	266 513	266 513	266 513	266 513
Maksutuotot	104 733	121 774	116 674	116 674	116 674	116 674
Tuet ja avustukset	346 848	307 000	371 800	371 800	364 500	367 500
Muut toimintatuotot	398 709	380 651	379 307	379 307	379 307	379 307
TOIMINTATUOTOT	1 196 571	1 125 669	1 134 294	1 134 294	1 126 994	1 129 994
Henkilöstökulut	-2 616 354	-2 654 998	-2 703 524	-2 666 131	-2 675 905	-2 679 292
Palvelujen ostot	-8 777 366	-9 273 105	-9 676 674	-9 624 176	-2 630 889	-2 630 989
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-221 787	-200 608	-176 859	-176 859	-176 759	-176 759
Avustukset	-348 325	-383 600	-380 400	-338 400	-338 400	-338 400
Muut toimintakulut	-60 413	-38 030	-41 245	-41 245	-41 145	-41 145
TOIMINTAKULUT	-12 024 246	-12 550 341	-12 978 702	-12 846 811	-5 863 098	-5 866 585
ULK. TOIMINTAKATE	-10 827 675	-11 424 672	-11 844 408	-11 712 517	-4 736 104	-4 736 591
Sisäiset tilit	0	0	-0	0	0	0
TOIMINTAKATE	-10 827 675	-11 424 672	-11 844 408	-11 712 517	-4 736 104	-4 736 591
Poistot ja arvonalentumiset	-377 219	-388 665	-388 152	-388 152	-398 374	-419 563
Yhteensä	303 132	-664 338	-767 536	-635 645	-85 777	-201 455

TARKASTUSLAUTAKUNTA

TARKASTUSTOIMI

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT						
Henkilöstökulut	-1 450	-1 197	-1 197	-1 197	-1 197	-1 197
Palvelujen ostot	-9 307	-8 899	-7 200	-7 200	-7 200	-7 200
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Avustukset						
Muut toimintakulut						
TOIMINTAKULUT	-10 757	-10 096	-8 397	-8 397	-8 397	-8 397
ULK. TOIMINTAKATE	-10 757	-10 096	-8 397	-8 397	-8 397	-8 397
Sisäiset tilit						
TOIMINTAKATE	-10 757	-10 096	-8 397	-8 397	-8 397	-8 397
Poistot ja arvonalentumiset						
Yhteensä	-10 757	-10 096	-8 397	-8 397	-8 397	-8 397

Talousarviovuoden toiminta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on (Kuntalaki 121 §):

1. Valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.
2. Arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.
3. Arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää.
4. Huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.
5. Valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.
6. Valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Kunnanhallitus voi poiketa tarkastuslautakunnan esityksestä lautakuntaa koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi ja talousarvioksi kunnan hallintosäännön ja talousarvioesityksen yhteensovittamiseen liittyvästä perustellusta syystä.

Tarkastuslautakunta laatii arviointisuunnitelman ja antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Lautakunta voi antaa valtuustolle muitakin tarpeellisenä pitämiään selvityksiä arvioinnin tuloksista.

Kunnanhallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta.

Tarkastuslautakunnan vastuulla on valvoa, että tilintarkastus tulee ammattimaisesti ja hyvin suoritetuksi. Lautakunta tekee arviointi- ja tarkastussuunnitelman vuodelle 2022.

Lautakunnan pyrkimyksenä on tehdä sujuvaa yhteistyötä luottamuksellisessa ilmapiirissä yhdessä kunnanjohtajan, johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kanssa. Lautakunnan tavoitteena on antaa arviointikertomuksessaan ja mahdollisesti suoraan palautetta johtaville viranhaltijoille ja kunnanhallitukselle toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuttamisesta sekä kunnan strategian toteuttamisesta perustuen haastatteluihin, arviointityössä saatuun aineistoon sekä tilinpäätöksessä annettuihin tietoihin.

Tunnusluvut

Tarkastustoimen nettomenot ovat 5 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

KUNNANHALLITUS

	Toteuma	Budjetti	LTk	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
Myyntituotot	1 650		1 000	1 000	1 000	1 000
Maksutuotot	1 932	1 100	2 000	2 000	2 000	2 000
Tuet ja avustukset	135 570	122 500	157 300	157 300	150 000	153 000
Muut toimintatuotot	383 457	373 551	372 207	372 207	372 207	372 207
TOIMINTATUOTOT	522 609	497 151	532 507	532 507	525 207	528 207
Henkilöstökulut	-591 260	-541 743	-591 621	-555 293	-569 101	-572 489
Palvelujen ostot	-7 394 256	-7 867 723	-8 200 466	-8 175 608	-1 182 321	-1 182 421
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 455	-7 950	-8 050	-8 050	-7 950	-7 950
Avustukset	-259 397	-263 400	-280 400	-246 400	-246 400	-246 400
Muut toimintakulut	-28 911	-12 200	-15 700	-15 700	-15 600	-15 600
TOIMINTAKULUT	-8 292 279	-8 693 016	-9 096 237	-9 001 051	-2 021 372	-2 024 860
ULK. TOIMINTAKATE	-7 769 670	-8 195 865	-8 563 730	-8 468 544	-1 496 165	-1 496 653
Sisäiset tuotot	454 908	460 049	475 003	475 003	475 003	475 003
Sisäiset kulut	70 727	68 950	75 850	75 850	61 850	61 850
TOIMINTAKATE	-7 385 489	-7 804 766	-8 164 577	-8 069 391	-1 083 012	-1 083 500
Poistot ja arvonalentumiset	-317 537	-329 603	-335 402	-335 402	-351 795	-372 984
Yhteensä	-7 703 026	-8 134 369	-8 499 980	-8 404 794	-1 434 807	-1 456 484

Kunnanhallituksen alaisuuteen kuuluu palvelualue: yhteiset palvelut.

Eläkemenoperusteisten maksujen jakautuminen vuonna 2022

Vastualue 1	€			
Kunnanhallitus	7 500			
Talous- ja toimisto- ja asiakaspalvelut	6 000			
Elinvoimapaalvelut	1 200			
Ruoka- ja siivouspalvelut	14 000			
Nuorisopalvelut	800			
Liikuntapalvelut	800			
Kirjastopalvelut	1 300			
Sosiaali- ja terveystyöpalvelut	93 000			
Varhaiskasvatus	7 300			
Opetuspalvelut	1 000			
Yhdyskuntapalvelut	15 100			
Yhteensä	148 000			

YHTEISET PALVELUT

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
Myyntituotot	1 650		1 000	1 000	1 000	1 000
Maksutuotot	1 932	1 100	2 000	2 000	2 000	2 000
Tuet ja avustukset	135 570	122 500	157 300	157 300	150 000	153 000
Muut toimintatuotot	383 457	373 551	372 207	372 207	372 207	372 207
TOIMINTATUOTOT	522 609	497 151	532 507	532 507	525 207	528 207
Henkilöstökulut	-591 260	-541 743	-591 621	-555 293	-569 101	-572 489
Palvelujen ostot	-7 394 256	-7 867 723	-8 200 466	-8 175 608	-1 182 321	-1 182 421
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 455	-7 950	-8 050	-8 050	-7 950	-7 950
Avustukset	-259 397	-263 400	-280 400	-246 400	-246 400	-246 400
Muut toimintakulut	-28 911	-12 200	-15 700	-15 700	-15 600	-15 600
TOIMINTAKULUT	-8 292 279	-8 693 016	-9 096 237	-9 001 051	-2 021 372	-2 024 860
ULK. TOIMINTAKATE	-7 769 670	-8 195 865	-8 563 730	-8 468 544	-1 496 165	-1 496 653
Sisäiset tuotot	454 908	460 049	475 003	475 003	475 003	475 003
Sisäiset kulut	384 181	391 099	399 153	399 153	413 153	413 153
TOIMINTAKATE	-7 385 489	-7 804 766	-8 164 577	-8 069 391	-1 083 012	-1 083 500
Poistot ja arvonalentumiset	-317 537	-329 603	-335 402	-335 402	-351 795	-372 984
Yhteensä	-7 703 026	-8 134 369	-8 499 980	-8 404 794	-1 434 807	-1 456 484

Palvelualueen sisältö

Palvelualue sisältää vastualueet: keskusvaalilautakunta, valtuusto, kunnanhallitus, talous-, toimisto- ja asiakaspalvelut, sosiaali- ja terveyspalvelut ja yhdyskuntatekniset palvelut sekä elinvoimapa-

Palvelualueen vastuhenkilö

Kunnanjohtaja

Keskusvaalilautakunta

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT			2 100	2 100	3 000	6 000
TOIMINTAKULUT		-6 744	-5 104	-5 104	-3 488	-6 976
ULK. TOIMINTAKATE		-6 744	-3 004	-3 004	-488	-976
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut		-100	-100	-100	-100	-100
TOIMINTAKATE		-6 844	-3 104	-3 104	-588	-1 076
Poistot						
Yhteensä		-6 844	-3 104	-3 104	-588	-1 076

Vastuualueen sisältö ja vastuhenkilö

Vastuualue sisältää kustannuspaikat: kuntavaalit, valtiolliset vaalit ja EU-vaalit.

Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

Talousarviovuoden toiminta

Vuonna 2022 on aluevaalit.

Tunnusluvut

Keskusvaalilautakunnan nettomenot ovat 2 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Valtuusto

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT						
TOIMINTAKULUT	-13 876	-10 800	-11 550	-11 550	-11 550	-11 550
ULK. TOIMINTAKATE	-13 876	-10 800	-11 550	-11 550	-11 550	-11 550
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut	-3 463	-3 500	-3 400	-3 400	-3 400	-3 400
TOIMINTAKATE	-17 339	-14 300	-14 950	-14 950	-14 950	-14 950
Poistot						
Yhteensä	-17 339	-14 300	-14 950	-14 950	-14 950	-14 950

Vastuualueen sisältö ja vastuhenkilö

Vastuualue sisältää kustannuspaikan valtuusto.

Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

Talousarviovuoden toiminta

Kunnan ylimpänä päätöksentekuelimenä toimii valtuusto. Valtuutettuja on 17. Valtuuston keskeisenä tehtävänä on kuntalakiin perustuen toimia kunnan strategisena johtajana. Tässä tehtävässä on tärkeää tulevaisuuteen suuntautunut kunnan toiminnan tavoitteiden ja päämäärien hahmottaminen ja linjaaminen.

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n mukaan

- kuntastrategiasta
- hallintosäännöstä
- talousarviosta ja taloussuunnitelmasta
- omistusohjauksen periaatteista ja konserniohjeesta
- liikelaitokselle asetettavista toiminnan ja talouden tavoitteista
- varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista
- sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista
- palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista
- takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen veloista
- jäsenten valitsemisesta toimielimiin
- luottamushenkilöiden taloudellisten etuuksien perusteista
- tilintarkastajien valitsemisesta
- tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapaudesta
- muista valtuuston päätettäviksi säädetyistä ja määrättyistä asioita.

Talousarviossa on varauduttu neljään kokoukseen vuoden 2022 aikana. Lisäksi pidetään tarvittaessa valtuuston iltakouluja ajankohtaisista teemoista.

Tunnusluvut

Valtuuston nettomenot ovat 8 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Kunnanhallitus

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	920	920	9 120	9 120	920	920
TOIMINTAKULUT	-406 692	-432 677	-423 967	-370 941	-385 465	-385 465
ULK. TOIMINTAKATE	-405 772	-431 757	-414 847	-361 821	-384 545	-384 545
Sisäiset tuotot	4 562	4 350	4 850	4 850	4 850	4 850
Sisäiset kulut	-14 366	-20 944	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
TOIMINTAKATE	-415 576	-448 351	-424 997	-371 971	-394 695	-394 695
Poistot ja arvonalentumiset						
Yhteensä	-415 576	-448 351	-424 997	-371 971	-394 695	-394 695

Vastuualueen sisältö ja vastuhenkilö

Vastuualue sisältää kustannuspaikat: hallinto, yhteistoiminta, riskien hallinta, eläinsuojelu, maa- ja metsätilat, verotus, maaseutuhallinto, kaavoitus ja maankäyttö.

Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

Talousarviovuoden toiminta

Kunnanhallitukseen kuuluu yhdeksän jäsentä. Kuntalain 39 §:n (410/2015) mukaan kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnanhallitus myös edustaa kuntaa työntantajana ja vastaa henkilöstöpolitiikasta, kunnan toiminnan yhteensovittamisesta ja omistajaohjauksesta sekä huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä.

Hallinto

Hallinnon kustannuspaikka sisältää kunnanhallituksen toiminnasta aiheutuvat menot ja vanhus- ja vammaisneuvoston ja nuorisoneuvoston kokouspalkkiot sekä vastualueen henkilöstömenot (kunnanjohtaja ja hallintopäällikkö).

Vanhus- ja vammaisneuvosto toimii ikääntyneiden pukkilalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Omien kokoontumisten lisäksi neuvosto osallistuu alueellisen vanhusneuvoston toimintaan. Neuvoston sihteerinä toimii senioritoiminnan ohjaaja.

Nuorisoneuvosto edustaa pukkilalaisia nuoria ja heidän näkemyksiään nuoria koskevissa asioissa. Nuorisoneuvoston toimikausi on yksi vuosi ja jäsenet nimetään syksyllä järjestettävässä yleiskokouksessa. Neuvoston toimintaedellytysten turvaamiseksi neuvoston koordinoijana/sihteerinä toimii nuorisopalvelujen työntekijä. Jäsenille maksetaan kokouspalkkiot.

Talousarviossa on varauduttu 15 kunnanhallituksen, 4 vanhus- ja vammaisneuvoston ja 4 nuorisoneuvoston kokoukseen vuoden 2022 aikana.

Kunta on mukana Itä-Uudenmaan ja Porvoonjoen vesien- ja ilmansuojelu ry:n Vesistötalkkari-hankkeessa vuosina 2022-2025 (kh 25.10.2021, 119 §). Talousarvioon on varattu 2 000 €.

Kunnan tiedottamiskustannuksiin on varattu 1 000 €.

Yhteistoiminta

Kustannuspaikka sisältää mm. kunnan maksusuudet Suomen Kuntaliitolle (sis. KT Kuntatyönantajat) ja Uudenmaan liitolle.

Talousarvioon on varattu paikallisten yhdistysten ja järjestöjen avustuksiin 22 000 €, johon sisältyy seuratalojen lämmitysavustuksia 4 000 €. Yksityistieavustuksiin on varattu 35 000 €. Yhdistys- ja järjestöavustukset julistetaan haettavaksi samaan aikaan nuoriso-, liikunta- ja kulttuuripalvelujen avustusten kanssa huhtikuussa. Yksityistieavustukset ovat haettavana toukokuussa.

Riskien hallinta

Kustannuspaikka sisältää kunnan vakuutusmaksut ja meklaripalkkion (NK Vakuutusmeklarit Oy). Vakuutukset on kilpailutettu 2018 ja kunta jatkaa edelleen IF Vahinkovakuutus Oy:n asiakkaana. Sisäisen valvonnan ohjeessa ja henkilöstöohjeessa on käsitelty riskienhallintaa/vakuutuksia.

Eläinsuojelu

Eläinsuojelulain 15 §:n (247/1996) mukaan kunnan on huolehdittava alueellaan irrallaan tavattujen ja talteen otettujen koirien ja kissojen sekä muiden vastaavien pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tilapäisen hoidon järjestämisestä. Talteen otettua eläintä on säilytettävä vähintään 15 päivän ajan, minkä jälkeen kunnalla on oikeus myydä, muutoin luovuttaa tai lopettaa eläin.

Palvelut tuottaa sopimusperusteisesti Eläinten Auttaja/Eläinhoitola Onnentassu (Riihimäki).

Maa- ja metsätilat

Kustannuspaikka sisältää yksityisteiden yksikkömaksuja.

Verotus

Kunta maksaa verotuksen kustannuksia valtiolle.

Maaseutuhallinto

Kunnalla on yhteistoimintasopimus maaseutuhallinnon tehtävien järjestämisestä Orimattilan kaupungin kanssa. Orimattilan kaupungin hallinnoimaan yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Iitti, Myrskylä, Pukkila ja Orimattila. Yhteistoiminta-alueella sijaitsee aktiivitiloja 767. Peltoa on viljelyksessä YT-alueella 51 321 ha ja maatalouteen liittyviä tukia myönnetään vuosittain n. 32 milj.€. Pukkilassa on aktiivitiloja 91 kpl ja peltoa viljelyksessä 5 973 ha.

Maaseutuhallinnon keskeisiä tehtäviä ovat:

- maaseutuelinkeinolain ja muiden maaseutuelinkeinoja koskevien lakien, asetusten, päätösten sekä EU:n säädösten täytäntöönpano
- EU- ja kansallisten tukihakemusten vastaanotto, käsittely, maksatus ja päätökset
- hukkakauralain edellyttämät arviot ja toimenpiteet
- viljelijöiden yleisluontoinen neuvonta ja tiedottaminen ajankohtaisista asioista

Kustannukset jaetaan vuosittain laskettavien vertailulukujen perusteella (KA-%). Vertailutiedoissa ovat mukana tilojen lukumäärä, peruslohkojen lukumäärä, kunnan peltoala, maksetut tuet ja tukipäätösten lukumäärä.

Kaavoitus ja maankäyttö

Karttapalvelun sovellusvuokraan on varattu 2 200 € ja kaavoitukseen 3 000 €.

Tunnusluvut

Kunnanhallituksen nettomenot ovat 202 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Talous-, toimisto- ja asiakaspalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	12 681	7 900	14 300	14 300	14 300	14 300
TOIMINTAKULUT	-338 407	-331 730	-338 801	-335 958	-335 959	-335 959
ULK. TOIMINTAKATE	-325 726	-323 830	-324 501	-321 658	-321 659	-321 659
Sisäiset tuotot	122 818	128 200	132 550	132 550	132 550	132 550
Sisäiset kulut	-17 455	-17 669	-18 100	-18 100	-18 100	-18 100
TOIMINTAKATE	-220 362	-213 299	-210 051	-207 208	-207 209	-207 209
Poistot ja arvonalentumiset						
Yhteensä	-220 362	-213 299	-210 051	-207 208	-207 209	-207 209

Vastuualueen sisältö ja vastuhenkilö

Vastuualue sisältää kustannuspaikat: talous-, toimisto- ja asiakaspalvelut, ICT-palvelut ja henkilöstöpalvelut.

Vastuhenkilö on hallintopäällikkö.

Talousarviovuoden toiminta

Talous-, toimisto- ja asiakaspalvelut

Talous-, toimisto- ja asiakaspalvelut -tiimi tuottaa kunnan koko organisaatiolle mm. talous- ja toimistopalveluja, henkilöstöhallinnon palveluja ja sähköiseen viestintään liittyviä palveluja, mm. kunnan kotisivupäivitykset.

Palvelupiste tarjoaa kuntalaisille kunnan ja muiden toimijoiden asiakaspalveluun liittyvää neuvontaa ja ohjausta keskitetysti yhden luukun periaatteella. Palvelupisteen tehtävänä on toimia kontaktipintana kunnan, kuntalaisten ja eri toimijoiden välillä.

Kunta ostaa sopimukseen perustuen talous- ja henkilöstöhallinnon palveluja Sarastia Oy:ltä (entinen Kunnan Taitoa Oy). Sopimuksessa on määritelty kunnan ja yrityksen välinen työnjako ja vastuut. Sopimuksen mukaisten palvelujen ostoon Sarastia Oy:ltä on varattu vuodelle 2022 yhteensä 87 031 €. Summa sisältää uuteen taloustilastointiin liittyvät kustannukset.

ICT-palvelut

Kustannuspaikan menot koostuvat mm. tietoliikenne- ja ohjelmistomaksuista sekä ICT-tukipalvelujen ostoista. Tietoliikenne- ja ohjelmistomaksuihin on varattu 31 500 €. ICT-tukipalvelut kunta ostaa paikalliselta yritykseltä, Nicemedia Oy:ltä. ICT-tukipalvelujen ostoon on varattu 12 000 €.

Henkilöstöpalvelut

Kunta on osakkaana Työterveys Wellamo Oy:ssä, jolta henkilöstön työterveyshuollon palvelut hankitaan. Talousarvioon on varattu 21 000 € työterveyshuollon menoihin ja tuloihin 11 000 €. Kela korvaa kunnalle osan kustannuksista. Työnantajalla ja työntekijöillä on lakisääteistä yhteistoimintaa (yhteistyötoimikunta, työsuojelupäällikkö, työsuojeluvaltuutetut ja ammattijärjestöjen valitsevat luottamusmiehet).

Kunta järjestää työntekijöilleen TYHY-toimintaa ja virkistystä. Kunta tukee työntekijöiden terveydenedistämistä ja kunnon kohottamista. Tämä perustuu kunnan hyväksymään työhyvinvointisuunnitelmaan. Kunnassa on käytössä sähköinen ePassi-järjestelmä (Sportti ja Kulttuuri sekä Hyvinvointi, Flex-malli). Talousarvioon on varattu 10 000 € henkilöstölle maksettaviin korvauksiin. Vuodelle 2022 on TYHY-korvauksiin varattu 250 €/henkilö. Korvausmäärät hyväksytään vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

Talousarvioon on varattu 5 000 € työhyvinvointiryhmän käytettäväksi työntekijöille järjestettävään työhyvinvointi- ja virkistystoimintaan.

Tunnusluvut

Talous- ja toimisto- ja asiakaspalvelujen nettomenot ovat 112 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Sosiaali- ja terveystalvet

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	-6 340 154	-6 704 513	-7 047 848	-7 017 848	-266 514	-266 514
ULK. TOIMINTAKATE	-6 340 154	-6 704 513	-7 047 848	-7 017 848	-266 514	-266 514
Sisäiset kulut	-14 000	-14 000	-14 000	-14 000		
TOIMINTAKATE	-6 354 154	-6 718 513	-7 061 848	-7 031 848	-266 514	-266 514
Poistot						
Yhteensä	-6 354 154	-6 718 513	-7 061 848	-7 031 848	-266 514	-266 514

Vastualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikat: sosiaali- ja perusterveydenhuolto, erikoissairaanhoido ja ympäristöterveydenhuolto, muut palvelut, työmarkkinatuki sekä ehkäisevä päihdetyö.

Vastuhenkilö on kunnanjohtaja.

Sitovat tavoitteet

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymällä on toiminnalleen määritellyt tavoitteet ja lisäksi palvelusopimuksessa on kirjattu yhteistoiminnalliset tavoitteet.

Talousarviovuoden toiminta

Kunnan strategiaan liittyen hyvinvointisuunnitelman painopistealueita ovat:

- Hyvinvoiva ja liikkuva pukkialainen
- Valovoimainen KulttuuriPukkila
- Terveystä ja hyvinvointia edistävä asuin- ja elinympäristö
- Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilökunta kunnan voimavarana

Kunnan uuden strategian työstäminen on käynnistynyt syksyllä 2021.

Lähtökohtia talousarviovuoteen 2022

Palvelutarpeen kasvu on ennusteen mukaan 1,13 prosenttia (THL:n arvio Päijät-Hämeen sosiaali- ja terveystalvetjen palvelutarpeen keskimääräisestä vuotuisesta volyymikasvusta vuoteen 2030 saakka). Kasvu perustuu erityisesti iäkkään väestön määrän suureen kasvuun.

Inflaation ennakoitua nostavan menoja 1,2 prosenttia (Finanssialan ennusteiden keskiarvo) ja ansiotasoindeksin nousun 2,0 prosenttia (Suomen Pankin ja Valtiovarainministeriön ennusteiden keskiarvo).

Nousupainetta maksuihin tuovat myös asiakasmaksulain muutos (tulojen väheneminen), Vanhuspalvelulain sekä Lastensuojelulain muutokset (työntekijämitoitusten muutos). Hyvinvointialueiden käynnistyminen sekä järjestämisvastuun siirron valmistelu vaikuttavat Phhykyn ja kuntien toimintaan vuoden aikana. Kuntayhtymä jatkaa toimintaansa 31.12.2022 saakka.

Koronan aiheuttamat muutokset vaikuttavat kokonaisuuteen vielä ainakin vuoden 2022 aikana. Valtakunnallisilla tulkinnoilla yhdistyvien organisaatioiden työntekijöiden palkkaharmonisoinnin toteutustavoista tulee olemaan joitakin vaikutuksia talouteen.

Yhteisen kehittämisen kohteita Phhykyn toiminta-alueella ovat muun muassa asumisen ja palveluasumisen kehittäminen palvelurakenteen muutokseen liittyen. Myös digipalvelujen käyttöönotto vaikuttaa asiakaspalveluun koko kuntayhtymän toimialueella.

Hyvinvointialueiden tulon myötä kunta ja kuntayhtymä jatkavat vuonna 2022 sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastuspalveluiden uudistuksen yhteisvalmistelua. Osana valmistelua kuntayhtymä selvittää Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelusta vastaavan tahon kanssa hyvinvointialueista annetun lain 8. luvun mukaiset yhteistoiminnan mahdollisuudet.

Vuoden 2022 talousarvio

Vuonna 2022 Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymän kuntamaksuosuuksien summa on 706 561 000 euroa, joka jaetaan kunnittain vuoden 2021 talousarvion mukaisissa suhteissa. Pukkilan kunnan maksuosuus on 6 751 334 euroa. (2021: 6,4 Me, 2020: 6,3 Me, kunnan talousarviossa 5,9 Me). Kuntamaksuosuus on ennakkolaskutuksen pohja. Lopullinen maksuosuus määräytyy palvelujen käytön ja kuntien rahoitusvastuulla olevien kuntayhtymän kokonaiskulujen perusteella. Kuntamaksuosuuden toteutuminen edellyttää kuntayhtymän talousarvion toteutumista ja ettei ennakoimattomia kuluja synny. Kuntayhtymä ja kunta käyvät tarvittaessa palvelusopimuksen tarkistusneuvottelun kuntayhtymän vuoden 2022 talousarvioesityksen valmistuttua. Mikäli vuoden 2022 aikana maksuosuuden ennustetaan ylittyvän, järjestetään perussopimuksen 24 §:n 9 momentin mukainen neuvottelu.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja kunnan toimintojen yhdyspinnat

2020 kaavailtuja, keskeisiä kunnan ja P-H hykyn yhdyspintoja ovat asumisen yhdyspinta, lapsiperhepalvelujen yhdyspinta, työllisyydenhoidon yhdyspinta, kotouttamisen yhdyspinta, ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön, perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyn yhdyspinta sekä osallistumis- ja vaikuttamistoimielinten yhdyspinta.

Kuntayhtymä ja kunta osoittavat edustajansa yhdyspintakohtaisiin yhteistyöverkostoihin. Yhteistyöverkostoihin kutsutaan mukaan myös muita toimijoita kuten järjestöjä, seurakunta, yksityisiä palveluntuottajia ja alueen väestön ja asiakkaiden edustajia. Yhteistyöverkostoilta nimetään vastuutaho. Kuntien ja kuntayhtymän välisten keskeisten yhdyspintojen tavoitteet ja tavoitteiden saavuttamiseksi määritellyt toimenpiteet on määritelty palvelusopimuksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen liitteessä.

2021 vuoden aikana on aloitettu pohtimaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen ja kuntien yhdyspintoja. Väliaikaisen valmistelutoimielimen (VATE) alajaostona Itä-Uudellamaalla aloitti syyskuussa 2021 yhdyspintajaosto.

Kunnan asukasprofiili

Sosiaali- ja terveydenhuollon menojen kasvun määrittää pitkälti palveluiden käytön määrä. Pukkilan kunnassa on 1833 asukasta (2020). Lähivuosina ennustetaan asukasmäärän pysyvän ennallaan tai laskevan. Syntyvyys on laskenut joitakin vuosia ja tätä ei ole saatu paikattua kuntaan muuttavilla. Tämä on vaikuttanut siihen, että kunnassa lasten ja nuorten määrä vähenee. Samaan aikaan työikäisten määrä vähenee ja ikääntyvien määrä puolestaan kasvaa. Tämän on katsottu lisäävän sosiaali- ja terveyspalveluiden kysyntää ja tarvetta. Myös kuntoutuksen ja palveluasumisen kysyntä lisääntyvät ikääntyneiden määrän kasvaessa.

Kuntalaisten päihteiden käytössä, tapaturma-alttiudessa tai sairastavuudessa ei ole todennettavissa pitkäaikaisia trendejä, mutta ennaltaehkäisevää työtä on tehtävä systemaattisesti ja tehokkaasti jokaisessa ikäryhmässä. Kuntalaisten osallisuuden vahvistaminen, terveellisten elämäntapojen tukeminen ja tapaturma- ja onnettomuusriskien vähentäminen ennaltaehkäisevät terveydellisiä ja sosiaalisia haasteita. Ehkäisevän työn neljä tuulta (päihde-, mielenterveys-, rahapeli- ja lähisuhdeväkivaltaongelmat) huomioidaan sosiaali- ja terveyspalveluissa sekä kunnan palveluissa.

Kuntayhtymän alueen kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet palvelusopimuksen mukaisesti:

Alueen kunnat ja kuntayhtymä ovat yhdessä valinneet neljä maakunnallista hyvinvointia ja terveyden edistämistä tukevaa painopistealuetta, joiden toteutumista tukeviin toimenpiteisiin kunta ja kuntayhtymä yhdessä sitoutuvat.

Alueelle valitut painopistealueet ovat mielen hyvinvointi, osallisuus ja yhteisöllisyys, arjen turvallisuus sekä päihteettömyys ja terveelliset elämäntavat.

Avoimia kysymyksiä:

Kesällä 2021 eduskunta hyväksyi sote- ja pelastustoimen uudistuksen keskeiset lait (EV 111/2021) ja presidentti Niinistö vahvisti ne 29.6.2021. Lait tulevat voimaan porrastetusti. Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.7.2021. Osa säännöksistä tulee voimaan 1.3.2022 uusien aluevaltuustojen aloittaessa toimintansa. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueille 1.1.2023 alkaen.

Pukkilan kunta on siirtänyt sosiaali- ja terveystalvuidensa järjestämisvastuun Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymälle. Tammikuussa 2023 kunta on uusien lakien myötä siirtymässä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palveluiden piiriin. Hyvinvointialueiden valmistelun heikkin vaihe Pukkilassa alkoi syksyllä 2020 valtakunnallisten hankkeiden osalta (rakenneudistushanke ja tulevaisuuden sote-keskushanke). Pukkilan edustajina on toiminut lukuisissa eri työryhmissä kunnanjohtaja ja hyvinvointipäällikkö. Näiden työryhmien lisäksi syksyllä 2021 väliaikainen valmistelutoimielin ja sen alajaostot aloittivat toimintansa. Jaostoissa toimii kunnanjohtajan ja hyvinvointipäällikön lisäksi tiedottaja. Työryhmät työskentelevät maksimissaan tammikuuhun 2023 asti. Itä-Uudenmaan työryhmätyöskentelyn lisäksi vuonna 2022 jatketaan hyvinvointialueen siirtymävaiheen valmistelua yhdessä tulevien hyvinvointialueiden kanssa. Tiedottamista, edunvalvontaa ja verkostoitumista tehdään nyt kahteen maakuntaan samalla, kun osallistutaan uuden hyvinvointialueen rakentamiseen. Kunnan ja sosiaali- ja terveystalvuiden yhdyspintojen tulisi jatkossakin olla toimivat.

Muut palvelut

Hyvinvointipäällikkö toimii kunnanhallituksessa sosiaali- ja terveystalvuasioiden valmistelijana. Hyvinvointipäällikkö osallistuu palvelusopimusten valmisteluun, seutuyhteistyöhön, sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeisiin sekä Uudenmaan sote-uudistuksen valmisteluun. Hyvinvointipäällikkö tekee talousarvioon esityksen sosiaali- ja terveydenhuoltoon varattavista määrärahoista sekä valmistelee toimialansa esityksen kunnan tilinpäätökseen.

Kuntayhtymään liittyvät eläkemenoperusteiset maksut ovat 53 000 €. Kunta vastaa myös Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän palvelukseen Pukkilan kunnasta siirtyneiden viranhaltijoiden ja työntekijöiden eläkemenoperusteisista maksuista, yhteensä 40 000 €.

Työmarkkinatuki

Työmarkkinatuki ja siihen mahdollisesti liittyvä lapsikorotus rahoitetaan valtion varoista sen maksuerän loppuun, jonka aikana henkilölle on maksettu työttömyyden perusteella työmarkkinatukea yhteensä 300 päivältä. Tämän jälkeinen työttömyysaika rahoitetaan puoliksi valtion ja puoliksi työmarkkinatuen saajan kotikunnan varoista siihen asti, kunnes henkilö on saanut työmarkkinatukea työttömyyden perusteella 1 000 päivää. Tuhannen päivän jälkeen työttömän kotikunnan rahoitusvastuu nousee 70 %:iin.

Ehkäisevä päihdetyö

Ehkäisevän päihdetyölain mukaisesti kunta huolehtii ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan ja nimeää ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen. Toimielimen koordinoija toimii nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja (työajan osuus 5 %). Hän osallistuu seudulliseen verkostoon. Olemme mukana ”Yhdessä mielessä – mielenterveysosaaminen paikalliseksi pääomaksi” (2020-2022) –hankkeessa.

Varataan määrärahaa ehkäisevän päihdetyön kampanjaviikkojen (mm. ehkäisevän päihdetyön viikko, peliviikko, mielenterveysviikko) sekä mielenterveyshankkeen tapahtumien toteuttamiseen sekä koulutuksiin ja matkakuluihin.

Kunnan edustaja (nuoriso- ja vapaa-ajanohjaaja tai hyvinvointipäällikkö) osallistuu kaikkiin neljän tuulen ehkäisevän työn maakunnallisiin työryhmiin (päihde-, mielenterveys-, rahapeli- ja lähisuhdeväkivaltaongelmat).

Tunnusluvut

Sosiaali- ja terveystalouden nettomenot ovat 3 811 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Yhdyskuntatekniset palvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	446 352	454 631	453 287	453 287	453 287	453 287
TOIMINTAKULUT	-1 031 318	-1 062 003	-1 111 667	-1 101 667	-860 414	-860 414
ULK. TOIMINTAKATE	-584 966	-607 372	-658 380	-648 380	-407 127	-407 127
Sisäiset tuotot	327 528	327 499	337 603	337 603	337 603	337 603
Sisäiset kulut	-18 314	-8 900	-12 850	-12 850	-12 850	-12 850
TOIMINTAKATE	-275 752	-288 773	-333 627	-323 627	-82 374	-82 374
Poistot	-317 537	-328 654	-335 402	-335 402	-351 795	-372 984
Yhteensä	-593 289	-617 427	-669 029	-659 029	-434 169	-455 358

Vastuualueen sisältö

Vastuualue sisältää kustannuspaikat: hallinto, puistot ja yleiset alueet, ulkoliikuntapaikat, kaavatiet, palo- ja pelastuspalvelut, rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu, kunnantalo, Hyvinvointikeskus Onni, päiväkotit Vekara, Kirkonkylän koulu, Torpin koulu, Koivulinna, museo, Säästösuvanto, Iilijärven maja, teknisen varastohalli, paloasema ja muut rakennukset.

Vastuuhenkilö on kunnanjohtaja.

Sitovat tavoitteet

Terveyttä ja hyvinvointia edistävä asuin- ja elinympäristö

Kiinteistöjen ja yleisten alueiden hoito ja kunnossapito tehdään laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Kunnan omistamien kiinteistöiden esteettömyyttä parannetaan, jotta kunnan järjestämät tilaisuudet olisivat esteettömiä ja tasa-arvoisia.

Mittari: Kuntalaispalautteiden määrä kpl/kk

Mittari: Esteettömyyssuunnitelman kohteista on toteutettu vähintään 2 kpl

Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilökunta kunnan voimavarana

Henkilöstön osaamista kehitetään ja työhyvinvointia edistetään.

Mittari: Teknisen osaston henkilökunta on suorittanut tarvitsemansa koulutukset ja pätevyudet.

Talousarviovuoden toiminta

Kunta järjestää teknisten palvelujen hallinnon ja palvelut yhteistyössä Myrskylän kunnan kanssa niin, että yhteisen teknisten palvelujen hoitamisesta vastaa Myrskylän kunta kuntalaissa määritellyn vastuukuntamallin mukaisesti.

Yhteinen toimielin hoitaa Myrskylän ja Pukkilan kunnan puolesta yhteistoimintasopimuksessa mainitut tehtävät. Toimielimellä on järjestämisvastuu sille annettujen tehtävien hoidosta. Tällöin yhteinen toimielin vastaa kuntalain mukaisesti järjestettävien palvelujen ja muiden toimenpiteiden

- yhdenvertaisesta saatavuudesta
- tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä
- tuottamistavasta ja tuottamisen valvonnasta sekä
- viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Yhteinen tekniset palvelut on oma tehtäväalueensa Myrskylän kunnan taloushallinnossa. Talouden hoidossa noudatetaan Myrskylän kunnan taloudenhoitoa koskevia ohjeita ja sääntöjä.

Sopijakunnat käyvät vuosittain ennen varsinaisen talousarviovalmistelun alkua neuvottelut, joissa sovitaan mm. seuraavan vuoden toiminnasta ja tavoitteista, palvelutasosta ja resursseista sekä hallinnon kustannusjaosta.

Pääperiaatteena on, että kumpikin sopijakunta vastaa omien tehtäviensä rahoituksesta (aiheuttamisperiaate).

Sopijakuntien valtuustot kokoontuvat kerran valtuustokaudessa yhteiseen iltakouluun, jossa arvioidaan sopimuksen toteutumista ja sovitaan yhteistyön kehittämistä.

Hallinto

Hallinto tuottaa hallintopalvelut tekniselle lautakunnalle, teknisten palvelujen tulosalueille ja kuntalaisille. Hallinnon tehtävänä on huolehtia koko teknisten palvelujen kehittämisestä, taloudesta ja tiedottamisesta.

Hallinto sisältää Myrskylästä ostettavat hallintopalvelut. Lisäksi kuluihin sisältyy hallinnon osuus eläkemenoperusteisista eläkemaksuista.

Hallinnon kustannukset jaetaan prosenttiperusteisesti kuntien kesken seuraavasti:

- tekninen johtaja: 55 % Myrskylän ja 45 % Pukkilan osuus
- työnjohtaja: 60 % Myrskylän ja 40 % Pukkilan osuus
- hallinto- ja tukipalvelut: 60 % Myrskylän ja 40 % Pukkilan osuus

Yhdyskuntapalvelut

Yhdyskuntapalvelujen tehtävänä on huolehtia kunnan omistamien puistojen ja yleisten alueiden, ulkoliikuntapaikkojen, katujen, teiden ja rakennusten rakennuttamisesta ja kunnossapidosta. Tämän lisäksi palvelualueeseen kuuluu palo- ja pelastustoimen tehtävät, joista vastaa Itä-Uudenmaan pelastuslaitos. Yhdyskuntapalveluihin kuuluu myös rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun tehtävät, joiden hallintovastuu on Askolan kunnalla.

Kiinteistöt

Kiinteistöpalvelut huolehtivat kunnan omistamien rakennusten rakennuttamisesta ja kunnossapidosta.

Tunnusluvut

Yhdyskuntateknisten palvelujen nettomenot ovat 357 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

ELINVOIMALAUTAKUNTA

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
Myyntituotot	452					
Maksutuotot	123					
Tuet ja avustukset	30 950	21 000	41 000	41 000	41 000	41 000
Muut toimintatuotot	31 130	12 700	12 700	12 700	12 700	12 700
TOIMINTATUOTOT	62 655	33 700	53 700	53 700	53 700	53 700
Henkilöstökulut	-92 493	-75 148	-98 900	-103 241	-103 241	-103 241
Palvelujen ostot	-41 693	-54 500	-46 500	-42 842	-42 842	-42 842
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 508	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700	-1 700
Avustukset	-3 900	-12 400	-9 400	-9 400	-9 400	-9 400
Muut toimintakulut	-14 238	-800	-800	-800	-800	-800
TOIMINTAKULUT	-161 832	-144 548	-157 300	-157 983	-157 983	-157 983
ULK. TOIMINTAKATE	-99 176	-110 848	-103 600	-104 283	-104 283	-104 283
Sisäiset kulut	-3 129	-3 837	-12 400	-12 400	-12 400	-12 400
TOIMINTAKATE	-102 305	-114 685	-116 000	-116 683	-116 683	-116 683
Poistot		-949				
Yhteensä	-102 305	-115 634	-116 000	-116 683	-116 683	-116 683

Lautakunnan sisältö

Lautakunta vastaa hallintosäännön mukaisesta kunnan elinvoiman ja kehittämisen tehtävistä

Palvelualueen vastuhenkilöt

Kunnanjohtaja ja elinvoimapäällikkö työnjakonsa mukaisesti.

Sitovat tavoitteet

- Elinvoimasuunnitelma päivitetään kunnan päivitetyn strategian mukaiseksi
- Kunnan markkinoinnin ydin on uusien asukkaiden saaminen kuntaan
- Olemassa olevien yritysten kanssa tiivistettävä yhteistyö
- Välimallin asumisyksikön rakentamisen käynnistäminen
- Laaditaan työllistämisen toimenpideohjelma
- Pitkäaikaistyöttömien määrän taittaminen

Infra ja yhteydet toimivat

Valokuituverkon rakentumisen varmistaminen

Joukkoliikenteen ylläpitäminen vähintään vuoden 2021 tasolla

Elinvoimapalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	62 655	33 700	53 700	53 700	53 700	53 700
TOIMINTAKULUT	-161 832	-144 548	-157 300	-157 983	-157 983	-157 983
ULK. TOIMINTAKATE	-99 176	-110 848	-103 600	-104 283	-104 283	-104 283
Sisäiset kulut	-3 129	-3 837	-12 400	-12 400	-12 400	-12 400
TOIMINTAKATE	-102 305	-114 685	-116 000	-116 683	-116 683	-116 683
Poistot		-949				
Yhteensä	-102 305	-115 634	-116 000	-116 683	-116 683	-116 683

Vastuualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikat: elinvoima- ja kehittämispalvelut, markkinointi, joukkoliikenne, asunto- ja teollisuustontit sekä työllisyyspalvelut.

Vastuuhenkilöinä ovat kunnanjohtaja ja elinvoimapäällikkö.

Talousarviovuoden toiminta

Elinvoima- ja kehittämispalvelut

Yhteistyötä yritysten ja kunnan välillä lisätään

Kustannuspaikka sisältää määrärahat mm. maaseudun kehittämissyhistys Silmu ry:n kuntaosuuteen ja yritysneuvontapalvelujen ostoon Nicemedia Oy:ltä ja ennalta nimeämättömiin kehittämistoimiin.

Markkinointi

Markkinointistrategia päivitetään.

Maksetun markkinoinnin painopisteenä on tonttmarkkinointi. Markkinointimateriaalien ajantasaisuus varmistetaan. Kunnan tunnettuisuuden ja näkyvyyden lisäämiseksi etsitään keinoja.

Joukkoliikenne

Talousarvioon on varattu määrärahat tehtyjen sopimusten mukaiseen ostoliikenteeseen. Osallistutaan myös alueellisen liikennekokonaisuuden suunnitteluun sekä kehittämiseen nykyistä paremman saavutettavuuden mahdollistamiseksi. Kokonaisuuteen liittymisen päättää saatujen tietojen pohjalta kunnanhallitus oman harkintansa mukaan.

Ikääntyneiden asiointi- ja palvelukuljetusten kustannuksista on osa siirretty senioripalveluista elinvoimapalveluihin. Liikenteestä kunnalle aiheutuvat nettokustannukset.

Asunto- ja teollisuustontit

Kunta on aiemmin vuokrannut rivitalo- ja omakotitontteja. Kumpiakin on kymmenkunta. Vuokratulot ovat noin 11 700 € vuodessa. Nykyisin tontteja ei enää vuokrata.

Asuntotonttien myyntiä edistetään päivittämällä rakennustapaohjeet vastaamaan nykyajan tarpeita. Rakennustapaohjeet muokataan joustaviksi.

Tonttikampanjointeja jatketaan valtuuston erikseen päättämällä tavoilla. Myyntihintojen suuruus ja alueellinen kohdentaminen, eri myyntikanavien käyttö sekä markkinoinnilliset ideat hyödynnetään.

Teollisuustontteja markkinoidaan mielekkäissä mediakanavissa ja haetaan myös uusia avauksia eri yritysten kanssa.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyskoordinaattori osaltaan vastaa koko työllisyyspalveluista yhteistyössä niin kunnan oman organisaation kuin muiden toimijoidenkin kanssa työllisyyspalveluista kunnassa. Laaditaan työllistämistoimenpideohjelma.

Työllisyystoiminta edellyttää yksilöllisten tukitoimien tarjoamista työttömille työnhakijoille. Toiminnalla etsitään jatkosuunnitelmia tukevia työ- ja koulutuspaikkoja. Ennen työllistymistä selvitetään asiakkaan kanssa yhdessä työllistymistä estävät tekijät. Henkilöstöresurssia vahvistetaan kokoaikaisella työllisyyskoordinaattorilla, jonka tehtävänä on yhdessä palveluohjaajan kanssa (20 % ao henkilön työajasta) organisoida viranomaistoimintaa sekä toimia linkkinä työnhakijan, yritysten ja eri viranomaisten välillä. Ensisijainen kohderyhmä toiminnassa ovat nuoret, alle 29-vuotiaat sekä pitkäaikaistyöttömät tai heikossa työmarkkina-asemassa olevat työnhakijat. Työllisyystoiminnan yhtenä osa-alueena on lakisääteinen TYP-toiminta, kunta kuuluu Itä-Uudenmaan TYPpiin. (Palveluohjaajan työajan osuus 10 %).

Kunnan työmarkkinatuesta maksama osuus Kelalle (ns. sakkomaksut) on kasvaneet trendinomaisesti. Tämä menojen kasvu on saatava taitettua.

Kunta työllistää palkkatuella työnhakijoita talousarvion resurssien mukaisella määrällä. Työn saannin ehtona on TE-toimiston myöntämä palkkatuki, jonka kesto on vähintään 6 kk. Palkkatukipaikka edistää merkittävästi työttömän työnhakijan pääsyä avoimille työmarkkinoille.

Yritysten kuntalisä ja yritys yhteistyö

Talousarviossa määritellyn resurssin puitteissa ns. kuntalisää osoitetaan työntekijän palkkauskuluihin, jolloin työllistettävän henkilön päivittäistä työaikaa tai/ja työllistämisyksikön kokonaiskestoa voidaan pidentää. Tukea maksetaan pukkilalaisen työttömän palkkakustannuksiin. Kuntalisän edellytyksenä on palkkatuen saanti.

Työnhakijoille suunnatut koulutukset

Koulutukset tähtäävät parantamaan työnhakutaitoja, työelämässä tarvittavia taitoja sekä elämänhallintaan liittyviä kysymyksiä.

Kuljetukset

Julkinen liikenne ei ole riittävää joten palveluohjaaja kuljettaa tarvittaessa omalla autollaan työttömiä työnhakijoita palvelujen piiriin. Mikäli suurempi ryhmä yhdellä kertaa niin varataan taksikuljetus. Tähän varataan määräraha.

TPY jäsenmaksu

Työpajayhdistyksen jäsenmaksu on 150 €/vuosi ja tarjoaa alennuksia koulutuksista tai seminaareihin osallistumisesta.

TYP

Laki ja asetus työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta astui voimaan 1.1.2015. Työvoiman palvelukeskus on kunnan, TE-toimiston ja KELAn yhteinen palvelujärjestelmä. Palvelu alkaa aina huolellisella asiakkaan palvelutarpeen kartoituksella ja tarvittaessa kutsutaan mukaan lisää palveluntarjoajia. Moniammatillisen asiakaspalvelun keinoin edistetään yhdessä asiakkaan kanssa hänen työllistymismahdollisuuksiaan. Palveluohjaaja kuuluu Itä-Uudenmaan TYPin johtoryhmään varajäsenenä. Palveluohjaaja toimii työryhmän varajäsenenä sekä on asiakasvastaavana. Varataan määräraha TYP-sopimusmaksuun sekä koulutus- ja matkakuluihin.

Nuorten kesätyöllistäminen

Yritysten kesätyösetelmääräraha varataan 24 pukkilalaisen nuoren kesätyöllistämiseksi á 300 euroa/kk.

Tunnusluvut

Elinvoimapalvelujen nettomenot ovat 63 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

HYVINVOINTILAUTAKUNTA

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
Myyntituotot	344 631	316 244	265 513	265 513	265 513	265 513
Maksutuotot	102 801	120 674	114 674	114 674	114 674	114 674
Tuet ja avustukset	211 278	184 500	214 500	214 500	214 500	214 500
Muut toimintatuotot	15 253	7 100	7 100	7 100	7 100	7 100
TOIMINTATUOTOT	673 962	628 518	601 787	601 787	601 787	601 787
Henkilöstökulut	-2 023 644	-2 112 059	-2 110 705	-2 109 641	-2 105 607	-2 105 607
Palvelujen ostot	-1 373 803	-1 396 483	-1 469 008	-1 441 368	-1 441 368	-1 441 368
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-203 331	-192 658	-168 809	-168 809	-168 809	-168 809
Avustukset	-88 929	-120 200	-100 000	-92 000	-92 000	-92 000
Muut toimintakulut	-31 502	-25 830	-25 545	-25 545	-25 545	-25 545
TOIMINTAKULUT	-3 721 210	-3 847 230	-3 874 067	-3 837 363	-3 833 329	-3 833 329
ULK. TOIMINTAKATE	-3 047 247	-3 218 712	-3 272 280	-3 235 576	-3 231 542	-3 231 542
Sisäiset tuotot	448 037	470 796	527 208	513 208	513 208	513 208
Sisäiset kulut	-384 181	-391 099	-399 153	-399 153	-413 153	-413 153
TOIMINTAKATE	-3 431 428	-3 609 811	-3 671 433	-3 634 729	-3 644 695	-3 644 695
Poistot	-59 682	-59 062	-52 750	-52 750	-46 579	-46 579
Yhteensä	-3 491 111	-3 668 873	-3 724 183	-3 687 478	-3 691 273	-3 691 273

Lautakunnan sisältö

Lautakunta sisältää palvelualueet: hyvinvointipalvelut ja kasvatuspalvelut.

Lautakunnan vastuhenkilöt

Hyvinvointipäällikkö, päiväkodin johtaja, rehtori ja palvelupäällikkö.

Sitovat tavoitteet

Hallinto:

Koota tekeillä olevaan strategiaan linkittyvä laaja hyvinvointikertomus vuoden 2022 aikana strategiatyöhön linkittyen. Toteuttaa yhdistysavustusuudistus vuoden 2022 aikana.

Kulttuuripalvelut:

Toteuttaa Kuutamoviikko, Itsenäisyyspäivän juhla, Veteraanipäivä sekä kaatuneiden muistopäivä yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Toteuttaa 1-3 muuta kulttuuritapahtumaa tai -toimintaa.

HYVINVOINTIPALVELUT

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
Myyntituotot	1 361	650	500	500	500	500
Maksutuotot	17 236	32 174	32 174	32 174	32 174	32 174
Tuet ja avustukset	185 104	180 000	210 000	210 000	210 000	210 000
Muut toimintatuotot	9 468	3 100	3 100	3 100	3 100	3 100
TOIMINTATUOTOT	213 170	215 924	245 774	245 774	245 774	245 774
Henkilöstökulut	-236 164	-264 048	-296 998	-313 293	-309 260	-309 260
Palvelujen ostot	-189 727	-216 746	-223 018	-218 018	-218 018	-218 018
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-24 353	-17 528	-19 979	-19 979	-19 979	-19 979
Avustukset	-24 800	-35 200	-32 000	-24 000	-24 000	-24 000
Muut toimintakulut	-7 452	-7 750	-7 965	-7 965	-7 965	-7 965
TOIMINTAKULUT	-482 496	-541 272	-579 960	-583 255	-579 222	-579 222
ULK. TOIMINTAKATE	-269 326	-325 348	-334 186	-337 481	-333 448	-333 448
Sisäiset tuotot	38 802	43 179	43 643	43 643	29 643	29 643
Sisäiset kulut	-110 652	-113 278	-117 043	-117 403	-117 403	-117 403
TOIMINTAKATE	-341 176	-395 447	-407 586	-410 881	-420 848	-420 848
Poistot	-5 847	-5 847				
Yhteensä	-347 023	-401 294	-407 586	-410 881	-420 848	-420 848

Palvelualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää vastualueet hallinto, maahanmuuttopalvelut, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, senioripalvelut, kulttuuripalvelut ja kirjastopalvelut.

Vastuhenkilö on hyvinvointipäällikkö.

Hallinto

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	14 031	14 000	14 000	14 000	14 000	14 000
TOIMINTAKULUT	-49 786	-48 899	-49 743	-66 038	-62 005	-62 005
ULK. TOIMINTAKATE	-35 755	-34 899	-35 743	-52 038	-48 005	-48 005
Sisäiset tuotot	38 802	37 779	39 143	39 143	39 143	25 143
Sisäiset kulut	-3 047	-2 880	-3 400	-3 400	-3 400	-3 400
TOIMINTAKATE	0	-0	-0	-16 295	-26 262	-26 262
Poistot						
Yhteensä	0	-0	-0	-16 295	-26 262	-26 262

Vastuualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikan hallinto.

Vastuhenkilö on hyvinvointipäällikkö.

Talousarviovuoden toiminta

Hyvinvointipalvelujen tehtävänä on suunnitella, kehittää ja järjestää palveluja, jotka tukevat kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia.

Palvelut järjestetään taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla kuntalaisia kuullen ja osallistaen. Tarvittaessa palveluja kohdennetaan eri-ikäisille kuntalaisille yksilöllisen ja yhteisöllisen kasvun vahvistamiseksi. Palvelualue tekee yhteistyötä ja tuottaa palveluja yhdessä paikallisten yritysten, järjestöjen ja muiden toimijoiden sekä lähikuntien sekä maakunnallisten yhteistyöryhmien kanssa.

Kunta seuraa asukkaistensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä olemassa olevia tilastoaineistoja käyttämällä sekä aktiivisesti kuntalaisia kuulemalla. Kunta seuraa palveluissaan tehtyjä toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Ehkäisevä työote kuuluu osana kaikkeen toimintaan. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä raportoidaan valtuustolle vuosittain.

Kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulma tulee tiedostaa ja ottaa huomioon päätöksenteossa ja toimenpiteissä, joilla palvelualueen palveluja kehitetään. Vuoden aikana tehtävissä päätöksissä ja valmisteluissa otetaan huomioon ja arvioidaan etukäteen päätösten ja ratkaisujen vaikutuksia väestön terveyteen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Kunnan strategia, toimintasuunnitelma, talousarvio, hyvinvointikertomus, maakunnallinen sekä kunnallinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, maakunnallinen ehkäisevän työn suunnitelma sekä maakunnallinen ja kunnallinen ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma tulevat linkittymään toisiinsa ja näyttämään samaan suuntaan kunnan kaikissa toiminnoissa ja päätöksissä.

Hyte-työ on kaikki hallintorajat ylittävää työtä. Maakunnallisiksi hyte-kärjet tulevat näkymään myös Pukkilan hyte-työssä:

- ▶ Mielen hyvinvointi
- ▶ Osallisuus ja yhteisöllisyys
- ▶ Arjen turvallisuus
- ▶ Päihteettömyys ja terveelliset elintavat

Palvelualue tiedottaa ja markkinoi toimintaansa ja vahvistaa näin osaltaan hyvää kuntakuvaa sekä kunnan elinvoimaisuutta.

Onni Nurmen Säätiö myöntää kunnalle vuosiavustusta, joka kohdennetaan Hyvinvointikeskus Onnin ylläpito- ja toimintamenoihin sekä ikääntyneiden kotona asumisen tukemiseen. Säätiö päättää seuraavan vuoden vuosiavustuksen suuruudesta kesäkuussa. Vuodelle 2022 säätiö on myöntänyt vuosiavustusta 290 000 €.

Pukkilan kunnan senioripalvelut haki Onni Nurmen Säätiön hallitukselta 25 662 euron lisärahoitusta vuodelle 2022. Onni Nurmen Säätiön hallitus päätti kokouksessaan 9.6.2021 myöntää Pukkilan kunnalle vuodelle 2022 vuosiavustuksena 290 000 euroa. Päätöksellä korotetaan nykyistä vuosiavustusta 30 000 eurolla. Korotuspäätös koskee vain vuotta 2022.

Nyt myönnetty lisäavustus mahdollistaa mm. senioripalveluiden henkilöstöresurssin väliaikaisen vahvistamisen, yksilö- ja pienryhmätyöskentelyn lisäämisen, asiakaslähtöisyyden vahvistamisen ja tapahtumien sekä toiminnan tarjonnan lisäämisen. Haettua avustusta suurempi korotus käytetään säätiön toiveiden mukaisesti kunnan harkinnan mukaan ikääntyneiden virkistykseen, esimerkiksi jonkin yhteisöllisen tapahtuman muodossa. Säätiön avustuksella kustannetaan päivätoiminnan, tapahtumien ja hankintojen lisäksi Hyvinvointikeskus Onnin huolto- ja ylläpitokustannuksia sekä seniorien hyvinvointia tukevien välineiden ja varusteiden hankintaa Pukkilan tehostetun palveluasumisen yksikköön, Onninkoteihin (esim. pyörätuolit, pyörätuolivaatteet, joululahjat ja pelit), sekä kotona asuvien senioreiden koteihin (esim. liukuesteet, jumppakuminauhat, seinäkalenterit).

Hyvinvointipalvelut

- hallinnon vastuualue 14 000 €
- senioripalvelujen vastuualue 181 000 €

Yhdyskuntatekniset palvelut

- kiinteistöjen vastuualue, Hyvinvointikeskus Onni 95 000 €

Hyvinvointipäällikkö toimii myös kunnan työsuojelupäällikkönä sekä perusturvan tilaajaohittajana, yhdyshenkilönä työterveydessä ja sovittelussa, Hyvinvointikeskus Onnin talovastaavana sekä kunnallisen hyte- ja lape-työn koordinoijana ja osallistuu kyseisten alueiden sekä ehkäisevän työn maa-kunnalliseen työhön ja osallistuu Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelutyöryhmiin ja VATEn yhdyspinta-jaostoon.

Tunnusluvut

Hallinnon nettomenot ovat 9 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Maahanmuuttopalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	2 108					
TOIMINTAKULUT	-583	-1 300	-1 235	-1 235	-1 235	-1 235
ULK. TOIMINTAKATE	1 526	-1 300	-1 235	-1 235	-1 235	-1 235
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut						
TOIMINTAKATE	1 526	-1 300	-1 235	-1 235	-1 235	-1 235
Poistot ja arvonalentumiset						
Yhteensä	1 526	-1 300	-1 235	-1 235	-1 235	-1 235

Vastualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikan maahanmuuttopalvelut.

Vastuhenkilö on hyvinvointipäällikkö.

Talousarviovuoden toiminta

Tilastokeskuksen mukaan Pukkilassa asui vuonna 2019 ulkomaalaistaustaisia henkilöitä 56. Tämä on noin 3 % väestöstä.

Kunta ostaa Alipi-neuvontaa ostopalveluna sekä osallistuu aktiivisesti maakunnalliseen maahanmuuttopoliittiseen ohjausryhmään. Maakunnallisesti toteutettava Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma toimii kunnan lakisääteisenä kotouttamisohjelmana. Ohjelma vuosille 2021-2024 hyväksyttiin valtuustossa 2021.

Kotoutumistoimenpiteet

Kotouttamisen tarkoituksena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista Suomeen ja tukea heitä tarvittavien tietojen ja taitojen saavuttamisessa. Talousarvioon varataan määräraha Alipi-yhteistyöhön sekä maahanmuuttopoliittiseen ohjausryhmään osallistumiskulut.

Tunnusluvut

Maahanmuuttopalvelujen nettomenot ovat 1 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Nuorisopalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTk	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	19 436	20 500	20 500	20 500	20 500	20 500
TOIMINTAKULUT	-96 063	-120 465	-121 892	-116 892	-116 892	-116 892
ULK. TOIMINTAKATE	-76 628	-99 965	-101 392	-96 392	-96 392	-96 392
Sisäiset tuotot		5 400	4 500	4 500	4 500	4 500
Sisäiset kulut	-11 392	-12 849	-12 100	-12 100	-12 100	-12 100
TOIMINTAKATE	-88 020	-107 414	-108 992	-103 992	-103 992	-103 992
Poistot						
Yhteensä	-88 020	-107 414	-108 992	-103 992	-103 992	-103 992

Vastuualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikan nuorisopalvelut.

Vastuhenkilö on nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja.

Talousarviovuoden toiminta

Nuorisopalvelujen toiminta perustuu nuorisolain säätämiin tehtäviin. Nuorisotyön tehtävänä on mm. tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisopalvelujen talousarviovuoden tavoitteena on edistää nuorten mielen hyvinvointia järjestämällä yhdessä liikuntapalvelujen kanssa nuorten hyvinvointiryhmä/-iltoja 6 kertaa sekä etsivän työn kautta järjestää arjen hallintaan liittyvää toimintaa täysi-ikäisille nuorille yhteistyössä kumppanien kanssa. Talousarviovuoden tavoitteena on lisätä jalkautuvaa työtä niin, että jalkaudumme vähintään 4 krt/vuodessa. Jalkautuminen tapahtuu Pukkilan keskusta-alueella sekä viemällä toimintaa vähintään kahteen Pukkilan kylään. Tavoitteena on kehittää koulunuorisotyötä alakoulussa lisäämällä nuorisotyötä koulupäivän aikana ryhmäytymis- ja teematuntien muodossa vähintään 6 krt/vuodessa. Talousarviovuoden tavoitteena on lisätä verkkonuorisotyötä niin, että toimintaviikkojen aikana nuoria kohdataan joka viikko verkkotapahtumien/julkaisujen muodossa.

Nuorisopalvelujen toiminta on suunnattu pääsääntöisesti 5. luokkalaisille ja sitä vanhemmille nuorille. Nuorisotyötä toteutetaan yhteistyössä liikuntapalvelujen, kirjaston, yhdistysten, seurakunnan sekä Askolan vapaa-aikatoimen kanssa. Yhteistyötä tehdään ala- ja yläkoulujen kanssa.

Säännöllinen toiminta

Nuorisotila Nuokku on avoinna kerran viikossa 5. luokkalaisille sekä 6. luokkalaisille. 7.- ja 8. luokkalaisille on myös omat nuokkuvuorot. Nuokku on avoinna yläkoululaisille ja sitä vanhemmille nuorille maanantaisin ja keskiviikkoisin yläkoululaisille. Perjantaisin Nuokku on avoinna yläkoululaisille ja vanhemmille nuorille nuorisopalvelujen ja kumppaneiden yhteistyönä. Nuokulla toimii nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja sekä nuoriso-ohjaaja, perjantaisin vapaaehtoisia sekä nuoriso-ohjaaja.

Muu toiminta

Nuorisopalvelut järjestää yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa teemailtoja, tapahtumia ja turnauksia. Retkiä tehdään nuorten toiveiden mukaan eri kohteisiin. Loma-aikoina järjestetään mm. leiripäiviä. Kesän tärkeä toimintamuoto on Ilijärven leirit lapsille ja nuorille. Kouluyhteistyötä ovat mm. ryhmäytymispäivät, teemapäivät sekä välituntivierailut kouluilla. Nuorisopalvelujen toiminta on pääosin maksutonta. Retkistä ja leireistä peritään osallistumismaksu.

Nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet

Pukkilassa toimii kahdeksanjäseninen nuorisoneuvosto, jonka toimintaa nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja ohjaa. Nuorisoneuvostosta valitut jäsenet edustavat kunnanvaltuustossa, Lape-työryhmässä, ohjaus- ja palveluverkostossa, Silmu ry:n nuorisojaostossa sekä Uudenmaan nuorisovaltuustossa. Nuokun talopalaverit toimivat myös foorumina nuorten kuulemiselle.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa ja tarjota mahdollisuus turvalliseen ja luottamukselliseen aikuiskontaktiin. Etsivä nuorisotyö etsii nuoren kanssa vastauksia nuoren mieltä askarruttaviin kysymyksiin ja auttaa nuorta saavuttamaan tarvitsemansa palvelut. Etsivän työn ensisijaisena tehtävänä on auttaa 17–29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö tarjoaa nuorelle varhaista tukea, jos nuori sitä itse haluaa.

Etsivää nuorisotyötä toteuttaa etsivä nuorisotyöntekijä. Etsivään nuorisotyöhön haetaan avustusta 15 000 €.

Mahdollisuuksien mukaan järjestetään palvelujen ulkopuolella oleville nuorille sosiaalisen kuntoutuksen ryhmä.

Nuorten kesätyöt

Nuorten kesätyöllistämiseen varataan määrärahaa yhteensä 16 800 € +sosiaalikulut. Määrärahalla työllistetään 21 nuorta kesä-heinäkuussa kunnan eri palvelualueille á 800 €.

Avustukset

Nuorisopalvelut jakaa avustuksia paikallisille järjestöille 10 300 € yleis- ja kohdeavustuksina mm. lapsille ja nuorille toteutettavaan toimintaan, tapahtumiin ja harrastusmahdollisuuksien lisäämiseen sekä mahdollistamiseen. Nuorisopalvelut jakaa 700 € stipendeinä nuorille harrastajille sekä nuorisoryhmille.

Verkostot

Kunnassa toimii nuorisotyön moniammatillinen työryhmä, nuorten ohjaus- ja palveluverkosto. Verkosto kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja toimii ehkäisevän päihdetyön koordinoijana ja osallistuu ehkäisevän päihdetyön seudulliseen verkostoon. Hän kuuluu myös Pukkilan Lape-työryhmään.

Tunnusluvut

Nuorisopalvelujen nettomenot ovat 56 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Liikuntapalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	20 248	28 000	28 000	28 000	28 000	28 000
TOIMINTAKULUT	-41 682	-52 773	-64 138	-61 138	-61 138	-61 138
ULK. TOIMINTAKATE	-21 434	-24 773	-36 138	-33 138	-33 138	-33 138
Sisäiset kulut	-50 175	-53 370	-54 400	-54 400	-54 400	-54 400
TOIMINTAKATE	-71 609	-78 143	-90 538	-87 538	-87 538	-87 538
Poistot						
Pukkila yhteensä	-71 609	-78 143	-90 538	-87 538	-87 538	-87 538

Vastualueen sisältö ja vastuhenkilöt

Sisältää kustannuspaikan liikuntapalvelut.

Vastuhenkilö on liikunnanohjaaja.

Talousarviovuoden toiminta

Toiminta pohjautuu liikuntalakiin. Liikuntapalvelujen tavoitteena on kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen liikunnan avulla, luoda mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa ylläpitäen fyysistä toimintakykyä sekä tukea lasten kasvua ja kehitystä.

Painopistealueena on järjestää lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden liikuntaa ja tukea seuratoimintaa. Liikuntapalvelut edistävät aikuisväestön terveyttä ja hyvinvointia järjestämällä liikuntaneuvontaa, ryhmiä ja tapahtumia. Mäntsälän kansalaisopisto vastaa pitkälti aikuisväestön liikuntaryhmistä, joiden suunnittelussa liikuntapalvelut ovat mukana. Liikuntapalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä paikallisten urheiluseurojen, naapurikuntien liikuntapalvelujen, kunnan nuoriso- ja senioripalvelujen, koulun sekä varhaiskasvatuksen kanssa.

Liikuntapalveluiden talousarviovuoden ensimmäinen sitovana tavoitteena on järjestää liikuntaneuvontaryhmä. Ryhmä on tarkoitettu kaiken ikäisille, erityisesti terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta riittämättömästi liikkuville kuntalaisille. Ryhmä kokoontuu 6 kertaa.

Toisena tavoitteena on kehittää liikunnan vertaisohjaajatoimintaa, ennen kaikkea tämä kohdistetaan yli 60-vuotiaisiin kuntalaisiin.

Talousarviovuoden kolmantena tavoitteena on edistää nuorten mielen hyvinvointia järjestämällä yhdessä nuorisopalvelujen kanssa nuorten hyvinvointiryhmä/-iltoja 6 kertaa.

Liikuntapaikat

Kunnan liikuntapaikkoihin kuuluvat Kirkonkylän koulun liikuntasali, kolme kuntosalia, Onnin allasosasto, Teikarinmäen urheilukenttä ja pururata/hiihtolatu ja Frisbeegolf-rata, Lähiliikuntapaikka, Pikkumetsän urheilualue/hiihtolatu, Savijoen tenniskenttä, Onnin kuntoilualue sekä kunnan ainoa virallinen uimaranta Iilijärvi.

Liikuntapalvelut organisoivat Kirkonkylän koulun liikuntasalin ilta- ja viikonloppukäyttöä. Vuoroja voivat maksuttomasti varata pukkilalaiset järjestöt ja kausimaksua vastaan yksityiset henkilöt. Liikuntapalvelut vastaa Onnin kuntosalin sekä allasosaston toiminnasta. Liikunnanohjaaja vastaa uimavalvonnan toimivuudesta kunnan uintivuoroissa sekä organisoivat altaan vuokraukset. Kunnan liikuntapaikkojen kunnossapidosta vastaa Myrskylän kunnan tekninen toimi. Liikuntapalvelut ovat mukana kunnossapidon valvonnassa. Talviliikuntapaikkojen kuten luistekukentän sekä hiihtolatuojen hoidosta vastaa talvikauteen palkattu liikuntapaikkojen hoitaja.

Toiminta

Kunnalla on useita omia liikuntaryhmiä sekä ryhmiä yhteistyössä järjestöjen kanssa. Toimintaa ohjaavat liikunnanohjaaja, nuoret kerhonohjaajat sekä vapaaehtoiset aikuiset. Maksutonta liikuntaneuvontaa tarjotaan kaiken ikäisille kuntalaisille, pääpaino kuitenkin työikäisessä väestössä.

Liikuntapalvelujen omaa toimintaa lapsille ja nuorille ovat eri-ikäisille suunnatut liikunta- ja jumparyhmät sekä uimakoulu. Ikääntyneille tarjotaan vesiliikuntaa ja kuntosaliryhmiä Hyvinvointikeskus Onnissa. Työikäisille liikuntapalvelut järjestävät ohjattua sekä omatoimista vesiliikuntaa sekä matalan kynnyksen liikuntaa. Liikuntaneuvonnan avulla pyritään ohjaamaan vähän liikkuvia oma-toimisen kuntoilun pariin.

Yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa järjestetään mm. lasten kerhoja, uimaopetusta ja uintivuoroja, liikuntapäiviä ja -tapahtumia. Liikuntapalvelujen yhteistyökumppaneita ovat mm. seniori- ja nuorisopalvelut, varhaiskasvatus- ja opetuspalvelut, Mäntsälän kansalaisopisto, Pukkilan Vesa, Pukkilan VPK, Pukkilan Nuorisoseura, MLL Pukkilan paikallisyhdistys, Pukkilan Partio, Ampun 4H sekä Pukkilan srk.

Lasten ja nuorten liikkumista tuetaan tarjoamalla liikuntaryhmät ja tapahtumat maksuttomina alaosaston ryhmiä ja uimakouluun lukuun ottamatta. Myös yli 65-vuotiaiden liikuntaryhmät ovat maksuttomia. Aikuisten ryhmät ovat maksullisia, liikuntaneuvonta on maksutonta.

Liikunnanohjaaja vastaa koululaisuintien opetuksesta. Jokaisella vuosiluokalla on vähintään neljä kertaa lukuvuoden aikana uintia. Liikunnanohjaaja jakaa kannustusstipendejä oppilaille joiden olisi hyvä harjoitella uimataittoa lisää.

Avustukset

Liikuntapalvelujen jakamiin avustuksiin paikallisille järjestöille on varattu 5 000 €. Avustusta jaetaan kuntalaisten liikuntamahdollisuuksien edistämiseen ja harrastusmahdollisuuksien lisäämiseen.

Liikuntapalvelut jakaa 800 € arvosta stipendejä pukkilalaisille ansioituneille urheilijoille, vapaaehtoisuustyöntekijöille sekä nuorille harrastajille.

Tunnusluvut

Liikuntapalvelujen nettomenot ovat 47 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Senioripalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTATUOTOT	157 346	152 874	182 874	182 874	182 874	182 874
TOIMINTAKULUT	-138 097	-152 874	-182 874	-182 874	-182 874	-182 874
ULK. TOIMINTAKATE	19 249	-0	0	0	0	0
Sisäiset kulut	-30 579	-25 679	-27 843	-27 843	-27 843	-27 843
TOIMINTAKATE	-11 330	-25 679	-27 843	-27 843	-27 843	-27 843
Poistot ja arvonalentumiset						
Yhteensä	-11 330	-25 679	-27 843	-27 843	-27 843	-27 843

Vastuualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikan senioripalvelut.

Vastuhenkilö on senioritoiminnan ohjaaja.

Talousarviovuoden toiminta

Senioripalvelujen tavoitteena on ikääntyneiden pukkilalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja kotona asumisen tukeminen monipuolisen toiminnan ja palvelujen avulla. Toiminnan painopisteenä on ikääntyneiden oman toimijuuden ja aktiivisuuden vahvistaminen. Vuoden 2022 erityisenä tavoitteena on huomioida korona-ajan vaikutukset senioriväestössä ja pyrkiä vastaamaan niihin haasteisiin Onni Nurmen säätiön lisävastuksen mahdollistamin resurssein. Lisävastus mahdollistaa henkilöstöresurssin määräaikaisen vahvistamisen, ryhmätoiminnan ja tapahtumien lisäämisen, yksilötyön vahvistamisen ja toiminnan jatkuvan asiakaslähtöisen kehittämisen.

Yhtenä sitovana tavoitteena vuodelle 2022 on ikäihmisten koteihin vietävän virkistystoiminnan kehittäminen ja toteuttaminen. Toiminnan tarkoituksena on vähentää yksinäisyyden ja eristyneisyyden tunnetta ikäihmisten keskuudessa. Toiminta kohdennetaan erityisesti heille, joiden toimintakyky ja kunto sekä siten mahdollisuus osallistua toimintaan ja tapahtumiin Onnissa ovat heikentyneet. Toiminnan toteutuksessa tehdään todennäköisesti yhteistyötä P-H hydyn kotihoidon kanssa.

Senioripalveluiden toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan myös seniorien suuri ikäjakauma (2-3 sukupolvea). Tämän vuoksi toiminnan on oltava monipuolista ja kaiken ikäisten seniorien tarpeet huomioitava. Toiminnassa pyritään tavoittamaan myös heidät, jotka eivät palveluja ole aiemmin käyttäneet. Toisena sitovana tavoitteena vuodelle 2022 onkin ”nuorempien seniorien” (n. 65-75 v.) laajempi osallistaminen mukaan senioripalveluiden toimintaan. Senioripalveluissa on havaittu, että osalla nuoremmista senioreista on korkea kynnys osallistua toimintaan Onnissa. Osallistumisen kynnystä pyritäänkin madaltamaan mm. sillä, että nuorekkaampaa toimintaa järjestetään myös muualla kuin Hyvinvointikeskus Onnissa ja Onnin ympäristössä. Suunnittelussa huomioidaan seurojentalot ja muut mahdolliset yhteiset kylien kokoontumispaikat.

Kolmas senioripalveluiden sitova tavoite koskee senioriliikuntaa. Tavoitteena on vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen ja käynnistäminen. Vertaisohjaajat toimivat mm. liikuntaryhmien vapaaehtoisina ohjaajina. Vertaisohjaajatoiminnalla voidaan vahvistaa senioreiden omaa toimijuutta ja aktiivisuutta sekä lisätä liikuntaryhmien määrää.

Säännöllinen toiminta

Senioripalveluissa järjestetään osallistavaa ja omaa toimijuutta vahvistavaa ryhmätoimintaa, vesija saliliikuntaryhmiä sekä teema- ja kulttuuritapahtumia pääsääntöisesti Hyvinvointikeskus Onnissa ja Onnin pihapiirissä. Uutena toimintana suunnitellaan myös koteihin vietävää virkistystoimintaa sekä toisaalta toiminnan tai tapahtumien toteutusta muualla kuin Onnissa uusien senioreiden tavoittamiseksi.

Senioripalvelujen toimintamuodot kohdentuvat kotona asuvien ikääntyneiden lisäksi osin myös Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän Onninkotien asukkailla. Ikääntyneiden vapaaehtoistoiminnan koordinointi ja omaishoitajien tukeminen ovat myös osa senioripalvelujen kokonaisuutta.

Muu toiminta

Senioripalveluissa on toteutettu osallisuutta vahvistavaa jalkautuvaa työtä. Korona-aikaan toiminta on toteutettu etupäässä puhelimitse tai ulkokotikäynnein koronatilanteen sallimissa rajoissa. Jalkautuva seniorityöntekijä toteuttaa vuonna 2022 samansuuntaisen hyvinvointi- ja palveluntarvekyselyn, joka toteutettiin viimeksi syksyllä 2019. Asiakaspalautteen perusteella senioripalveluiden toimintaa kehitetään ja päivitetään vastaamaan senioreiden tarpeita.

Vuosittainen Onni Nurmen Säätiön tuella toteutettu Onnipäivän 28.2. konsertti suunnitellaan toteutettavaksi koronatilanteen sallimissa rajoissa. Toteutusta suunnitellaan yhteistyössä vanhus- ja vammaisneuvoston kanssa.

Onni Nurmen säätiön myöntämän avustuksen lisäosan (5 000 €) käyttö toteutetaan osallistuvan budjetoinnin keinoin. Seniorit pääsevät suunnittelemaan ja päättämään, mitä lisäavustuksella tehdään. Osallistaminen toteutetaan hyvinvointi -ja palveluntarvekyselyn yhteydessä.

Syksyllä senioripalvelut osallistuvat perinteisesti valtakunnalliseen vanhustenviikkoon. Vanhustenviikolla järjestetään teeman mukaista toimintaa ja tapahtumia.

Ostopalvelut

Kunta järjestää ostopalveluina kotiapu- ja siivouspalveluja sekä asiointi- ja palvelukuljetusta. Kotiapu- ja siivouspalvelun palveluntuottajana jatkaa Kotisiivouspalvelu Kilpeläinen. Kotisiivouspalvelun myöntämisperiaatteiden uudistus tulee voimaan tammikuussa 2022. Päivitys koskee palvelun saamisen tuloarvoja sekä asiakaskäyntien kuukausikohtaisia tuntiarvoja. Tulorajojen korotus todennäköisesti lisää kotiapu- ja siivouspalvelun asiakasmäärää.

Asiointi- ja palvelukuljetukset hoitaa Kuljetus-Högström Oy. Asiointi- ja palvelukuljetuksen kustannukset kohdentuvat senioripalveluihin niiltä osin, mitä kunnan joukkoliikennetuki ei kata. Kuljetus-Högström Oy:n kanssa sopimus on voimassa 31.5.2022 asti ja tämän jälkeen on käytössä optiovuodet (2+2).

Yhteistyöverkosto

Toimintaa ja palveluja toteutetaan yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän, Mäntsälän kansalaisopiston, Porvoonseudun musiikkiopiston, vapaaehtoisten ja paikallisten toimijoiden (päiväkotit, koulut, srk, yhdistykset) sekä ostopalveluntuottajien kanssa.

Vanhus- ja vammaisneuvosto osallistuu senioripalvelujen toiminnan ja palvelujen kehittämiseen sekä toimii ikääntyneiden pukkilalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi.

Senioripalvelut kuuluvat yhdessä Onninkotien kanssa kansalliseen Kulttuurisen seniori- ja vanhustyön Aili-verkoston. Verkostossa kehitetään 13 kunnan yhteistyönä hallinnollisia rakenteita, jotka mahdollistavat taiteen ja kulttuurin vahvemman aseman osana sosiaali- ja terveyssektoria. Verkosto toimii myös alustana tiedonvälitykselle, yhteistyölle ja innovoinnille kulttuurisen vanhustyön kentällä.

Tunnusluvut

Senioripalvelujen nettomenot ovat 15 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Kulttuuripalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT		550	400	400	400	400
TOIMINTAKULUT	-60 783	-70 407	-70 251	-65 251	-65 251	-65 251
ULK. TOIMINTAKATE	-60 783	-69 857	-69 851	-64 851	-64 851	-64 851
Sisäiset kulut	-2 623	-7 150	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500
TOIMINTAKATE	-63 407	-77 007	-76 351	-71 351	-71 351	-71 351
Poistot						
Yhteensä	-63 407	-77 007	-76 351	-71 351	-71 351	-71 351

Vastualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikat: yleiset kulttuuripalvelut, Koivulinna, museo, musiikkiopisto, kansalaisopisto ja kuvataiteen perusopetus

Vastuhenkilö on hyvinvointipäällikkö.

Kunnan tehtävänä on edistää, tukea ja järjestää kulttuuritoimintaa kunnassa sekä järjestää kunnan asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaa opetukseen taiteen eri aloilla. Kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan taiteen harjoittamista ja harrastamista, taidepalvelusten tarjontaa ja käyttöä, kotiseututyötä sekä paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista ja edistämistä. Yhdistykset ja kunnan muut yhteistyökumppanit voivat monipuolistaa ja vahvistaa kunnan toteutamaa kulttuurityötä.

Talousarviovuoden toiminta

Yleiset kulttuuripalvelut

Yleiset kulttuuripalvelut järjestävät konsertteja ja kulttuuritapahtumia. Kohderyhmäkohtaisia kulttuuritapahtumia järjestetään myös muilla vastualueilla.

Kulttuuripalveluista myönnetään määrärahojen puitteissa avustuksia paikallisille toimijoille kulttuuritapahtumien toteuttamiseksi kunnassa. Vuonna 2022 avustuspääsumma on 3 000 €.

Kulttuuritoiminnan monipuolisuus mahdollistuu verkostomaisella yhteistyöllä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Jatkuva kehittäminen ja avoimuus uusille yhteistyökuvioille on kulttuuripalveluissa vallitsevana työotteena. Yhteistyö tukee myös kulttuuritoiminnan jatkuvuutta ja mahdollistaa laadukasta kulttuuritarjontaa kustannuksia jakamalla. Keskeisiä kulttuuripalvelujen kumppaneita ovat Pukkilan seurakunta, Musiikkiopisto Pukkilassa, Lohjan kaupunginorkesteri ja Mäntsälän kansalaisopisto sekä paikallisista yhdistyksistä Pukkilan kulttuuriyhdistys ja Pukkilan Yrittäjät.

Koivulinna

Galleria Koivulinnan toiminta on pääsääntöisesti avointa kaikille kävijöille. Toiminta painottuu näyttelytoimintaan. Kunta tekee vuoden 2021 loppuun mennessä galleristitoiminnasta sopimuksen. Galleristina toimi vuosina 2018 - 2021 Juha-Pekka Ikäheimo/T:mi Ruusuvihta tuotannot, jonka kanssa ollaan jatkamassa yhteistyötä. Talousarvioon on varattu 5 000 € toiminta-avustuksena galleristille. Galleristi voi halutessaan palkata avukseen nuoren kesätyöntekijän.

Galleriarakennuksen korjauksia pohditaan erikseen vuosittain.

Museo

Museoon rakennetaan kesäajaksi kotiseutuperinteitä esiintuova näyttely, mikä on avoinna samanaikaisesti galleria Koivulinnan näyttelytoiminnan kanssa. Museonhoitajapalvelut jatkuvat aiempien vuosien tapaan määrärahojen puitteissa.

Museon katon korjaamiseen sekä esteettömyyden vahvistamiseen satsattiin hakemalla Museovirastolta avustusta 2019. Remontti toteutui kesällä 2021. Kesällä 2022 arvioidaan remontin ja esteettömyysratkaisun onnistumista.

Museo on saanut lahjoituksena paikallisen sepän työkaluja. Niiden luettelointiin sekä näytteille asettamiseen kartoitetaan mahdollisuuksia vuoden 2022 aikana.

Kansalaisopisto- ja musiikkiopistopalvelut

Kunnan lakisääteisenä tehtävänä on järjestää asukkaille mahdollisuuksia taiteen perusopetukseen sekä harrastusta tukevaan opetukseen taiteen eri aloilla. Taiteen perusopetusta kuvataiteessa järjestää Mäntsälän kansalaisopisto ja musiikissa Porvoon seudun musiikkiopisto.

Kansalaisopisto

Toiminnalliset tavoitteet

Kansalaisopisto toteuttaa vapaan sivistystyön lainsäädännön mukaista toimintaa Pukkilassa. Opiston tehtävänä on tarjota kaiken ikäisille kuntalaisille lähipalveluna mahdollisuutta aktiiviseen, elinikäiseen ja tavoitteelliseen opiskeluun ja harrastamiseen.

Kansalaisopiston toiminnalle on tyypillistä vapaaehtoisuus, omaehtoinen oppiminen, kansalaisvalmiuksien kehittäminen ja kuntalaisten hyvinvoinnin ja sosiaalisten verkostojen luominen ja tukeminen.

Opisto järjestää lapsille ja nuorille taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen opetusta.

Koulun ja varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä taiteen perusopetuksen kuvataiteen opetuksen tunnetuksi tekemisessä. Opisto tekee aktiivisesti yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Opisto on omalta osaltaan varmistamassa kuntalaisten, erityisesti ikäihmisten digiosaamista.

Opiston tunneista noin 10 % toteutetaan Pukkilassa (2021). Opiston toimintaan osallistui 9 % kuntalaisista vuonna 2020 (2019: 8). Taiteen perusopetuksessa (kuvataide) toimii neljä opetusryhmää. Vuoden 2022 luku täsmentyy vielä opetussuunnitelman valmistuessa, mutta leikkausten vuoksi arvioidaan, ettei vuonna 2022 syksystä järjestetä aikuisten eikä lasten teatterikursseja tai toisena vaihtoehtona on lopettaa kankaankudonta Kanteleelta tai vesiliikunta Onnissa.

Musiikkiopisto

Kunnassa järjestettävään taiteen perusopetukseen vuonna 2022 varataan 7 (2021: 8) oppilaspaikkaa musiikin perusopetuksen opiskelua varten. Kuntamaksun perusteena on Pukkilan kunnan vahvistama taiteen perusopetuksen oppilaspaikkamäärä. Kuntamaksussa huomioidaan ja hyvitetään Pukkilan kunnalle opetusministeriön myöntämä valtionosuus ja muut musiikkiopiston tuotot kunnan oppilasmäärän suhteessa. Laskutus perustuu nettolaskutukseen, menoista vähennetään kaikki oppilaitoksen tuotot ja valtionosuus.

Opetuksen järjestämisen perusteena on opetusministeriön myöntämä järjestämislupa. Toiminnan ja opetuksen järjestämisessä noudatetaan erityislakia ja asetusta taiteen perusopetuksesta. Opetusta annetaan sekä laajan että yleisen oppimäärän mukaan.

Musiikkiopisto Pukkilassa luo mahdollisuuksia monipuoliseen yhteistyöhön, mikä mahdollistaa laadukkaan kulttuuritarjonnan eri-ikäisille kuntalaisille mm. Onnipäivän päiväkonsertit, oppilaskonsertit sekä muut esiintymiset.

Kuvataiteen perusopetus

Kansalaisopisto järjestää lapsille ja nuorille taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista kuvataiteen opetusta. Koulun ja varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa tehdään yhteistyötä taiteen perusopetuksen kuvataiteen opetuksen tunnetuksi tekemisessä. Opisto tekee aktiivisesti yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Tunnusluvut

Yleisten kulttuuripalvelujen nettomenot ovat 16 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Koivulinnan nettomenot ovat 3 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Museon nettomenot ovat 2 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Kansalaisopiston nettomenot ovat 10 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Musiikkiopiston nettomenot ovat 5 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Kuvataiteen perusopetuksen nettomenot ovat 3 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

Kirjastopalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT						
TOIMINTAKULUT	-95 502	-94 554	-89 826	-89 826	-89 826	-89 826
ULK. TOIMINTAKATE	-95 502	-94 554	-89 826	-89 826	-89 826	-89 826
Sisäiset kulut	-12 835	-11 350	-12 800	-12 800	-12 800	-12 800
TOIMINTAKATE	-108 337	-105 904	-102 626	-102 626	-102 626	-102 626
Poistot	-5 847	-5 847				
Yhteensä	-114 184	-111 751	-102 626	-102 626	-102 626	-102 626

Vastualueen sisältö ja vastuhenkilö

Kirjastopalvelut järjestetään kuntayhteistyönä Myrskylän kunnan kanssa. Yhteistoimintasopimuksen mukaan vastuukuntana toimii Myrskylän kunta. Vastuhenkilö on kirjastonjohtaja. Myrskylän sivistyslautakunnan alaisuudessa toimii nelihenkinen kirjastoasioiden jaosto (kirjastojaosto), jossa on molempien sopimuskuntien edustus.

Talousarviovuoden toiminta

Kirjasto on kunnallinen peruspalvelu, jonka tehtävänä on kirjastolain mukaisesti tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin; ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa; edistää lukemista ja kirjallisuutta; tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon; tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalais-toimintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua

Olellaiset muutokset suunnittelukaudella

Myrskylän ja Pukkilan kirjastot jatkavat edelleen toimintaansa vuonna 2017 tehdyn yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Myrskylän kunta toimii kirjaston vastuullisena hallinnoijana, se vastaa kirjaston palveluista ja kehittämisestä.

Pukkilan ja Myrskylän kirjastot kuuluvat edelleen Helle-kirjastokimppaan. Kirjastot noudattavat kimp-pan yhteisiä käytäntöjä ja sääntöjä. Myrskylän ja Pukkilan kirjaston asiakkaat voivat tilata maksutta aineistoa muista Hellekirjastoista, kuljetus toimii kirjastojen välillä kerran viikossa. Henkilökuntaa on näissä kahdessa kirjastossa yhteensä kaksi henkilöä, molemmissa yksi vakituinen kirjastovirkailija. Kirjastonjohtajan viran täyttämistä on valmisteltu kuntien kesken ja tehtävän tarkka tehtäväkuvaus sekä henkilöstökulujen prosentti-osuudet kuntien kesken tarkentuvat syksyllä. Lisäksi omatoimikirjasto on otettu käyttöön molemmissa kirjastoissa ja aukioloaikoja on siten saatu laajennettua. Tarvittavat säästöt pyritään ensisijaisesti löytämään muualta kuin aineistomäärärahoista.

Tunnusluvut

Kirjastopalvelujen nettomenot ovat 56 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

KASVATUSPALVELUT

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
Myyntituotot	343 270	315 594	265 013	265 013	265 013	265 013
Maksutuotot	85 565	88 500	82 500	82 500	82 500	82 500
Tuet ja avustukset	26 173	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Muut toimintatuotot	5 784	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
TOIMINTATUOTOT	460 793	412 594	356 013	356 013	356 013	356 013
Henkilöstökulut	-1 787 481	-1 848 011	-1 813 707	-1 796 347	-1 796 347	-1 796 347
Palvelujen ostot	-1 184 076	-1 179 737	-1 245 990	-1 223 350	-1 223 350	-1 223 350
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-178 979	-175 130	-148 830	-148 830	-148 830	-148 830
Avustukset	-64 129	-85 000	-68 000	-68 000	-68 000	-68 000
Muut toimintakulut	-24 050	-18 080	-17 580	-17 580	-17 580	-17 580
TOIMINTAKULUT	-3 238 714	-3 305 958	-3 294 107	-3 254 107	-3 254 107	-3 254 107
ULK. TOIMINTAKATE	-2 777 921	-2 893 364	-2 938 094	-2 898 094	-2 898 094	-2 898 094
Ssäiset tuotot	409 235	427 617	483 565	483 565	483 656	483 656
Sisäiset kulut	721 566	-748 617	-809 318	-809 318	-809 318	-809 318
TOIMINTAKATE	-3 090 252	-3 214 364	-3 263 847	-3 223 847	-3 223 847	-3 223 847
Poistot	-53 835	-53 215	-52 750	-52 750	-46 579	-46 579
Yhteensä	-3 144 087	-3 267 579	-3 316 597	-3 276 597	-3 270 426	-3 270 426

Palvelualueen sisältö

Palvelualue sisältää vastualueet: varhaiskasvatus, opetuspalvelut, muut opetuspalvelut ja ruoka- ja siivouspalvelut.

Palvelualueen vastuhenkilö

Rehtori

Varhaiskasvatus

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	69 630	76 000	70 000	70 000	70 000	70 000
TOIMINTAKULUT	-637 337	-725 411	-688 496	-687 496	-687 496	-687 496
ULK. TOIMINTAKATE	-567 706	-649 411	-618 496	-617 496	-617 496	-617 496
Sisäiiset tuotot	79 255	97 021	96 997	96 997	96 997	96 997
Sisäiset kkulut	-275 965	-290 601	-324 064	-324 064	-324 064	-324 064
TOIMINTAKATE	-764 446	-842 991	-845 563	-844 563	-844 563	-844 563
Poistot						
Yhteensä	-764 446	-842 991	-845 563	-844 563	-844 563	-844 563

Vastualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikat: hallinto, päiväkotiki Vekara, perhepäivähoito, esikoululaisten varhaiskasvatus, varhaiskasvatuksen ostopalvelut ja lastenhoidon tuki.

Vastuhenkilö on päiväkodin johtaja.

Talousarviovuoden toiminta

Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatusta, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta. Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu (4 §).

Kunnan strategiasta johdetut toimintaperiaatteet

- **Rohkeus** uudistua varhaiskasvatustilain ja -suunnitelman mukaisesti. Lapsen etu on ensisijalla ja toiminta lapsilähtöistä.
- **Läheisyys**, käytännöllisyys ja tuki lapsiperheiden arjessa. Päiväkodissa järjestetään varhaiskasvatusta joko kokopäiväisenä, osapäiväisenä tai osaviikkoisena.
- Arjen **sujuvuuden** takaamiseksi päiväkotiki on avoinna tavallisimmin klo 6 – 17.30 välisenä aikana, mutta perheen tarpeen vaatiessa tarjoamme myös ilta-, viikonloppu- ja yö-hoitoa.

Sitovat tavoitteet

1. **Läheisyys** - Toiminnan näkyväksi tekeminen huoltajille - Huoltajien kanssa tehtävän yhteistyö lisääminen. Korona-ajan jälkeen on tärkeää luoda ja vahvistaa suhdetta lasten huoltajiin ja antaa huoltajille taas mahdollisuus tutustua lapsensa varhaiskasvatukseen päiväkodin sisältä käsin.
2. **Rohkeus** - Henkilökunnan täydennyskoulutus – rohkeus uudistua ja oppia uutta. Oman ammattitaidon kehittäminen ja ylläpitäminen tuo työhön mielekkyyttä ja uutta motivaatiota. Sillä on vaikutusta myös henkilöstön työhyvinvointiin ja työn mielekkyyteen. Täydennyskoulutusten avulla ylläpidetään laadukkaan ja varhaiskasvatussuunnitelmien mukaisen pedagogiikan toteutumista.
3. **Sujuvuus** - Pätevien varhaiskasvatuksen opettajien palkkaaminen. Varhaiskasvatuksen opettajat ovat päävastuussa oman ryhmänsä lasten kasvatuksesta ja opetuksesta sekä lapsiryhmänsä toiminnan suunnittelusta ja arvioinnista. Varhaiskasvatuksen opettajan vastuulla on lapsen henkilökohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen ja arviointi. Varhaiskasvatuksen opettajan tehtävänä on havaita lapsen vahvuuksia ja myös mahdollisia tuen tarpeita, ja pohtia miten lasta voidaan tukea näissä soveltuvin pedagogisin ratkaisuina.

Varhaiskasvatuksen järjestäminen

Varhaiskasvatusta tarjotaan päiväkotiviikossa sekä Kirkonkylän koulun tiloissa esiopetusta täydentävänä varhaiskasvatuksena eli esiopetuksen aamu/iltapäivätoimintana. Lisäksi kahden lapsen varhaiskasvatus järjestetään palvelusetelin avulla yksityisillä palveluntuottajilla. Kunnalliselle perhepäivähoitajalle ei ole tarvetta vuonna 2022.

Varhaiskasvatuksessa on käytössä palveluseteli (Vaana), lapsen varhaiskasvatuksen järjestämiseksi yksityisellä palveluntuottajalla.

Varhaiskasvatuksen piirissä on tällä hetkellä 57 lasta. Päiväkoti Vekarassa lapsia on 45. Esiopetusta täydentävässä varhaiskasvatuksessa on 10 lasta. Palvelusetelillä tuotetussa varhaiskasvatuksessa on 2 lasta. Keväällä 2022 päiväkotiviikossa on tulossa lisää alle 3-vuotiaita lapsia.

Päiväkodin aukioloaika on klo. 6.00-17.30. Vuorohoitoa tarjotaan tämän ajan ulkopuolella huoltajien tarpeen mukaisesti arkityöpäivinä, iltaisin, viikonloppuisin ja öisin. Esiopetuksen aamu/iltapäivätoiminta on avoinna klo. 7.00-17.00 arkisin. Muina aikoina ja esiopetuksen loma-aikoina varhaiskasvatus järjestetään päiväkotiviikossa Vekarassa.

Vuorohoidon tarvetta on viikoittain, pääsääntöisesti iltaisin (1-3/vko) ja pari kertaa kuukaudessa myös viikonloppuisin. Vuorohoito järjestetään pääsääntöisesti oman henkilökunnan voimin. Tämä vaatii henkilöstöresursseja. Jos viikon aikana on useampi iltavuoro, niin joudutaan palkkaamaan lisää henkilöstöä paikkaamaan vajetta. Myös mahdollinen yö-hoidon tarve lisää henkilöstön tarvetta.

Varhaiskasvatusmaksuihin tuli muutoksia 1.8.2021 alkaen. Muutoksen myötä asiakasmaksuja alennettiin korottamalla maksujen perusteena olevia tuloeroja 31 prosenttia. Lisäksi sisaruksilta perittäviä maksuja alennettiin siten, että toisesta lapsesta perittävä maksu on 40 prosenttia nuorimman lapsen maksusta. Tästä johtuen arvioituja maksutuottoja (päiväkoti + eskarin ap/ip) laskettiin yhteensä 6 000 €.

Keväällä 2022 laitetaan taas hakuun varhaiskasvatuksen opettajien vakituiset toimet (3 kpl), jotta saadaan täytettyä tällä hetkellä määräaikaikaiset, epäpätevillä opettajilla täytetyt opettajien toimet. Pätevien varhaiskasvatuksen opettajien houkuttelemiseksi Pukkilaan on mietittävä toimenpiteitä.

Hallinto

Hallinnon menoja ovat varhaiskasvatusjohtajan palkkakustannukset sekä hallintoon liittyvät menot mm. Daisy- ja Vaana-ohjelmat (n. 15 000 €), koulutus ja matkat, kopiokone ja toimistotarvikkeet.

Päiväkoti Vekara

Päiväkoti Vekara on tilojen puitteissa 63 paikkainen päiväkotiviikko. Tällä hetkellä päiväkodissa on kaksi 2-5-vuotiaiden lasten ryhmää ja yksi alle 3-vuotiaiden lasten ryhmä. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea kasvatusvastuullista aikuista vastaava määrä lapsia. Nykyisellä ryhmäjaolla ja henkilöstömitoituksella päiväkotiviikossa mahtuu korkeintaan 54 lasta (12 alle 3-vuotiaasta ja 42 yli 3-vuotiaasta). Päiväkodissa on tällä hetkellä kuitenkin paljon alle 3-vuotiaita lapsia, eivätkä he kaikki mahdu alle 3-vuotialle tarkoitettuun ryhmään. Tästä johtuen 2-vuotiaita lapsia on siirretty yli 3-vuotiaiden ryhmiin ja ryhmien ikäjakaumaa laskettu 2-5-vuotiaisiin. Alle 3-vuotiaiden lasten määrä otetaan huomioon ryhmien suhdeluvuissa.

Kaikilla lapsilla on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja tällä hetkellä lähes kaikki lapset ovat varhaiskasvatuksessa kokopäiväisesti eli yli viisi tuntia päivässä. Lasten hoitopäivien keskimääräinen pituus (n. 8 h/pv) on pidempi kuin työntekijöiden keskimääräinen työpäivän pituus (7 h 39 min). Tämä lisää henkilöstön tarvetta, jotta aamu- ja iltapäiväisin ei ylittettäisi lain ja valtioneuvoston asetuksen mukaisia suhdelukuja.

Suhdeluvut valtioneuvoston asetuksen mukaan:

Yli 3-vuotias, alle 5 h päivässä: 13 lasta/1 aikuinen

Yli 3-vuotias, yli 5 h päivässä: 7 lasta/1 aikuinen

Alle 3-vuotias, alle tai yli 5 h päivässä: 4 lasta/1 aikuinen

Kaikilla varhaiskasvatuksen opettajan työtä tekeville on viikossa n. 5 tuntia ryhmän ulkopuolella tehtävää sak-aikaa (suunnittelu, arviointi, kehittäminen) Tämä aika on opettajille välttämätöntä, jotta voidaan saavuttaa lain ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden asettamat vaatimukset laadukkaasta varhaiskasvatuksesta. Osa-aikainen lastenhoitaja ja päiväkotiapulainen paikkaavat ryhmissä opettajien sak-aikoja ja tiimipalaveriaikoja. Lisäksi päiväkotiapulainen auttaa ryhmiä mm. kattauksessa, pyykin pesussa, ruoan tarjoilussa ja lakananvaihdoissa.

Tehostettua tai erityistä tukea tarvitsevien lasten varhaiskasvatus järjestetään päiväkotia Vekarassa. Lakisääteiset varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtävät hoitaa vuonna 2022 päiväkodissa työskentelevä varajohtaja-erityisopettaja. Varajohtaja-erityisopettajan työajasta varataan riittävä aika varajohtajan ja erityisopettajan tehtäviin.

Perhepäivähoito

Vuonna 2022 Pukkilassa ei järjestetä kunnallista perhepäivähoitoa.

Esikoululaisten varhaiskasvatus

Esikouluikäisten esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta eli eskarin ap/ip toimintaa järjestetään kirkonkylän koulun esiopetustiloissa. Toiminnasta vastaa yksi varhaiskasvatuksen työntekijä yhteistyössä koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa. Koulun loma-aikoina esiopetusikäisten varhaiskasvatus järjestetään päiväkotia Vekarassa. Vuorohoito järjestetään päiväkotia Vekarassa.

Varhaiskasvatuksen ostopalvelut

Palvelusetelille varataan 15 000 €. Tällä hetkellä 2 lapsen varhaiskasvatus järjestetään palvelusetelin avulla. 15 000 € kattaa kahden yli 3-vuotiaan lapsen palvelusetelit vuoden ajaksi.

Lastenhoidon tuki

Kelan maksamia lastenhoidontuen muotoja ovat kotihoidon tuki, yksityisen hoidon tuki, joustava hoitoraha ja osittainen hoitoraha. Kotihoidon tukeen on oikeutettu, jos alle 3-vuotiaasta lasta hoidetaan kotona. Ehtona on, ettei lapselle ole varattu kunnallista hoitopaikkaa. Joustavaa hoitorahaa voi saada alle 3-vuotiaan hoitoon kotona. Joustavan hoitorahan saamisen edellytyksenä on, että huoltaja tekee töitä viikoittain keskimäärin enintään 30 tuntia, tai enintään 80 % normaalista kokopäivätyön työajasta. Osittaista hoitorahaa voi saada 1. ja 2. luokalla olevan lapsen hoitoon, jos tekee töitä enintään 30 tuntia lapsen hoidon vuoksi. Lastenhoidon tuet maksetaan Kelan kautta, mutta kustannuksista vastaa kunta. Pukkilassa syntyvyys on laskussa ja pieniä lapsia on siirtynyt varhaiskasvatukseen, joten oletus on, että kodin hoitotukia haetaan vähemmän.

Tunnusluvut

Varhaiskasvatuspalvelujen nettomenot ovat 458 € /asukas (sis. poistot ja sisäiset erät)

Päiväkotia Vekarassa nettomenot ovat 14 599 €/lapsi (sis. poistot ja sisäiset erät)

Esikoululaisten varhaiskasvatuksen nettomenot ovat 2 001 €/lapsi (sis. poistot ja sisäiset erät)

Opetuspalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTk	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	51 966	32 594	71 013	71 013	71 013	71 013
TOIMINTAKULUT	-2 033 920	-2 026 465	-2 088 643	-2 054 642	-2 054 642	-2 054 642
ULK. TOIMINTAKATE	-1 981 954	-1 993 871	-2 017 630	-1 983 629	-1 983 629	-1 983 629
Sisäiset tuotot	96 125	101 478	145 200	145 200	145 200	145 200
Sisäiset kulut	-419 752	-430 216	-458 004	-458 004	-458 004	-458 004
TOIMINTAKATE	-2 305 581	-2 322 609	-2 330 434	-2 296 433	-2 296 433	-2 296 433
Poistot	-36 231	-35 611	-35 146	-35 146	-35 146	-35 146
Yhteensä	-2 341 813	-2 358 220	-2 365 579	-2 331 579	-2 331 579	-2 331 579

Vastualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikat: hallinto, esiopetus, Kirkonkylän koulu, erityisopetus, aamupäivä- ja iltapäivätoiminta, kuljetus- ja tukipalvelut sekä kotikuntakorvaukset.

Vastuhenkilö on rehtori.

Sitovat tavoitteet

Laadukas perusopetus on sidoksissa kuntastrategiaan. Koulun strateginen painopiste-alue luku-vuonna 2021-2022 ovat läheisyys ja sujuvuus.

- 1) Läheisyys on tarkastelussa henkilöstön hyvinvoinnin - ja pedagogisesti opetuksen ohessa ihmisenä kasvamisen lukuvuositeeman myötä. Sujuvuuden näkökulmasta tarkastelussa ovat edelleen henkilökunnan työtehtävien, palvelualueittaisten palkkarakenteiden ja henkilökohtaisen palkan rakenteen läpinäkyvyys, vastualueiden, sopimuspalveluiden sekä koulupäivien sujuvuuteen liittyvät kehittämisprosessit.
- 2) TA21 tarkasteluun opetuspalveluiden kustannuksia koskien seuraavaa toimintakautta siten, että toimintoalueittain budjetoidut varat ovat mahdollisimman täsmälliset suhteessa keskimääräisiin vuosikustannuksiin. Näin opetuspalveluiden talouden kokonaisuudessa ei olisi aiempien vuosien tavoin säännöllistä ylijäämää (vertailussa käytetty vuosien 2018, 2019 ja 2020 TP/TA) tai ennakoitavissa olevaa alijäämää (TA2021 arvio).

Talouden ja toiminnan peruskulujen vakiinnuttaminen sekä ennakoitavuus ovat toimintakauden ensisijaisina tavoitteina. Opetuspalvelujen toimintakustannukset olisi vakiinnutettava kunnan taloustilanteeseen soveltuvalle tasolle. Tähän pyritään tuottamalla läpinäkyvyyttä toimintaan kokonaisuutena, sekä saamalla toimintakulut mahdollisimman hyvin ennakoitaviksi ja jäljitettäviksi.

- 3) Sujuvuuden näkökulmasta aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen alennus- ja maksuttomuuskäytänteitä kehitetään mm. tuottamalla taulukko ja selkeytetyt ohjeistukset tulorajoista ja tulojen vaikuttavuudesta aamu- ja iltapäivätoiminnan maksuihin.

Hyvinvoiva ja liikkuva pukkilalainen

Perusopetuksen tavoitteena on vahvistaa oppilaiden tunnetaitoja ja antaa kaikille tilaisuuksia, joissa niitä voi pysähtyä pohtimaan ja harjoittelemaan. Opiskeltavien oppiaineiden ohessa tunnetaidot otetaan tarkasteluun yhtenä tärkeänä opittavana asiana. Tähän työhön opetushenkilöstölle on järjestetty koulutusta ja tulokset näkyvät kevätlukukauden 2022 aikana.

Koulun yhteisöllisessä opiskelijahuoltotyössä tarkastellaan ja arvioidaan prosesseja, seurataan, ja kehitetään koulu yhteisön, luokkien ja oppilasryhmien hyvinvointia mm. oppilaiden hyvinvointikyselyn muodossa. Lisäksi tähän sisältyy mm. koko koulun sosiaalisesta hyvinvoinnista huolehtiminen. Yhteistyötä tehdään oppilaiden, huoltajien ja muiden lasten ja nuorten paikallistoimijoiden kanssa.

- 4) Liikunnan lisäämiseksi selvitetään mahdollisuutta järjestää Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa. Tämä pyritään järjestämään kerhotoiminnan hankerahaa anomalla. Mahdollisuus yhteistyöhön mm. liikuntapalveluiden kanssa selvitetään.

Laadukasta yhteisöllistä toimintaa edistävä asuin- ja elinympäristö

Henkilöstöä ja oppilaita osallistamalla toteutettava oppimisympäristöihin liittyvä suunnittelu, päätöksenteko ja kouluympäristön kehittämiseen liittyvät asiat ovat osana päivittäistoimintaa. Oppimisympäristöjen ja koulun toiminnan kehittäminen on keskeytymätön prosessi.

Covid19:stä johtuvan etätyöskentelyyn joutumisen riskin vuoksi henkilöstö käyttää yhteissuunnitteluyöaika mm. uudelaisiin oppimisympäristöihin tutustumiseen.

Koulun laitekannan sekä ohjelmistojen uusiminen jatkuu. Tämä näkyy edelleen kuluina kalustohankinnoissa tai vuokrakuluina tulevan budjettikauden aikana. Koulun mobiililaitteissa on myös ilmennyt uusintapainetta.

Kouluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta huolehditaan aktiivisella yhteistyöllä kiinteistöhuollon kanssa mm. koulurakennuksen ja piha-alueen kunnan ylläpitohuolloin ja korjauksiin. Toimintatapoja kehitetään edelleen yhteistyössä. Mm. 9/2020 kiinteistökatsauksessa ja vuoden 2021 aikana todettuja huolto- ja korjauskohtia sekä uudistuksia arvioidaan toteutettavaksi useamman vuoden aikajänteellä.

Voimavarana motivoitunut ja hyvinvoiva henkilökunta

Työhyvinvointi muodostuu työn mielekkyydestä, terveydestä sekä turvallisuuden tunteesta. Työhyvinvointia lisäävät muun muassa hyvä ja motivoiva johtaminen, työyhteisön ilmapiiri, työntekijöiden oma ammattitaito sekä mahdollisuus kehittyä työssään. Henkilöstölle tai yksittäisille työntekijöille järjestetään mahdollisuuksien mukaan ja talouden niin salliessa osaamista sekä ammattitaitoa lisäävää koulutusta. Tarpeen ilmetessä henkilökunnalle suositellaan mahdollisuuksien mukaan myös työterveys-, työpsykologi- tai työnohjauspalveluita.

Perusopetuksen henkilöstö osallistuu kunnan tarjoamiin työhyvinvointia lisääviin tapahtumiin soveltuvin osin, ja työntekijöitä kannustetaan osallistumaan ja hyödyntämään kunnan tarjoamia ilmaisia kuntoilupalveluja.

Osa työhyvinvointia edistävästä tapahtumista tuotetaan oman työyhteisön tai mahdollisesti yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa. Koululla toimii tyhy-tiimi, minkä keskittymisalueena on työhyvinvoinnin laadun parantamiseen ideoimalla työympäristöön ja henkiseen hyvinvointiin liittyviä muutoksia ja toimintoja.

Hallinto

Hallinnon menoja ovat rehtorin ja koulusihteerin palkkauskustannukset ja toiminnalliset menot (matkat, koulutus, puhelin ym.). Koulusihteerin palkkakustannukset siirrettiin hallinnon kuluihin 9/2021 alkaen.

Esiopetus

Esiopetuksessa noudatetaan kunnanhallituksen 23.5.2016 hyväksymää ja 1.8.2016 käyttöön otettua esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Esiopetusta annetaan Kirkonkylän koulussa 20 tuntia viikossa yhdessä opetusryhmässä. Lukuvuoden 2021 - 2022 syksyllä yhteensä 19 oppilasta. Lukuvuoden 2022 - 2023 syksyn alustava arvio on 20 esiopetuksen oppilasta. Esiopetussuunnitelman mukaista esiopetusta järjestetään peruskoulun koulun työpäivinä klo 9.00 - 13.30.

Esiopetuksessa työskentelee kaksi esiluokanopettajaa ja yksi koulunkäynninohjaaja. Esiopetuksen ryhmässä toimii myös yksi varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (palkkakulut varhaiskasvatuspalveluissa). Esiopetuksen kauden 2021 - 2022 oppilasmäärän mukaisesti Opetuspalvelujen esiopetuksen kuluihin sijoitettu yhden ohjaajan ppr jaetaan resurssina esiopetuksen ja perusopetuksen kesken.

Kirkonkylän koulu

Koulun opetustyössä noudatetaan kunnanhallituksen 27.5.2019 hyväksymää opetussuunnitelmaa, sekä varhennetun A1 -kielen opetusta, joka tuli voimaan 1.8.2019. Kevään 2021 aikana kunnanhallituksen päätöksellä 24.5.2021 taito- ja taideaineiden lisätty valinnaisainekurssi muunnettiin ja perusopetuksen tuntijako korjattiin valtakunnallisen tuntijakojärjestelmän mukaiseksi. Muutokset on voimassa 1.8.2021 alkaen.

Kirkonkylän koulussa on kahdeksan perusopetuksen ryhmää, joista kaksi toimii erityisopetuksen pienryhmänä. Pienryhmään ohjautuu erityisen tuen tarpeen mukaan oppilaita eri luokka-asteilta. Koulussa työskentelee kuusi luokanopettajaa, kaksi erityisluokanopettajaa, laaja-alainen erityisopettaja, kuusi koulunkäynninohjaajaa, sekä yksi henkilökohtainen ohjaaja. Koulunkäynninohjaajat ja henkilökohtaisina ohjaajina toimivat ohjaajat sekä esikoulun ohjaajat toimivat myös esikoulun ja koulun aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajina.

Covid19:n selkeät välilliset vaikutukset lapsiin ja lasten hyvinvointiin tuottavat painetta henkilöstöressurssin lisäämiseen. Selkeintä lisäämisen tarve on herkimpien ja heikoimmassa asemassa olevien eli erityisen tuen ryhmien parissa.

OPM:n hankerahaa haettiin ja saatiin 41 000 €. Tavoitteena on hyödyntää hankeraha resurssiopettajan palkkaamiseen. Hanke-ehtoihin on sisällytetty määräys, että käytetystä hankerahasta 5% tulee olla kunnan maksamaa. Tämä 5% maksuosuus on Kirkonkylän koulun henkilöstömenoissa (enintään 2 500 €). Hankeraha ei näy vielä tulona.

Palkkakuluja on kohdennettu ja kulujen jäljitettävyyttä on pyritty selkeyttämään kohdentamalla kuluja tarkemmin eri kustannuspaikoille. Kulujen kohdentamistoimenpiteinä koulusihteerin palkka on siirretty hallinnon kuluihin, sekä erityisopetuksessa toimivien opettajien ja ohjaajien palkkakulut on siirretty erityisopetuksen kustannuspaikalle. Myös esi- ja yleisopetuksen ohjaajatyön kulut on kohdennettu tarkemmin prosentuaalisen työajan mukaisina kuluina oikeille kustannuspaikoille.

Erityisopetus

Osa-aikaista erityisopetusta, toteuttaa laaja-alainen erityisopettaja. Osa-aikaisen erityisopetuksen tarkoitus on tukea yleisopetuksen yhteydessä olevia yleisen tuen, tehostetun tuen sekä erityisen tuen oppilaita, joilla on oppimisen tai sopeutumisen vaikeuksia. Opetus tapahtuu koulupäivän aikana yksilö-, pienryhmä- tai samanaikaisopetuksena. Laaja-alaisen erityisopettajan toteuttama osa-aikainen erityisopetus on yleisopetuksen luokassa joko ennalta ehkäisevää, esi- ja alkuopetusikäisten oppimisen valmiuksia tukevaa opetusta, tai oppimisessa ilmenneitä vaikeuksia kuntouttavaa.

Erityistä tukea tarvitsevat oppilaat voivat Kirkonkylän koulussa opiskella joko kokonaan tai osittain pienryhmissä. Pienryhmät tekevät säännöllistä yhteistyötä yleisopetuksen ryhmien kanssa. Tätä on mm. pienryhmien oppilaiden säännöllisesti isoissa ryhmissä opiskelun harjoittelu yleisopetukseen integroituna. Pienryhmässä opiskelusta tai muista järjestelyistä sovitaan erityisen tuen oppilaan huoltajien kanssa HOJKS-neuvotteluissa.

Erityisopetukseen on lisätty lukuvuodelle 2021 yksi henkilökohtaisen ohjaajan resurssi. Henkilökohtaisesta ohjauksesta aiheutunut palkkakulu laskutetaan ohjattavan kotikunnalta. Henkilön palkkakulu näkyy menona, mutta laskutuksista ei ole kirjattu vielä tuloa.

Erityisopetukseen on tavoitteena lisätä vielä yhden henkilökohtaisen ohjaajan resurssi kevätlukukauden 2022 ajaksi (kunnanjohtajan hyväksynnällä). Tämä tuottaa noin 6 000 € lisäkulun kevätlukukauden 2022 ajalta.

Opetuspalvelujen tavoitteet lukuvuodelle 2021-2022

Laadukas perusopetus on sidoksissa kuntastrategiaan. Koulun strateginen painopistealue lukuvuonna 2021-2022 on läheisyys, ja siihen liittyvänä tekijänä sujuvuus. Läheisyys liitetään henkilöstön hyvinvointiin ja työhyvinvointiin. Kokemus sujuvuudesta on painokas osa työnantajapalveluita. Sujuvuus mielletään ammattitaidoksi, sekä toimiviksi prosesseiksi, joka toimintaympäristö huomioiden sisältää myös lakien ja asetusten toteutumisen.

Sujuvuus on osa hyvän arjen kokemuksesta. Jokaiseen työ- ja koulupäivään tulee sisältyä sujuvan ja hyvän arjen kokemus, niin henkilökunnan, oppilaiden kuin kodinkin näkökulmasta. Hyvä arki koostuu ammatillisesta ja tilanteen tasalla olevan henkilökunnan tuottamasta ilmapiiristä, jossa kaikki tarpeellinen otetaan huomioon yksilökohtaisesti tavallisissa askareissa ja toiminnoissa.

Hätätilanteissa oikein toimimisen ja sujuvan toiminnan turvaamiseksi kummankin lukukauden aikana oppilaiden kanssa harjoitellaan yhden kerran poistumista (sl) ja kerran sisäänsuojautumista (kl). Ensimmäinen poistumisharjoitus tehdään ilman hälytystä ja sovittuna kellonaikana. Sisäänsuojautumisessa harjoitellaan sisätiloihin turvallista kokoontumista.

Aamupäivä- ja iltapäivätoiminta

Aamupäivä- ja iltapäivätoiminnassa noudatetaan kunnanhallituksen 13.6.2011 hyväksymää ja 1.8.2011 käyttöön otettua perusopetuksen aamupäivä- ja iltapäivätoiminnan suunnitelmaa. Suunnitelma on päivitetty 11.5.2015.

Lapsilla on mahdollisuus osallistua aamupäivä- ja/tai iltapäivätoimintaan klo 7:30 - 9:15 ja klo 12:30 - 17:00 välisinä aikoina. Toimintaan saadaan valtionosuutta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulot ovat edellisiin toimintakausiin pohjautuva arvio. Maksuja on tarkastettu 1.8.2015 alkaen siten, että maksuluokat ovat 60, 80 tai 100 €. Aamupäivä- ja iltapäivätoiminta on lain mukaan tarkoitettu ensisijaisesti 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille, sekä erityisoppilaille. Myös esiopetuksessa olevia lapsia on mukana toiminnassa. Ryhmässä saa olla enintään 25 oppilasta. Aamupäivä- ja/tai iltapäivätoiminnassa tehdään yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa.

Aamupäivä- ja iltapäivätoiminnan toiminta-aikoja on korjattu poistamalla oppilaiden odotustuntijärjestelmä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintamaksujen alennuseriaatteiden - ja maksujen perimättä jättämisen tulorajojen, sekä toimintamallien tarkistaminen on suunniteltu vuodelle 2022.

Kuljetus- ja tukipalvelut

Kunnanhallitus on hyväksynyt koulukuljetusten periaatteet 1.8.2013 alkaen. Esiopetuksessa ja perusopetuksessa on perusopetuslaissa määritelty maksuttoman koulukuljetuksen rajaksi 5 km. Tämän lisäksi kunta järjestää koulukuljetuksia omalla kustannuksellaan niille esiopetuksen ja 1.-2. luokkien oppilaille, joiden koulumatka on yli 3 km ja tarjoaa määrätty ehdot täyttävälle mahdollisuuden matkalippujen ostoon. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona kunta voi maksaa huoltajille oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta riittävän avustuksen.

Koulukuljetukset kilpailutettiin keväällä 2021. Sopimus on vuoden mittainen. Kilpailutuksen tuloksena kustannuksia saatiin laskettua, sekä päiväkohtaisella reittihinnoinnalla mahdollistettiin kuljetuskustannusten ennakoitavuus. Koulukuljetukset kilpailutetaan aikavälillä 1.8.2022 – 31.7.2025 alkuvuoden 2022 aikana. Tavoitteena on säilyttää saavutettu laatu- ja kustannustaso.

Kunnan oppilaita opiskelee myös muissa kunnissa, osa heistä on erityisoppilaita. Kunta vastaa myös näiden oppilaiden kuljetus- ja tukipalveluista. Määräraharauksia tähän ei ole.

Kuraattori- ja psykologipalvelut

Oppilaitoksen sijaintikunta vastaa oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:n mukaan opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen järjestämisestä alueellaan sijaitsevien esi- ja perusopetusta, lukiokoulutusta ja ammatillista peruskoulutusta antavien oppilaitosten opiskelijoille heidän kotipaikastaan huolimatta. Kunta ostaa nämä palvelut Pukkilan kuntaan Orimattilan kaupungilta.

Orimattilan kaupunki myy koulukuraattoripalvelua viikkotyöpanoksesta (38,25 t) kahden työpäivän (2 x 7,5 t) verran kunnalle, jolloin kunnan osuus koulukuraattorin henkilöstökuluista on 42 %.

Koulupsykologin palvelua ostetaan viikkotyöpanoksesta (38,25 t) 9,5 tunnin verran. Koulupsykologi työskentelee pääsääntöisesti yhden työpäivän (7,5 t) viikossa Pukkilassa. Loput 2 viikkotuntia toteutetaan työtehtävien määrä huomioiden työajan tehokkaan käytön mukaisesti. Kunnan maksama korvaus koulupsykologin työstä on 27 % henkilöstökuluista. Kunta maksaa kuraattorin ja psykologin matkakustannukset.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 41 a §:n mukaan, oppilas- ja opiskelijahuoltolain 7 §:n perusteella, opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalveluista järjestämisvastuussa oleva kunta voi laskuttaa em. palvelujen käyttämisestä aiheutuneet oppilas- tai opiskelijakohtaiset henkilöstökustannukset oppilaan tai opiskelijan kotikunnalta.

Lastensuojelulain mukaan kunta, joka on lastensuojelulain 16 b §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla sijoitetun (huostaanotetun) esi- tai perusopetusta saavan oppilaan kotikunta, on velvollinen maksamaan opetusta järjestävälle kunnalle tai muulle opetuksen järjestäjälle oppilaan esi- ja perusopetuksesta aiheutuneet kustannukset. Tämä merkitsee sitä, että kunta voi joutua maksamaan esim. koulunkäyntiavustajan kustannuksia, mikä on merkittävä kustannusriski. Kunnalle aiheutuu säännöllisesti kuluja myös sairaalakoulussa opiskelusta. Määräraharavauksia näihin ei ole.

Kunnalla on sopimus Askolan kunnan kanssa koskien yläkoulua käyviä oppilaita. Periaatteena on, että kumpikin kunta vastaa omien oppilaidensa menoista. Tavoitteena on, että kotikuntakorvaukset riittävät menoihin. Erityisopetuksen tarve vaihtelee vuosittain; on mahdollista, että kunta joutuu korvaamaan Askolalle näitä menoja (jos kotikuntakorvaukset eivät kata menoja). Määräraharavauksia tähän ei ole.

Kotikuntakorvaukset

Oppilaista koulutuksen ylläpitäjille maksettavat kotikuntakorvaukset vuodelle 2022 määräytyvät 31.12.2020 tilanteen mukaan. Kotikuntakorvausten meno-osuus nousi n. 96 300 €. Kotikuntakorvausten tulo-osuuden huomioiden tämä tuottaa n. 3 % lisäkulun Opetuspalvelujen talousarvioon.

Kuntakohtaiset korvaukset määräytyvät seuraavasti:

- 6-vuotias 0,61 x perusosa
- 7-12-vuotias 1,00 x perusosa
- 13-16-vuotias 1,60 x perusosa

Oppilasmäärät (tilastointipäivänä 20.9.)

	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Kirkonkylän koulu	133	133	129	123	120	115	116
Torpin koulu			0	17	24	25	27
Yhteensä	133	133	129	140	144	140	143
Esiopetus	18	26	18	18	18	25	20
Yhteensä	151	159	147	158	169	165	163

Oppilasennuste 2021 - 2027, tilanne 20.9.2021

Lähde: väestörekisteri ja oppilastilastot

KIRKONKYLÄ							
LUOKKA	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025	2025-2026	2026-2027	2027-2028
1	26	20	21	14	10	14	14
2	20	26	20	21	14	10	14
3	21	20	26	20	21	14	10
4	25	21	20	26	20	21	14
5	24	25	21	20	26	20	21
6	17	24	25	21	20	26	20
YHTEENSÄ	133	136	133	122	111	105	93
ESIKOULU	18	21	14	10	14	14	14

Tunnusluvut

Perusopetuksen nettomenot ovat 1 2€/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät)
 Esiopetuksen nettomenot ovat €/oppilas (ei sisällä poistoja ja sisäisiä eriä)
 Kirkonkylän koulun nettomenot ovat €/oppilas (ei sisällä poistoja ja sisäisiä eriä)

Muut opetuspalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	-1 162	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
ULK. TOIMINTAKATE	-1 162	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Sisäiset tuotot						
Sisäiset kulut						
TOIMINTAKATE	-1 162	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500
Poistot						
Yhteensä	-1 162	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500	-4 500

Vastuualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikat: lukiokoulutus ja ammatillinen koulutus.

Vastuhenkilö on rehtori.

Talousarviovuoden toiminta

Lukiokoulutus

Oppilaat voivat vapaasti hakeutua lukioihin. Lähimmät lukiot ovat Askolassa, Mäntsälässä ja Orimattilassa. Määräraha on varattu lukio-opiskelijoiden koulukuraattoripalvelujen ostoon.

Ammatillinen koulutus

Määräraha on varattu ammatillisen koulutuksen koulukuraattoripalvelujen ostoon.

Tunnusluvut

Muiden opetuspalvelujen nettomenot ovat 2 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät)

Ruoka- ja siivouspalvelut

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
TOIMINTA TUOTOT	339 196	304 000	215 000	215 000	215 000	215 000
TOIMINTAKULUT	-566 295	-549 582	-512 469	-507 469	-507 469	-507 469
ULK. TOIMINTAKATE	-227 099	-245 582	-297 469	-292 469	-292 469	-292 469
Sisäiset tuotot	233 885	229 118	241 368	241 368	241 368	241 368
Sisäiset kulut	-25 849	-27 800	-27 250	-27 250	-27 250	-27 250
TOIMINTAKATE	-19 063	-44 264	-83 351	-78 351	-78 351	-78 351
Poistot	-17 604	-17 604	-17 604	-17 604	-11 433	-11 433
Yhteensä	-36 667	-61 868	-100 955	-95 955	-89 784	-89 784

Vastualueen sisältö ja vastuhenkilö

Sisältää kustannuspaikat: keskuskeittiö, päiväkotikiittiö, (Hyvinvointikeskus Onnin kahvio), koulun siivous, päiväkotikiittiö, Vekaran siivous, Hyvinvointikeskus Onnin siivous, kunnantalon ja muiden kiinteistöjen siivous.

Vastuhenkilö on palvelupäällikkö.

Talousarviovuoden toiminta ja tavoitteet

Palvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti. Ruokapalvelun suoritteita on vuodessa n. 80 000, lounaita tarjotaan päivittäin n. 250 henkilölle. Siivousmitoituksen mukainen pinta-ala on n. 7 600 m²

1. Ruokapalvelun tavoitteena on olla osa koulun ja päiväkodin ruokakasvatusta
2. Järjestetään teemapäiviä tai toiveruokapäiviä yhteistyössä koulun/päiväkodin kanssa
3. Tehdään asiakastytyväisyyskysely

1. Siivouspalvelujen tavoitteena on palvelujen tuottaminen siivoussopimusten ja -mitoituksien mukaisesti
2. Tehdään asiakastytyväisyyskysely

Keskuskeittiö

- valmistuskeittiö, toimii arkisin
- valmistaa lounaan ja aamu/välipalat Kirkonkylän koululle ja Vekaraan
- kuljettaa Vekaraan lounaan, aamu- ja välipala- ym. tarvikkeet sekä kuljettaa siivoustarvikkeet Onniin ja vekaraan
- valmistaa kohteiden tilaustarjoiluja sekä Onnin päivätöiminnan lounaat
- keittiössä alkuvuodesta 4 työntekijää ja keväällä 2 työntekijää sekä osa-aikainen työntekijä palkatuella keittiöapulaisen tehtävissä

Päiväkoti Vekara, keittiö

- jakelukeittiö, toimii arkisin
- valmistetaan päiväkodin aamupalat sekä lounaan salaattit
- yksi työntekijä

Hyvinvointikeskus Onni, kahvio

- kahvio suljettu kunnanhallituksen päätöksellä vuonna 2022.

Siivous, koulu

- Kirkonkylän koululla työntekijöitä 1,65 koulupäivinä
- koulun siivous mitoituksen mukaan

Siivous, päiväkotiki Vekara

- yksi työntekijä arkisin
- päiväkodin siivous mitoituksen mukaisesti

Siivous, Hyvinvointikeskus Onni

- kaksi työntekijää arkisin
- siivouspalvelut myydään P-H hyvinvointiyhtymän vuokraamille alueille:
  - * Terveyspalveluiden alue: Päijät-Hämeen laitoshuoltopalvelut, sopimus voimassa toistaiseksi
  - * Onnin palveluasuntojen alue: P-H Sote, sopimus voimassa vuoden 2022 loppuun
- alueilla siivous tehdään siivoussopimusten mukaisesti sekä ostajan määrittelemien ohjeiden mukaisesti

Siivous, kunnantalo ja muut kiinteistöt

- 0,35 työntekijää
- alueeseen kuuluu kunnantalo, kirjasto ja paloasema aamupäivisin (siirtyminen päivällä Kirkonkylän koululle)
- tilojen siivous mitoituksen mukaisesti
- paloaseman siivoussopimus sisältyy tilan vuokraan, päivitetty 2015

Tunnusluvut

Ruoka- ja siivouspalvelujen nettomenot ovat €/asukas (sis. poistot ja sisäiset erät).

4.3. TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelma

Verotulot

Valtionosuudet

Rahoitustuotot ja -kulut

TULOSLASKELMA

Tuloslaskelmaosa on kunnan kokonaistaloudellinen laskelma, jonka tehtävänä on osoittaa tulora-
hoituksen riittävyys palvelujen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

	Toteuma	Budjetti	LTK	Budjetti	2023	2024
	2020	2021	2022	2022		
Myyntituotot	346 281	316 244	266 513	266 513	266 513	266 513
Maksutuotot	104 733	121 774	116 674	116 674	116 674	116 674
Tuet ja avustukset	346 848	307 000	371 800	371 800	364 500	367 500
Muut toimintatuotot	398 709	380 651	379 307	379 307	379 307	379 307
TOIMINTATUOTOT	1 196 571	1 125 669	1 134 294	1 134 294	1 126 994	1 129 994
Henkilöstökulut	-2 616 354	-2 654 998	-2 703 524	-2 666 131	-2 675 905	-2 679 292
Palvelujen ostot	-8 777 366	-9 273 105	-9 676 674	-9 624 176	-2 630 889	-2 630 989
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-221 787	-200 608	-176 859	-176 859	-176 759	-176 759
Avustukset	-348 325	-383 600	-380 400	-338 400	-338 400	-338 400
Muut toimintakulut	-60 413	-38 030	-41 245	-41 245	-41 145	-41 145
TOIMINTAKULUT	-12 024 246	-12 550 341	-12 978 702	-12 846 811	-5 863 098	-5 866 585
ULK. TOIMINTAKATE	-10 827 675	-11 424 672	-11 844 408	-11 712 517	-4 736 104	-4 736 591
TOIMINTAKATE	-10 827 675	-11 424 672	-11 844 408	-11 712 517	-4 736 104	-4 736 591
Verotulot	6 996 829	7 091 000	7 294 000	7 294 000	3 904 000	3 817 000
Valtionosuudet	4 363 107	3 916 000	4 033 324	4 033 324	1 007 000	1 000 000
Rahoitustuotot ja -kulut	148 090	142 000	137 700	137 700	137 700	137 700
Korkotuotot	33 175	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000
Muut rahoitustuotot	158 612	156 700	146 400	146 400	146 400	146 400
Korkokulut	-43 018	-46 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
Muut rahoituskulut	-680	-700	-700	-700	-700	-700
VUOSIKATE	680 351	-275 672	-379 384	-247 493	312 596	218 109
Poistot ja arvonalentumiset	-377 219	-388 665	-388 152	-388 152	-398 374	-419 563
Tilikauden tulos	303 132	-664 338	-767 536	-635 645	-85 777	-201 455

Tilikauden tuloksen käsittelyerät: poistoeron muutokset, vapaaehtoisten varausten muutokset ja rahastojen muutokset eivät ole määrärahoja tai tuloarvioita, koska ne eivät ole rahoitusvaikutteisia eriä. Valtuusto hyväksyy kuitenkin niitä koskevat suunnitelmat talousarvion tuloslaskelmaosan hyväksymisen yhteydessä. Hallituksen on tilinpäätökseen kuuluvassa toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä tai talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi. Suunnitelman mukaiset poistot (suunnitelmapoistot) ovat talousarvion tuloslaskelmassa kunnan tilikauden tuloksen laskemiseksi tarvittava erä. Poistosuunnitelma on hyväksytty valtuustossa. Talousarvion tuloslaskelmaosassa ja tilinpäätöksessä käytetään samoin perustein laskettuja poistoja.

VEROTULOT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Nettotulot	6 996 829	7 091 000	7 294 000	3 904 000	3 817 000

Verotulot koostuvat kunnan tuloverosta, kiinteistöverosta ja yhteisövero-osuudesta. Verotulojen erittely on esitetty alla olevassa taulukossa.

Verotulojen erittely	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021	Toteutuma- ennuste 2021	Talousarvio 2022
Tulovero	6 302 949	6 294 000	6 462 000	6 568 000
Kiinteistövero	395 543	447 000	447 000	426 000
Osuus yhteisöveron tuotosta	298 336	350 000	350 000	300 000
Yhteensä	6 996 828	7 091 000	7 259 000	7 294 000

Kunnan tulovero

Tuloveroarvio vuodelle 2022 perustuu 21,50 %:n tuloveroprosenttiin. Tulovero on 6 568 000 € eli 4,35 %:a enemmän kuin vuoden 2021 talousarviossa. Vuoden 2023 tuloveroksi on arvioitu 3 257 000 € ja vuoden 2024 tuloveroksi 3 173 000 €.

Kiinteistövero

Kiinteistöverotuotoksi on arvioitu 447 000 € vuonna 2022. Valtuuston vahvistamat kiinteistöveroprosentit vuodelle 2022 ovat seuraavat: yleinen 1,15 %, vakituiset asuinrakennukset 0,65 %, muut asuinrakennukset (vapaa-ajan rakennukset) 1,25 %, rakentamaton rakennuspaikka 3,10 % ja voimailotukset 3,10 %. Kiinteistöverotuotto vuosina 2020 - 2024 on esitetty seuraavassa taulukossa.

Vuosi	Kiinteistöverotuotto (€)	
2020	395 543	(toteutunut verotuotto)
2021	447 000	(TA 2021)
2021	447 000	(toteutumaennuste)
2022	426 000	(TA 2022)
2023	426 000	(TS 2023)
2024	426 000	(TS 2024)

Kiinteistöveron erittely vuoden 2021 maksuunpanotietojen perusteella.

Käyttötarkoitus	Verotusarvo (€)	Kiinteistövero (%)	Kiinteistövero laskennallinen (€)
Vakituinen asuinrakennus	39 071 829	0,65	253 967
Muu asuinrakennus	4 403 534	1,25	55 044
Yleinen	10 953 646	1,15	125 967
Rakentamaton rak.paikka	43 833	3,10	1 359
Yhteensä	54 472 842		436 337

Osuus yhteisöverosta

Yhteisöverotuotto vuosina 2020 - 2024.

Vuosi	Osuus yhteisöverosta (€)	
2020	298 336	(toteutunut verotuotto)
2021	350 000	(TA 2021)
2021	350 000	(toteutumaennuste)
2022	300 000	(TA 2022)
2023	221 000	(TS 2023)
2024	218 000	(TS 2024)

VALTIONOSUUDET

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Nettotulot	4 363 107	3 916 000	4 033 324	1 007 000	1 000 000

Valtionosuudet koostuvat peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudesta.

Laskelma kunnan valtionosuuksista on esitetty kohdassa 2.3 Valtionosuudet vuonna 2022, sivu 22.

RAHOITUSTULOT JA -MENOT

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tulot	191 787	188 700	178 400	178 400	178 400
Menot	-43 698	-46 700	-40 700	-40 700	-40 700
Netto	148 089	142 000	137 700	137 700	137 700

Rahoitusmenojen suurimman erän muodostavat talousarviolainojen korot, joihin on varattu 40 700 €. Muita rahoitusmenoja ovat provisiot ja muut lainakustannukset, verotilityskorot ja viivästyskorot.

Rahoitustulot muodostuvat pääosin osinkotuloista ja peruspääoman korosta. Sijoitustoiminnassa noudatetaan valtuuston vahvistamia periaatteita. Kymenlaakson Sähkön osinkotuloksi on arvioitu 140 000 €. Nivos Oy maksaa pääomalainan korkoa 30 000 €.

4.4 INVESTOINTIOSA

	Tulot	Menot	Netto
Talonrakennus		-180 000	-180 000
Kadut, tiet, puistot ja ulkoliikuntapaikat	10 000	-212 500	-202 500
Yhteensä	10 000	-392 500	-382 500

INVESTOINNIT

Vuoden 2022 investointimenot ovat -392 500 €, tulot 10 000 €, netto -382 500 €.

Esitys investointiohjelmaksi vuosille 2022 - 2025 on talousarvion liitteenä.

Talousarvio 2022 ja taloussuunnitelma 2023 - 2024

Rakennukset

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tulot					
Menot	-15 448	-60 000	-180 000	-268 000	-31 000
Netto	-15 448	-60 000	-180 000	-268 000	-31 000

Hyvinvointikeskus Onni

Kiinteistön kolmannen vaiheen valmistelu ja suunnittelu 80 000 €. Toteuttamisen osalta käydään neuvottelut Onni Nurmen säätiön kanssa.

Koulu, Vekara, Onni ja tekninen varasto

Valvontakameroiden uusiminen ja oviohjausjärjestelmien päivitys 100 000 €

Kadut, tiet, puistot ja ulkoliikuntapaikat

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Tulot			10 000		
Menot	-100 825	-234 000	-212 500	-587 000	-171 000
Netto	-100 825	-234 000	-202 500	-587 000	-171 000

Koivulinnantie

Tien ja kevyenliikenteenväylien suunnittelu ja toteutus 97 500 €.

Kaavatiet

Kaavateiden valaisimien uusiminen 40 000 €.

Mäkeläntie

Valaistuksen suunnittelu ja rakentaminen 15 000 €.

Lähiliikuntapaikka

Liikuntapaikan kehittäminen 10 000 €

Muut alueet

Määräraha 50 000 € on varattu alueiden perusparantamis- ja korjaustöihin, joista päätetään teknisessä lautakunnassa ja niihin haetaan käynnistämislupa aina erikseen kunnanhallitukselta.

4.5 RAHOITUSLASKELMAOSA

Rahoituslaskelma

Lainat

RAHOITUSLASKELMA

Talousarvion rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat. Rahoitusosa esitetään vähennyslaskukaavan muodossa. Välisummana esitetään *Toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Mainitun välisumman ja rahoituksen rahavirran yhteen laskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TS 2023	TS 2024
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	680 351	-275 672	-247 493	312 596	218 109
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-4 822				
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-270 303	-304 000	-392 500	-855 000	-202 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	117 071		10 000		
Hyödykkeiden myyntitulot	40 955				
Toiminnan ja investointien rahavirta	563 252	-579 672	-629 993	-542 404	16 109
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	1 500 000				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		-620 658	-788 158	-764 408	-857 408
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 345 658	925 000	1 400 000	1 555 000	1 000 000
Oman pääoman muutokset					
Muut maksuvalmiuden muutokset	-848 134				
Rahoituksen rahavirta	-693 792	304 342	611 842	790 592	142 592
Vaikutus maksuvalmiuteen	-130 540	-275 330	-18 151	248 188	158 701

LAINAT

Kunnan kirjanpidon mukaiset lainat vuonna 2022

Kohde/lainanottaja	Lainamäärä 1.1.2022	Lainamäärä 31.12.2022
Kunnan lainat rahoituslaitoksilta	6 045 067	6 656 909

Kunnalla on ollut käytössä vuodesta 2005 kuntatodistusohjelma maksuvalmiuden ylläpitoon (kuten tilapäisen kassalainan ottaminenkin), pitkäaikaisten lainojen koon kasvattamiseen ja itsenäisenä instrumenttina rahoituksessa. Liikkeelle laskettavien kuntatodistusten nimellismäärä saa olla yhteensä enintään 5 miljoonaa euroa (valt. 14.3.2005, § 20).

Kuntatodistusohjelmaa on hyödynnetty kunnan rahoituksessa runsaasti sen edullisuuden ja joustavuuden vuoksi. Kuntatodistuksia muutetaan aika ajoin pidempiaikaisiksi lainoiksi.

Tilinpäätöksessä 2020 kunnan lainakanta oli 5 815 725 €. Kuluvan vuoden lopussa lainakannan arvioidaan olevan 6 045 067 €, josta pitkäaikaisia kiinteäkorkoisia lainoja 3 470 067 €, pitkäaikaisia vaihtuvakorkoisia lainoja 1 650 000 € sekä kuntatodistus 925 000 €.

Suunnitelmakaudella varaudutaan ottamaan uutta lainaa 1 400 000 € vuonna 2022, 1 600 000 € vuonna 2023 ja 1 100 000 € vuonna 2024. Uutta lainaa otetaan todellisen tarpeen mukaan. Osa lainanottovaltuudesta voidaan jättää käyttämättä. Lainoja nostetaan kunnan kassatilanteen mukaan.

Vanhoja lainoja suunnitellaan lyhennettävän suunnitelmakaudella seuraavasti: 788 158 € vuonna 2022, 756 908 € vuonna 2023 ja 865 658 € vuonna 2024.

Kunnan lainamäärän kehitys

Vuosi	Lainamäärä 1.1.	Lainanotto arvio	Lyhennys pitkäaik. lainat	Lainaa €/as 31.12.
2020 yht.	5 661 383,00	1 500 000,00	1 345 658,00	3 173
pitkäaik.	4 861 383,00	1 500 000,00	545 658,00	
kuntatod.	800 000,00		800 000,00	
2021 yht.	5 815 725,00	925 000,00	695 658,00	3 250
pitkäaik.	5 815 725,00		695 658,00	
kuntatod.		925 000,00		
2022 yht.	6 045 067,00	1 400 000,00	788 158,00	3 632
pitkäaik.	5 120 067,00		788 158,00	
kuntatod.	925 000,00	1 400 000,00		
2023 yht.	6 656 909,00	1 600 000,00	756 908,00	
pitkäaik.	5 256 909,00		756 908,00	
kuntatod.	1 400 000,00	1 600 000,00		
2024 yht.	7 500 100,00	1 100 000,00	865 658,00	
pikäaik.	5 900 001,00		865 658,00	
kuntatod.	1 600 000,00	1 100 000,00		
2025 yht.	7 734 343,00			

Liitteet

Investoinnit 2022 - 2025

Pukkila, Investoinnit 2022 - 2025					
Päivitetty 10.11.2021					
	2022	2023	2024	2025	HUOM!
Kaavateiden perusparantaminen/suunnittelu					
-Veteraanitie (loppuosa, n. 1000 m) - ei sisällä LiTu-kohteita		31 000,00			Siirretty vuodelle 2022; LiTu-suunnitelmassa mm. hidasteet
-Naarkosken tie (450 m)		13 500,00			Siirretty
-Kaavatiet n. 400 m/vuosi			13 500,00	8 000,00	Hallitustie 2024
-Koivulinnantie + KVL-väylät (n. 240 m)	19 500,00				Lisätty kohde vuodelle 2022
Kaavateiden perusparantaminen/toteutus					
-Veteraanitie (loppuosa, n. 1000 m)		155 000,00			Siirretty vuodelle 2023 (tarkennettu KA)
-Naarkosken tie (450 m)		67 500,00			Sillankorjaus - erillisuunnitelma
-Kaavatiet n. 400 m/vuosi			67 500,00	40 000,00	Hallitustie 2024
-Koivulinnantie + KVL-väylät (n. 240 m)	78 000,00				Lisätty kohde vuodelle 2022
Kaavateiden päällistäminen					
-Aronmäki (päällistys 480)				45 000,00	
-Mäkeläntie päällistys (300 m)		30 000,00			Siirretty
Katuvalaistus (suunn+rakentaminen)					
-Mäkeläntie (300 m)	15 000,00				Valaisinpylväät, valaisimet ja kytkentä
-Kaavatiet, valaisimien uusiminen	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00	Korotusesitys vuodelle 2021, 2022-2025
Rakennukset					
					Huoltosiipi, tehostettu palveluasuminen ja apteekki. (ao investointia valmistellaan ja sen toteutukseen liittyen käydään neuvottelut onni Nurmen säätiön osallistumisesta investointiin). Edellyttää suunnitelmien päivityksen ja mahdollisen indeksikorjauksen
-Hyvinvointikeskus Onni , Vaihe 3	20 000,00	230 000,00			Lattiapinnoitteen uusiminen (indeksikorjattava)
-Hyvinvointikeskus Onni , Vaihe 3	60 000,00				
-Koivulinnan peruskorjaus		38 000,00	31 000,00	23 000,00	
-Valvontakameroiden uusiminen (Koulu, Vekara, Onni ja Tekninen varasto)	40 000,00				Arvio yhteensä n. 50 kameraa
-Oviohjausjärjestelmien päivitys (Koulu, Vekara ja Onni)	60 000,00				Arvio n. 50-60 ovilukijan mukaan
Muut alueet / varaus/vuosi					
	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	
-Torpın yritysalue (220 m)		200 000,00			Nivos vastaa vesihuollon rakentamisesta, kustannukset eivät tässä mukana (arvio 209 000).
-Lähi liikuntapaikan kehittäminen	10 000,00				
-Lähi liikuntapaikan kehittäminen, tulo (Salmen testamenttivarat)	-10 000,00				
Yhteensä	382 500,00	855 000,00	202 000,00	206 000,00	